

European
Investment
Bank

The EU bank

**Investicijski okvir za Zapadni Balkan
Podrška infrastrukturnim projektima
Tehnička podrška 6 (IPF6)**

TA 2012054 RO WBF

WB18-SRB-TRA-01

**Koridor Orijent/Istočni Mediteran (Put R7): Glavni projekat I
tenderska dokumentacija za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji
(SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin),**

Deonica 1: km 0+477.675 - km 5+670.055

AKCIONI PLAN PRESELJENJA

Novembar 2020

Finansirano u okviru posebnog sporazuma o grantu br. 2017 / 388-041 iz
Višekorisničkog programa EU IPA II za Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Severnu
Makedoniju, Kosovo*, Crnu Goru i Srbiju

* U okviru ovog dokumenta, ovakvo imenovanje ne dovodi u pitanje stavove o statusu koji su u skladu sa
Rezolucijom UNSCR 1244 i mišljenju Međunarodnog suda pravde u vezi sa kosovskim proglašenjem
nezavisnosti

IPF6 Konzorcijum

Investicijski okvir za Zapadni Balkan (WBIF)

Podrška infrastrukturnim projektima Tehnička podrška 6 (IPF6)

TA 2012054 RO WBF

Koridor Orijent/Istočni Mediteran (Put R7): Glavni projekat i tenderska dokumentacija za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin),

Deonica 1: km 0+477.675 - km 5+670.055

WB18-SRB-TRA-01

AKCIJONI PLAN PRESELIJENJA

Verzija	Datum objavlјivanja	Saradnici	Odobravalac	Komentari
1.0	03/10/20	Ksenija Petovar	Neil Bolland	
2.0	03/11/20	Ksenija Petovar	Neil Bolland	Uključuje komentare EBRD i EIB od 21/08/20
3.0	20/11/20	Ksenija Petovar	Neil Bolland	Uključuje komentare EIB od 13/11/20

Operacija tehničke podrške finansira se u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF) koji predstavlja zajedničku inicijativu EU i međunarodnih monetarnih institucija, bilateralnih donator i vlada država Zapadnog Balkana, koji podržava socio-ekonomski razvoj i pristup EU širom Zapadnog Balkana pružajući finansijsku i tehničku podršku za strateške infrastrukturne investicije. Ova operacija tehničke podrške finansira se iz fondova Evropske Unije.

SADRŽAJ

Sadržaj

SADRŽAJ	2
PREGLED PODATAKA O PODPROJEKTU.....	5
SPISAK SKRAĆENICA	6
1 UVOD	9
1.1. OPIS PROJEKTA	10
1.2. CILJ I PRINCIPI AKCIONOG PLANA PRESELJENJA.....	11
1.3. METODOLOGIJA.....	12
1.4. STATUS PROCESA EKSPROPRIJACIJE U VREME PRIPREME OVOG RAP-A.....	13
1.5. POČETAK EKSPROPRIJACIJE	13
1.6. INFORMACIJE O EKSPROPRIJACIJI.....	13
1.7. DRUŠTVENE ANKETE.....	13
2.1. NACIONALNA ZEMLJIŠNA POLITIKA – ZAKON O EKSPROPRIJACIJI U REPUBLICI SRBIJI.....	14
2.2. JAVNI INTERES I SVRHA EKSPROPRIJACIJE.....	15
2.3. PROCES EKSPROPRIJACIJE	15
2.4. PROCENA VREDNOSTI	16
2.5. ZAHTEVI ZA INFORMACIJAMA I KONSULTACIJAMA.....	17
2.6. INFORMACIJE OD JAVNOG ZNAČAJA	17
2.7. OSTALI VAŽEĆI ZAKONI I ODREDBE.....	17
2.8. USLOVI RELIZACIJE EBRD-A.....	20
2.9. EIB DRUŠTVENI STANDARDI	21
2.10. ANALIZA RASKORAKA IZMEĐU RELEVANTNIH DRŽAVNIH LEGISLATIVA I USLOVA EBRD-A I DRUŠTVENIM STANDARDIMA EIB	22
3 INSTITUCIONALNI SPORAZUMI I TIM ZA IMPLEMENTACIJU	39
3.1. USLOVI ZA IMPLEMENTACIJU.....	39
3.2. INSTITUCIONALNI KAPACITETI.....	39
4 LOKALNI KONTEKST I DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PROJEKTNOG PODRUČJA (OPŠTINE MEROŠINA I PROKUPLJE)	41
4.1. PODACI O KATASTARSkim OPŠTINAMA	41
4.2. LOKALNI KONTEKST I DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I PROCESI	41
5 LJUDI POGOĐENI PROJEKTOM I UTICAJI PROJEKTA	52
5.1. PREGLED UTICAJA PROJEKTA	52
5.2. POPIS/INVENTAR.....	54
5.3. SOCIO-EKONOMSKO ISPITIVANJE U OPŠTINI MEROŠINA	54
5.4 VLASNICI	55
5.5 DEMOGRAFSKE OSOBINE DOMAĆINSTAVA I VELIČINA DOMAĆINSTAVA	55
5.3 STALNO PREBIVALIŠTE VLASNIKA I NJEGOVIH NASLEDNIKA.....	57
5.4 STATUS ZAPOSLENOSTI.....	57
5.5 SOCIO-EKONOMSKA PROCENA POGOĐENIH DOMAĆINSTAVA.....	58
5.6 MESEČNI PRIHOD.....	58
5.7 POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE U VLASNIŠTVU DOMAĆINSTVA.....	61
5.8 FIZIČKO RASELJAVANJE	67
5.9 RANJVOST	68
5.10 OBRASCI INVESTICIONIH PLANOVA.....	71
5.11. STAVOVI PREMA PROJEKTU U ŽAJEDNICI	72
6. STRATEGIJE ZA NAKNADE ZBOG PRESELJENJA.....	73
6.1 KLJUČNI PRINCIPI.....	73
6.2 DATUM PRESEKA	73
6.3 ISPUNJAVANJE USLOVA	73

6.4	PRINCIPI NAKNADE ZA OBJEKTE.....	83
6.5	PRINCIPI NAKNADE ZA USEVE	83
7.	UPRAVLJANJE PRITUŽBAMA I OBEŠTEĆENJE	84
7.1.	POVRATNE INFORMACIJE KORISNIKA I OBEŠTEĆENJE PO PRITUŽBI.....	84
7.2.	PODIZANJE PRITUŽBI	84
7.3.	UPRAVLJANJE PRITUŽBAMA	85
7.4.	IZVEŠTAVANJE O PRITUŽBAMA I POVRATNIM INFORMACIJAMA KORISNIKA	85
7.5.	KONSTITUISANJE CFD-A	86
7.6.	PRITUŽBE NA IZGRADNJU.....	86
7.7.	PRAĆENJE UPRAVLJANJA PRITUŽBAMA	86
8.	KONSULTACIJE I ANGAŽOVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA.....	87
8.1.	ZAHTEVI ZA OBELODANJIVANJEM I KONSULTACIJAMA TOKOM PRIPREME NACRTA I KONAČNOG RAP-A.....	87
9.	RASPORED IMPLEMENTACIJE	87
10.	MONITORING I EVALUACIJA.....	89
10.1.	INSTITUCIONALNO PRAĆENJE	89
10.2.	MONITORING PRIVREMENOG PRISTUPA ZEMLIŠTU ZA GRAĐEVINSKE RADOVE.....	90
10.3.	ZAVRŠNI IZVEŠTAJ.....	90
11.	IZVEŠTAVANJE	91
12.	TROŠKOVI I PRORAČUN	92
DODATAK 1 – POZVI NA JAVNE KONSULTACIJE O NACRTU RAP-A		93
DODATAK 2 – ZAHTEV ZA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA		94
DODATAK 3 – UPITNIK.....		95
DODATAK 4 – EXCEL TABELA SA SVEOBUVATNIM PODACIMA ZA ONE KOJI SU EKSPROPRIISANI.....		100
DODATAK 5– OBRAZAC ZA PRIJAVU PRITUŽBI.....		101
DODATAK 6 – REZIME PLUM MARK ISPITIVANJA.....		102
DODATAK 7 – GLAC		103

PREGLED PODATAKA O PODPROJEKTU

AKTIVNOST	Implementacija podprojekta
PROJEKAT	Glavni projekat I tenderska dokumentacija za izgradnju autoputa E-80 u Srbiji (SEETO Ruta 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin), - I faza izgradnje Deonica 1 km 0+477.675 - 5+670.055
ŠIFRA PROJEKTA	WB18-SRB-TRA-01
KORISNIK	Promoter projekta - Republika Srbija, Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture i „Koridori Srbije doo Beograd“ Korisnik – „Koridori Srbije doo Beograd“
SEKTOR	Saobraćaj
DRŽAVA	Srbija
VODEĆA MMI	Evropska investiciona banka
VREDNOST GRANTA ZA TP	EUR 4.800.000
Dodeljeno IPF6	06 septembra 2018
Potvrda o saglasnosti CA	29 maj 2019
Datum početka	11 jun 2019
Trajanje (meseci)	22
Rok za završetak	28 februar 2021 (izuzimajući podršku tenderskim i evaluacionim procedurama)
IPF6 odgovorni ključni ekspert	Aristides Karlaftis

SPISAK SKRAĆENICA

CD	Idejno rešenje (IR)
DD	Glavni Projekat (takođe označen i kao MD) (GP)
EBRD	Evropska banka za rekonstrukciju i razvoj
EIA	Procena uticaja na životnu sredinu
EIB	Evropska investiciona banka
ES	Ekološki i društveni
ESIA	Procena uticaja na životnu sredinu i društvo
ESS	Ekološki i društveni Standard
EU	Evropska Unija
EUR	Evro
IESC	Nezavisni konsultant za životnu sredinu i društvo
IFI	Međunarodne monetarne institucije (MMI)
ILO	Međunarodna organizacija rada
IPA	Instrument za predpristupnu pomoć
IPF	Podrška infrastrukturnim projektima
IPF4	Podrška infrastrukturnim projektima – Tehnička pomoć 4
KSDOO	Koridori Srbije Društvo s ograničenom odgovornošću
LTA	Tehnički savetnik zajmodavca
MAFWM	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede
MCTI	Ministarstvo građevine, saobraćaja i infrastrukture
PAP	Osoba pogođena projektom
PERS	Javno preduzeće Putevi Srbije (JPPS)
PR	Uslovi za realizaciju
RS	Republika Srbija
SEETO	Kancelarija za nadgledanje saobraćaja u jugoistočnoj Evropi
SEP	Stakeholder Engagement Plan
SER	Srbija
ToR	Projektni zadatak (PZ)

SPISAK DEFINICIJA/ REČNIK

NAKNADA. Isplata u novcu ili naturi za sredstvo ili resurs koji je stečen ili na koji projekat utiče. Naknada će se u svim slučajevima isplatiti pre preuzimanja vlasništva nad zemljom ili imovinom, uključujući i slučajeve kada to nije moguće zbog odsustva ili nemogućnosti identifikacije vlasnika. U slučaju odsustva vlasnika, novac je dostupan na neograničeno vreme.

DATUM PRESEKA. Datum društveno-ekonomskog istraživanja kojim se određuje broj osoba pogođenih projektom (PAP) i obim uticaja na njihove objekte i drugu imovinu. Osobe koje se bespravno zadrže na području nakon datuma preseka neće imati prava na naknadu bilo kakve vrste ili pomoći pri raseljavanju. Pored toga, osnovna sredstva (kao što su izgrađeni objekti, usevi, voćke i šumske parcele) koja su oformljena nakon datuma preseka neće biti naknađena.

EKONOMSKO POMERANJE. Gubitak priliva novca ili sredstava za život, kao rezultat pribavljanja zemljišta ili blokiranog pristupa resursima ili imovini (zemljištu, vodi ili šumi) nastalih kao rezultat izgradnje ili rada na projektu ili objekata povezanih sa njim.

EKSOPROPRIJACIJA. Znači lišavanje ili ograničavanje prava vlasništva uz kompenzaciju u skladu sa tržišnom vrednošću te imovine.

PRINUUDNO PRESELJENJE. Preseljenje je prinudno kad je zemljište otkupljeno primenom državnih ovlašćenja. Aktivnosti se sprovode u skladu sa obajavljenim javnim interesom i mogu se sprovesti bez pristanka ili ovlašćenja raseljenog lica.

OBNOVA EGZISTENCIJE. Mere koje će se preduzeti kako bi se pomoglo fizički i ekonomski raseljenim osobama pogođenih projektom da se poboljša njihova egzistencija i standard života ili bar da se vrati realno u prethodno stanje, ili nivo pre preseljenja ili nivo pre početka implementacije projekta, koji god je viši. Pomoći se mora nastaviti i nakon preseljenja, tokom perioda tranzicije, na osnovu razumnih procena o vremenu neophodnom za obnavljanje njihove egzistencije i standarde života.

DODATAK ZA PRESELJENJE. Dodatak za preseljenje je novčana kompenzacija za troškove direktno povezane sa preseljenjem/premeštanjem domaćinstva, nakon eksproprijacije stambenog objekta ili poslovног prostora.

OSOBA POGOĐENE PROJEKTOM (PAP). Osoba pogođena projektom je bilo koja osoba koja, usled implementacije projekta, gubi pravo da poseduje, koristi ili na neki drugi način dobije korist od izgrađenog objekta, zemljišta (stambenog, poljoprivrednog ili pašnjaka), godišnjih ili višegodišnjih useva ili drveća, ili bilo koje druge pokretne ili nepokretne imovine, u potpunosti ili delimično, trenutno ili trajno.

FIZIČKO PREMEŠTANJE. Gubitak smeštaja ili imovine usled eksproprijacije zemljišta u vezi sa projektom, koje zahteva fizičko pomeranje PAP sa njihovog mesta prebivališta od pre projekta, mesta za rad ili poslovног prostora.

ZAMENSKA VREDNOST. Za poljoprivredno zemljište, to je tržišna vrednost pre projekta ili pre raseljavanja, zavisi od toga šta je veće, tržišna vrednost zemljišta jednakog proizvodnog potencijala ili namene koje se nalazi u blizini zemljišta pod uticajem projekta, uvećana za troškove obrade zemljišta do nivoa sličnih nivou zemljišta pod uticajem projekta, i za troškove svih naknada za upis i prenos. Za zemljište u gradskim područjima, to je tržišna vrednost, pre raseljavanja, zemljišta jednake veličine i namene, na kojem postoje slični ili bolji objekti i usluge javne infrastrukture i koje se nalazi u blizini zemljišta pod uticajem projekta, uvećana za troškove svih naknada za upis i prenos. Za kuće i druge građevinske objekte, to je tržišna vrednost materijala potrebnog za izgradnju zamenskih građevinskih objekata, približno iste ili veće površine i kvaliteta kao i građevinski objekat pod uticajem projekta, ili za popravku delimično pogodjenog građevinskog objekta, uvećana za troškove

prevoza građevinskog materijala na gradilište, kao i troškovi bilo koje radne snage i honorari dobavljača, plus troškovi za registraciju i prenos. Prilikom određivanja zamenske vrednosti, ne uzima se u obzir amortizacija sredstava i vrednost sačuvanog materijala, niti se vrednost koristi koja se može dobiti od projekta oduzima od procene pogodjene imovine. Takođe uključuje troškove za planiranje ili ostale pripreme za novu izgradnju ili upotrebu. Troškovi se obračunavaju na osnovu vremena u kom se sredstvo zamenjuje, ako ne, inflacija se uzima u obzir prilikom obračuna troškova.

AKCIONI PLAN RASELJAVANJA (RAP). Dokument kojim se preciziraju procedure koje se prate i Aktivnosti koje se preduzimaju kako bi se ublažili negativni uticaji, kompenzovali gubici, i pružanje razvojne koristi osobama i zajednicama pogodjenim investicionim projektom. RAP treba da bude dosledan sa principima i ciljevima PR 5, ekološkim i društvenim standardima i RPF-om i Dodatnim smernicama koje je prilagodio Okvir za pribavljanje zemljišta i raseljavanje (LARF).

MANJI UTICAJI RASELJAVANJA. Da bi se kategorizovali uticaji raseljavanja kao manji moraju se ispuniti svi uslovi koji slede: sve osobe pogodjene projektom gube manje od 10 procenata svoje zemlje, bez obzira na broj takvih osoba (b) ostatak njihove zemlje je ekonomski isplativ; i (c) nema potrebe za fizičkim raseljavanjem.

OKVIR POLITIKE RASELJAVANJA (RPF). RPF je dokument u okviru Projekta čiji je zadatak da razjasni principe raseljavanja, organizacione aranžmane i projektne kriterijume koji treba da budu primenjeni na podprojekte koji će biti pripremljeni tokom implementacije projekta. Sadrži jasne definicije uslova pod kojima će se preseljenje (za određeni projekat, sektorski program ili unutar politički entitet kao što je država ili provincija) planirati i primeniti. On definiše pitanja kao što su prava, principi kompenzacije, procese pritužbi i druge pravne procedure. Neophodno je napraviti RPF za projekte koji imaju podprojekte i mnogobrojne komponente koje se ne mogu definisati pre odobrenja projekta. RPF treba da bude dosledan sa principima i ciljevima EBRD PR 5 i EIB ESS.

ZAINTERESOVANE STRANE. Svi pojedinci, grupe, organizacije i institucije zainteresovane za i projekat ili od njega potencijalno pogodjeni ili koje imaju mogućnost da utiču na projekat.

REKALIBRACIJA ANGAŽOVANJA ZAINTERESOVANIH STRANA. Prilagođavanja aktivnosti zainteresovanih strana u vreme pandemije COVID-19 i potrebe za fizičkim distanciranjem.

1 UVOD

Ovaj akcioni plan preseljenja (RAP) pokriva uticaje, za izgradnju Faze I 32.65 km dugog puta Merošine - Beloljina kao deo Niš-Merdare autoputa E-80 u Srbiji. Faza I podrazumeva izgradnju polu-autoputa u ukupnoj dužini od 5 km od Niša do Merošine. Cela trasa prolazi kroz opštine Merošina i Prokuplje, dok je Faza I potpuno pod upravom Opštine Merošina. Dokument je u skladu sa zakonima o otkupu i preseljenju zemljišta (LAR) u Srbiji (pre svega Zakon i eksproprijaciju), zahtevima Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Evropske investicione banke (EIB) koje pružaju finansijsku podršku razvoju ovog Projekta stavljanjem na raspolaganje Republići Srbiji finansijske pomoći u ukupnom iznosu od 185 miliona EUR. Zahtevi navedenih dokumenata su prilično slični i, stoga, sve reference na EBRD PR 5 mogu se protumačiti kao reference za EIB društveni standard 6. RAP je pripremljen kao da će razvoj uticati na ukupno 3000 osoba (PAP) koje će dobiti kompenzaciju za preseljenje uključujući i 72 objekta različite namene. Faza I će uticati na 1 stambeni objekat, 1 vikendicu, 1 posao gde će jedno stovarište sa prostorom za prodaju biti pogodeno. Ovo su uticaji na ceo Projekat koji je podeljen u 5 faza koje predstavljaju 5 sektora. Svaki sektor će imati nezavisno pokriće uticaja i ovaj RAP će biti dodatno ažuriran. Svako ažuriranje će se završiti, konsultacije će biti izvršene i obelodanjene pre objavljivanja tendera za radove i pre aktivnosti u vezi sa otkupom zemljišta.

Ovaj RAP je pripremljen sa pristupom u fazama zbog COVID-19 uticaja koji je doveo do odlaganja određenih društveno-ekonomskih ispitivanja nekih osoba pogodjenih projektom. Trenutni dokument pokriva uticaje koji su u vezi sa Projektom a koje administrativno pokriva Opština Merošina, Ovo odgovara delu cele deonice za koju je projekat završen i prolazi kroz konačna odobrenja sa namerom da bude objavljen na tenderu u roku od sledećih nekoliko meseci. Svaka referenca u projektu na opis projekta, prava i beneficije treba da se odnosi na projekat u celini.

Tabela ispod prikazuje pregled uticaja koji se mogu povezati sa Deonicom I navedene rute.

Tabela 1: Pregled uticaja

Br.	Opis	Jedinica	Broj
Model vlasništva nad zemljom			
1	Ukupan broj zemljišnih parcela na koje utiče projekat	Br.	1498
		m ²	1,669,191
2	Ukupno parcela koje su u vlasništvu države	Br	254
		m ²	515,808
3	Ukupno privatnih parcela pogodjenih projektom	Br	1244
		m ²	1,153,383
Korišćenje zemljišta i kategorije kompenzacije za privatne parcele			
11	Plodna zemlja	%	45
		m ²	519,022.35
12	Neplodna zemlja	%.	15
		m ²	173,007.45
12.1	Voćnjaci	%	10
		m ²	115,338
12.2	Šume	%.	4
		m ²	46,135.2
12.3	Ostalo (zemlja klasifikovana kao građevinsko zemljište na kojoj se ne nalaze nikakvi objekti	%	15
		m ²	173,007.45
Objekti pogodjeni projektom			

Br.	Opis	Jedinica	Broj
17	Stambene kuće	Br.	1
		m ²	60
18	Viekndice koje se ne koriste i koje su napuštene	Br.	1
		m ²	36
18	Zeljišne parcele uz poslovne objekte	Br.	1
		m ²	148,12 m ²
Domaćinstva pogođena projektom			
22	Ukupno projektom pogođenih osoba ¹	Br.	563
22	Muškarci pogođeni projektom	%	84
23	Žene pogođene projektom	%	16
24	Osobe pogođene projektom sa glavnim uticajima	Br.	3
25	Osetljive osobe	Br.	28
26	Preseljena domaćinstva	Br.	1

Koridori Srbije D.O.O. društvo sa ograničenom odgovornošću odgovorno je za implementaciju Projekta i izvršni je organ odgovoran za nabavke, uključujući fiducijarnu obavezu, sprovođenje obaveza Republike Srbije, kao Zajmoprimec za dva Ugovora o zajmu i Korisnik ugovora o dodeli bespovratnih sredstava i prihvatio je da radi u skladu sa zahtevima iz oblasti ekoloških i socijalnih standarda.

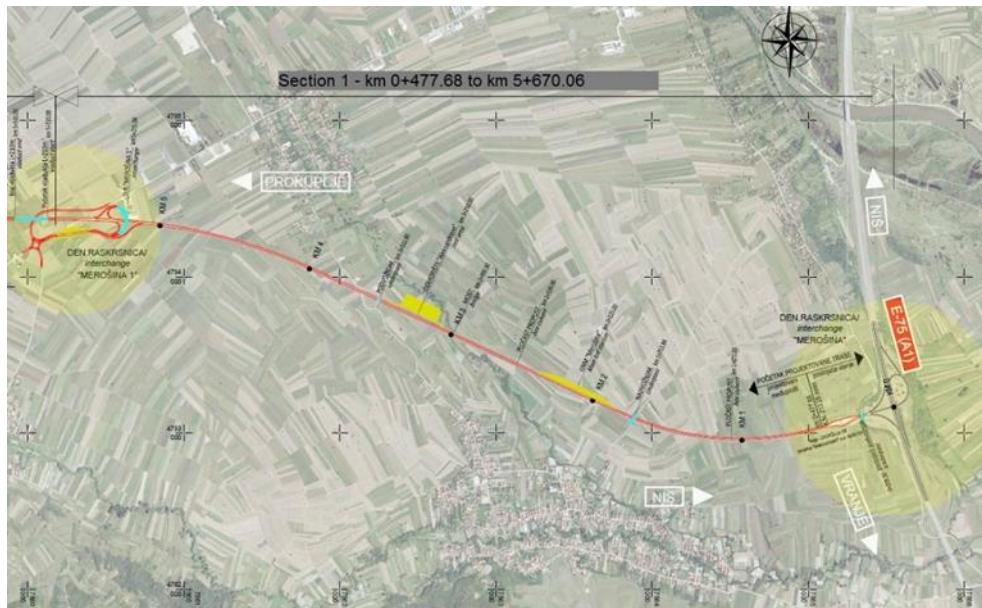
Ovaj RAP je u skladu sa srpskim zakonima kao i EBRD PR5 i EIB Socijalnim Standardima (ESS1, ESS6, ESS7, i ESS10).

1.1. Opis projekta

Ova trasa se nalazi u jugoistočnom delu Srbije i biće otprilike 32 km duga.

Ova trasa je visokog prioriteta i značaja kako na nacionalnom, tako i internacionalnom nivou. Autoput E-80 je deo ose puta koja povezuje Bugarsku sa Jadranskim morem preko Srbije i Albanije. Ova trasa 7 u SEETO osnovnoj mreži, prioritetni put u skladu sa nacionalnom strategijom Republike Srbije i SEETO Osnovne mreže (visokog prioriteta).

¹ Jedna osoba pogođena projektom poseduje prosečno 2 parcele, dok neke poseduju i po 3, 4 i više. Pored toga postoji određen broj suvlasnika sa udelom od 1/6 do 1/16 ali se računa kao jedno domaćinstvo na koje utiče projekat.

Slika 1: Trasa od Merošine – do raskrsnice Merošina 1 (za koje su uticaji pokriveni ovim RAP-om)

EBRD PR 5 i EIB ESS6 zahtevaju da se izbegavaju ili, u meri u kojoj je to izvodljivo, minimiziraju fizička i ekonomski raseljavanja putem kupovine zemljišta. Mere za smanjivanje uticaja sprovođene su tokom faza planiranja i projektovanja. Ove mere uključuju (i) sprovođenje studije za odabir početne trase istražujući različite opcije trase i birajući onu koja predstavlja najmanji uticaj, i (ii) precizno podešavanje trase tokom preliminarnog i finalnog stadijuma projektovanja, koristeći slike napravljene iz vazduha kao i topografske geodetske planove, kako bi se odredila precizna trasa sa minimalnim uticajima na objekte i imovinu. Izveštaj o Projektu navodi da, "...odabir trase je najviše zasnovan na principima vrednosti sa inženjerskog aspekta i ublažavanja uticaja na životnu sredinu, pokušavajući da sačuva, što je više moguće, lokalnu infrastrukturu, društveni kontekst, faunu i floru, pejzaž, ako sve to neće uticati na upotrebljivost i funkcionalnost novog puta." Ispitivanje trase pokazuje da je ispoštovana lokalna infrastruktura/društveni kontekst, pošto trasa ne preseca nijedno naselje (mada prolazi ivicom Prokuplja). Takođe, izbegavaće se ukidanje lokalnih puteva tako što će se obezbititi odgovarajući priključci.

Navedeni su neki od očekivanih benefita izgradnje trase Niš - Beloljin.

- Poboljšana povezanost Niša i Prokuplja,
- Poboljšana povezanost sela sa obe strane puta sa opštinskim centrima i Nišom,
- Poboljšana bezbednost na putu.
- Olakšavanje trgovine i transporta.

1.2. Cilj i principi Akcionog plana preseljenja

Cilj ovog RAP-a je da dokumentuje procedure koje treba pratiti i aktivnosti koje treba preduzeti kako bi se na odgovarajući način otkupila zemlja i obezbedila naknada ljudima pogođenim projektom tako što će dopustiti i obezbititi odgovarajuće učestvovanje, konsultacije i potpuno funkcionisanje mehanizma pritužbi. Štaviše, plan utvrđuje aktivnosti o tome kako da izbegne ili ublaži buduće uticaje na zemlju i obezbedi brzu i efikasnu nadoknadu preostalih uticaja, ako postoje oni koji ispunjavaju uslove. Postojeći ciljevi će biti ispoštovani, bez obzira na obim i razmeru uticaja. Sveobuhvatni ciljevi ovog RAP-a treba da definišu pravila, principe, procedure, aktivnosti i da naprave nacrt organizacione strukture i

neophodnih kapaciteta tokom Projekta kako bi minimalizovali i ublažili gubitak privatnog zemljišta i nezemljišne imovine, i rezultujući gubitak sredstava za život ljudi pogođenih projektom.

Nešto određeniji ciljevi su:

- obezbeđivanje procedura za detaljno ispitivanje;
- klasifikacija zakonskih rešenja RS u slučaju prinudnog preseljenja, premeštanja i gubitka imovine, uključujući i pravne i administrativne procedure i procenu naknade koja se plaća za gubitak imovine;
- upoređivanje nacionalnih zahteva sa EBRD PR5, i EIB ESS 1, ESS 6, ESS 7 i ESS 10.

EIB ESSs i slučajevi dobre prakse, kao i lekcije naučene kroz primenu socijalnih zaštitnih mera u ranijim projektima podržanim od strane MMI (EBRD, EIB i WB).

Ovaj RAP je skrojen da pokrije identifikovane direktnе ekonomske i socijalne uticaje koji rezultuju iz investicionih projekata podržanih od strane EBRD/EIB-a i koji su uzrokovani:

- Sticanjem svojine nad zemljištem/ prava upotrebe zemljišta za potrebe projekta puta kroz eksproprijaciju ostalih obaveznih procedura.

1.3. Metodologija

Priprema ovog RAP-a izvršena je kombinacijom kancelarijskih i terenskih istraživanja. Kancelarijska istraživanja obuhvataju pregled projektne dokumentacije uključujući mape projektne lokacije, katastarsku evidenciju, opštinsku bazu podataka o osobama pogođenim projektom i njihovom imovinom, evidencija eksproprijacije, ponuda kompenzacije i idejni tehnički projekat. Kancelarijska istraživanja su upotpunjena snimanjem projektnih lokacija kako bi se utvrdio tačan uticaj predloženih podprojekata u pogledu potrebnog zemljišta i imovine pogođene projektom kako bi se napravio spisak zemljišta i osoba pogođenih projektom. Terensko istraživanje sastojalo se od sprovođenja popisa domaćinstava koja su identifikovana kao domaćinstva pogođena projektom, socioekonomskom studijom lica pogođenih projektom, kao i popisa i premeravanja njihovog zemljišta. Popis je pripremljen na osnovu podataka dostupnih u Katastarskom registru i socijalnih istraživanja zasnovanih na pojedinačnim intervjuima. Sekundarni podaci korišćeni su pored generisanih primarnih podataka dobijenih preko osoba pogođenih projektom i intervjuja sa vladinim zvaničnicima i nevladinim zvaničnicima o osobama pogođenih projektom i njihovom imovinom. Tokom analize i interpretacije prikupljenih podataka podjednaka važnost je pridata kvantitativnim i kvalitativnim aspektima tako da odražava uravnoteženu stvarnost trenutne situacije sa osobama pogođenim projektom. Generisani podaci će služiti kao osnovni uslovi u odnosu na koje će se upoređivati životni standard osoba pogođenih projektom tokom ispitivanja nakon završenog projekta u Završnom izveštaju. Uzorak od 302 učesnika za 'populaciju' od oko 1200 smatra se razumnom veličinom uzorka (sa nivoom pouzdanosti od 95% i 3% marginom za grešku) koji može da proizvede kredibilne podatke – pošto odabir intervjuisanih osoba pogođenih projektom nije nasumičan (on je poznat, iz socio-ekonomske osnovne studije koja pokazuje da je većina osoba pogođenih projektom homogena u smislu statusa uslova života i demografskih faktora).

Popis ljudi pogođenih projektom ključna je početna faza u pripremi RAP-a. Demografski podaci projekta mogu služiti četiri važne i međusobno povezane funkcije:

- Nabranje i prikupljanje osnovnih podataka o pogođenoj populaciji,
- Registrovanje pogođenog stanovništva prema prebivalištu,

- Uspostavljanje liste legitimnih korisnika pre pravilno najavljenog moratorijuma ili datuma preseka kako bi na taj način sprečili oportunistička potraživanja onih koji se doseljavaju u Projektnu oblast samo zbog očekivanja koristi,
- Neophodno je postaviti okvir za dalja socio-ekonomska istraživanja.

1.4. Status procesa eksproprijacije u vreme pripreme ovog RAP-a

Javni interes za potrebe započinjanja otkupa zemljišta utvrđen je odlukom vlade 05 broj: 465-2097/2018 od 16.03.2018 objavljene u Službenom glasniku RS br. 21/2018 od 19. marta, 2018.

1.5. Početak eksproprijacije

U vreme pripreme ovog RAP-a Javno preuzeće Putevi Srbije (JPPS) podnelo je predlog nadležnim organima za katastar (u januaru 2020) za izradu planova uređenja zemljišta i započeo je administrativni deo procesa otkupa zemljišta uključujući i popis. Plan rasporeda zemlje služi da se registruje razgraničenje zemljišta koje je predmet buduće eksproprijacije od zemljišta koje nije potrebno za potrebe izrade Projekta. Razgraničenje je obavljeno i sve osobe pogođene projektom su dobile neophodne informacije u vidu pisane odluke. Informacije iz Katastra navode parcelu zemljišta i vlasnika. Protiv ovakvog razgraničenja može se podneti žalba u roku od 15 dana od prijema rešenja. Nije bilo žalbi za zemlju neophodnu za izradu Faze I. Formalan proces eksproprijacije za Fazu I je sad spremam da počne.

1.6. Informacije o eksproprijaciji

U skladu sa Okvirom politike preseljenja (RPF) pripremljene 2016-e za ovaj Projekat, razvijen je Vodič za otkup zemlje i preseljenje i prikazan u Aneksu 9.

1.7. Društvene ankete

Priprema za Društvene ankete počela je u aprilu 2020, ali usled ograničenja izazvanih COVID-om 19, rad na terenu bilo je moguće sprovesti tek početkom jula 2020 i trajao je do početka septembra 2020. Bolest (COVID-19) izazvana novim korona virusom otkrivenim 2019 (SARS-CoV-2) brzo se širila kroz ceo svet od decembra 2019, uključujući i Srbiju zbog čega je sproveden niz mera zaštite i izolacije uključujući i nefarmaceutske mere (NPIs). Sve dok NPI nisu postale fleksibilnije ili potpuno ukinute Projekt se prilagođavao virtualnoj komunikaciji i metodama konsultacije uzimajući u obzir mere socijalnog distanciranja. Stoga, alternativne mere biće preduzete u skladu sa lokalnim zakonima, politikom i novim društvenim normama kako bi se ublažilo prenošenje virusa.

Alternativni pristupi koji će se sprovoditi za angažovanje zainteresovanih strana uključuju:

- (i) konsultacije u malim grupama ukoliko su dopušteni manji sastanci, ili preuzimanje razumnih napora da se sprovedu sastanci preko onlajn kanala (npr. WebEx, zoom, Skype itd.); Tamo gde je to moguće i prikladno, napravite odgovarajuće onlajn platforme i grupe za čakanje koje odgovaraju svrsi, zasnovane na vrsti i kategoriji zainteresovanih strana;
- (ii) upotreba raznovrsnijih vrsta komunikacije i veće oslanjanje na onlajn platforme i mobilne aplikacije (npr. Facebook, Twitter, WhatsApp grupe, Viber-App grupe, veb-linkovi/vebsajtovi itd.);

- (iii) primenom tradicionalnih kanala komunikacije kao što su TV, radio, namenske telefonske linije, slanje SMS-ova, javna obaveštenja za situacije kad zainteresovane strane nemaju pristup onlajn kanalima ili ih ne koriste često.
- (iv) Pažljivo odabratи mesto događaja na osnovu higijenskih i sanitarnih standarda koji se mogu postići tokom sastanaka;
- (v) Upotrebiti tradicionalne kanale komunikacije (TV, novine, radio, namenske telefonske linije i mejl) kad zainteresovane strane nemaju pristup onlajn kanalima ili ih ne koriste često. Tradicionalni kanali mogu takođe biti veoma efikasni prilikom prenošenja relevantnih informacija zainteresovanim stranama i omogućiti im da pruže svoje povratne informacije i predloge;
- (vi) Tamo gde je neophodno direktno angažovanje sa osobama pogođenim projektom ili korisnicima, identifikovati kanale direktne komunikacije sa svakim pogođenim domaćinstvom preko kombinacije imejl poruka, mejla, onlajn platformi, namenskih telefonskih linija sa iskusnim operaterima;
- (vii) Svaki od predloženih kanala angažovanja treba jasno da precizira kako zainteresovane strane mogu obezbediti povratne informacije i predloge.

Anketom u Opštini Merošina obuhvaćeno je 302 učesnika koji su direktno pogođeni otkupom zemljišta i preseljenjem za potrebe Projekta. Na osnovu najnovijih zdravstvenih smernica i ograničenja nametnutih u zemlji, u saradnji sa lokalnim Opštinama, sprovedena je brza procena ranjivosti. Procenom su identifikovane grupe koje zbog svog zdravstvenog stanja, godina i hroničnih oboljenja mogu biti pod većim rizikom od uticaja COVID-19. Uspostavljena su različita sredstva komunikacije koja uključuju na osnovnom nivou kontakte sa osobama pogođenim projektom. Na osnovu odluka osoba pogođenih projektom preporučeni način anketiranja je kombinacija imajl poruke, telefonske ankete i raspoređeni individualni sastanci. Anketi je prethodila detaljna obuka anketnog tima koja je uključivala i dobru higijensku praksu.

--Anketa ukratko objašnjava da je ovaj proces nastavak aktivnosti angažovanja koje su počele 2016. koje su se nastavile usklađivati sa standardima i zahtevima MMI (npr. EBRD i EIB) koje podržavaju Projekat. Više detalja o anketi prezentovano je u Napomeni o anketi koju je pripremila Agencija za istraživanja Plum Mark, Niš, koja se može naći kao Dodatak 6 u ovom RAP-u.

2. PRAVNI OKVIR

2.1. Nacionalna zemljišna politika – Zakon o eksproprijaciji u republici Srbiji

Zakon o eksproprijaciji² (donet 1995 i usvojen 1. januara, 1996, ("Službeni Glasnik RS" Br 53/95, ...20/2009, 55/2013- presuda US i 106/2016 – autentična interpretacija) omogućava otkup imovine za razvoj projekata od javnog značaja kao pravo države na eksproprijaciju, istovremeno štiteći interes svih osoba koje imaju imovinska prava, čija je imovina izložena eksproprijaciji. Zakon čuva princip naknade po tržišnoj vrednosti.

Najvažnije odlike Zakona o eksproprijaciji su:

² https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_eksproprijaciji.html, ibid

- Namera mu je da osigura jednostavan, efikasan postupak, smanjujući što je više moguće potrebu za dugotrajnim sudskim postupkom kako bi se olakšala neophodna eksproprijacija. U normalnim okolnostima, čitav postupak akvizicije može se završiti u roku od šest meseci;
- Pravična cena zemljišta pogodenog određenom šemom, ili projektom, određuje Poreska uprava, u ime „Korisnika eksproprijacije“. Vrednost se procenjuje na osnovu trenutne tržišne cene;
- U slučaju poljoprivrednog zemljišta u privatnom vlasništvu, ako se može identifikovati uporedivo zemljište iste vrste i kvaliteta ili odgovarajuće vrednosti, na istom području ili u blizini (član 15. Zakona o eksproprijaciji), ono se nudi zvaničnim osobama pogodenim projektom;
- Uporedivost zemljišta utvrđuje se na osnovu procene raspoloživog javnog zemljišta, od strane akreditovanog stručnjaka angažovanog od strane korisnika eksproprijacije ili na njegov predlog.
- U slučaju neslaganja oko uporedivosti ponuđenog zemljišta, lokalna opština bi angažovala drugog akreditovanog stručnjaka da utvrdi uporedivost ponuđenog zemljišta;
- Dalja neslaganja dovela bi do toga da lice pogodeno projektom pribegne sudskom postupku, gde bi se donela odluka o uporedivosti zemljišta ili plaćanju procenjene poštene vrednosti u novcu;
- Ako se osoba pogodena projektom ne odluči za naknadu zemljišta za zemljište, nudi joj se gotovina;
- Tamo gde se uporedivo zemljište ne može identifikovati, licu pogodenom projektom sa pravnim vlasništvom nudi se procenjena fer vrednost utvrđena od strane Poreske uprave. Ako lice pogodeno projektom želi da ospori procenu „poštene vrednosti“, može da pribegne sudskom procesu;
- Za osobu pogodenu projektom, bez formalnog vlasništva, trenutno ne postoji odredba o isplati naknade po trenutnom Zakonu o eksproprijaciji; međutim presedan je uspostavljen u prethodnoj deceniji koji prepoznaće nezvanične vlasnike kao faktičke nosioce prava. Tokom socio-ekonomskog anketiranja nije identifikovan ni jedan PAP bez formalnog vlasništva.
- U slučaju osobe pogodene projektom, sa formalnim vlasništvom, koja je izgradila trajni objekat, bez zvanične građevinske dozvole, kompenzacija može biti plaćena, ukoliko odluči Sud, prema Zakonu o osnovama imovinskih odnosa (1980, primenljiv od 1-og septembra 1980, dopunjjen 1990, 1996 i 2005) u smislu uloženih investicija – kako je utvrdio akreditovani stručnjak za procenu vrednosti upotrebljenih materijala.

2.2. Javni interes i svrha eksproprijacije

Imovina se može eksprosirati samo nakon proglašenja javnog interesa (Zakon o eksproprijaciji, član 1).

Eksproprijacija se može izvršiti za potrebe Republike Srbije, gradova, opština, javnih preduzeća i javnih ustanova, ako Zakonom nije drugačije određeno.

Zakon o eksproprijaciji zahteva od korisnika eksproprijacije da opravda potrebu za eksproprijacijom i da pokaže da se šema ne može dogoditi bez predložene eksproprijacije. Izjava o javnom interesu / upotrebi je poseban postupak koji prethodi i omogućava svaki otkup i eksproprijaciju imovine.

2.3. Proces eksproprijacije

Uslov za započinjanje eksproprijacije je postojanje dokaza da su potrebna sredstva obezbeđena i stavljena na raspolaganje. Potrebno je da korisnik eksproprijacije dogovori

bankarsku garanciju sa komercijalnom bankom za procenjenu vrednost, ili u slučaju da su lokalne samouprave korisnici eksproprijacije, izvršavaju se odgovarajuća izdvajanja u okviru budžeta (a) (čl. 24; Zakon o eksproprijaciji)

Postupak za eksproprijaciju započinje predlogom za eksproprijaciju, koji korisnik eksproprijacije podnosi relevantnoj opštini („organ za eksproprijaciju“). Pojedinačni predlozi za eksproprijaciju pripremaju se za svaku osobu pogođenu projektom, tj. Pogođenu zemljišnu parcelu, navodeći površinu zemljišta na koju se to odnosi, posebno opravdanje za eksproprijaciju, zajedno sa potvrdom da je šema uključena u odgovarajući regionalni i/ili prostorni plan.

Nakon podnošenja predloga sa pratećom dokumentacijom, pojedinačni pozivi na saslušanja o eksproprijaciji šalju se svakoj osobi pogođenoj projektom. Poziv određuje svrhu, vreme i datum predloženog saslušanja i pruža osobama pogođenim projektom spisak dokumenata koji će biti dostupni za prezentaciju i diskusiju u dogovorenem vremenu.

Nakon okončanja saslušanja sa pojedinačnim osobama pogođenim projektom, primljenih komentara od strane osoba pogođenih projektom, i zabeleženih u zapisnik, donosi se konačna odluka o eksproprijaciji.

2.4. Procena vrednosti

U fazi procene, korisnik eksproprijacije zahteva od Poreske uprave da proceni tržišnu cenu zemljišta. U slučaju poljoprivrednog zemljišta, korisnik eksproprijacije ima za cilj da obezbedi zamensko zemljište zahtevajući od Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) da pruži informacije o dostupnom uporedivom poljoprivrednom zemljištu. Pored toga, korisnik eksproprijacije angažuje, o svom trošku, preko relevantnog grada, akreditovanog stručnjaka (stručnjake) za procenu vrednosti zemljišta, poljoprivredne proizvodnje, preduzeća i sve nepokretne imovine i objekata. Takva procena vrednosti vrši se u prisustvu osoba pogođenih projektom.

U slučaju da se osobe pogođene projektom ne slažu sa ponuđenim bilo kešom ili zamenskom kompenzacijom, oni mogu da pribegnu sudskom postupku, a korisnik eksproprijacije može da zatraži od Ministarstva finansija, u slučajevima koji se dosta razlikuju od osnovnih slučaja, da dozvoli pristup lokaciji tj. Prinudno oduzimanje (član 35, Zakona o eksproprijaciji) pre isplate naknade. Ovakva dozvola se izdaje od slučaja do slučaja procenjujući sve relevantne činjenice pojedinačnih slučajeva. Na osnovu ciljeva Projekta, radovi koji se izvode smatraju se hitnim i pristup lokaciji se može dozvoliti. Međutim, naknada ostaje dostupna u svakom trenutku u okviru Budžeta. Prinudno oduzimanje je zabranjeno i nije dozvoljeno u slučajevima fizičkog izmeštanja (ukoliko nije pronađen odgovarajući privremeni smeštaj za osobe pogođene projektom),

Korisnik eksproprijacije nije dužan da pripremi socio-ekonomsku studiju ili osnovni popis stanovništva u vezi sa osobama pogođenim projektom.

Jednom kada se odlukom ne mogu osporiti pravni lekovi, ona postaje pravno obavezujuća i pregovori o kompenzaciji su spremni za početak. Sporazum mora da sadrži vreme i stopu po kojoj će biti isplaćena novčana naknada ili obezbeđena naknada u naturi (čl. 26). Ako se u roku od 2 meseca od pravnosnažnosti Odluke o eksproprijaciji ne postigne dogovor o naknadi (ili manje ako opštinska uprava odluči kao takva), opštinska uprava podnosi važeću odluku zajedno sa ostalim relevantnim dokumentima nadležnom суду, na teritoriji od kojih se nalazi eksproprijsana nepokretnost radi utvrđivanja naknade. Iznos naknade može se povećati ili smanjiti. Nadležni sud po službenoj dužnosti odlučuje u vanparničnom postupku o visini naknade za eksproprijanu imovinu.

2.5. Zahtevi za informacijama i konsultacijama

Zakon o eksproprijaciji ne zahteva sam po sebi javno širenje informacija na označenom području, ni sistematsko i kontinualno angažovanje. Ipak, zahteva javno objavljanje odluke o proglašenju javnog interesa i od opštinske vlasti da pozove pojedinačno osobe pogodjene projektom sa zvaničnim vlasništvom na sastanak kako bi prezentovali sve činjenice koje bi mogle biti relevantne za eksproprijaciju. Pored toga, neophodno je pravovremeno proširiti informacije o svakoj odluci u okviru dijagrama koji opisuje proces. Ovo širenje ima zakonska ograničenja gde god je predviđen pravni lek.

2.6. Informacije od javnog značaja

Informacije od javnog značaja su informacije koje poseduje javni organ, koje su stvorene tokom i u vezi sa njegovim radom kao javnog organa, koje su sadržane u dokumentu i tiču se svega što javnost ima opravдан interes da zna. Zakon o informacijama od javnog značaja ("Službeni glasnik RS", br. 120/2004, 54/2007, 104/2009 i 36/2010) zahteva da bilo koji javno objavljeni dokument sadrži integrisane smernice o pristupu informacijama od javnog značaja.

Ovaj predmet je regulisan Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja uređivače prava pristupa informacijama od javnog značaja koja poseduju javni organi, s ciljem ostvarivanja i zaštite javnog interesa da se zna i postigne slobodni demokratski poredak i otvoreno društvo.

Na osnovu ovog zakona pristup informacijama biće odobren svim zainteresovanim stranama, uključujući svako fizičko ili pravno lice na pisani zahtev, osim ako Zakonom nije drugačije uređeno. Najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahteva, organ će obavestiti podnosioca zahteva da li se tražene informacije čuvaju i odobriti mu pristup dokumentu koji sadrži tražene informacije ili izdanje ili poslati kopiju dokumenta podnosiocu zahteva. Dodatak 2 daje obrazac za pristup informacijama.

2.7. Ostali važeći zakoni i odredbe

Pored Zakona o eksproprijaciji, sledi spisak pravnih dokumenata, pravila i regulatornih akata i okvira koji se bave eksproprijacijom i preseljenjem i drugim docijalnim uticajima povezanih sa planiranjem i izgradnjom infrastrukturnih objekata koji predstavljaju osnovu ovog RAP-a:

Ustav Republike Srbije³. Donet 2006. godine (Ustav je usvojen na ustavnom referendumu 2006. godine, održanom od 28. do 29. oktobra, a Narodna skupština Srbije zvanično ga je proglašila 8. novembra 2006. godine), Ustav proglašava vladavinu zakona i socijalnu pravdu, principi građanske demokratije, ljudska i manjinska prava i slobode i posvećenost evropskim principima i vrednostima.

Član 58 generalno priznaje garancije mirnog upravljanja imovinom osobe i druga imovinska prava stečena zakonom. U njemu se navodi da se imovinska prava mogu opozvati ili ograničiti samo kada je to u javnom interesu, utvrđeno zakonom i uz naknadu koja je najmanje jednaka tržišnoj vrednosti. Treba naglasiti da Ustav RS određuje isplatu naknade na nivou koji je definisan ne manje od „tržišne vrednosti“. Kao takva, ovo je važna odredba za premošćavanje praznina između srpskih zakona i standarda preseljenja sadržanih u PR 5 i ESS6, kao što će biti predstavljeno kasnije u ovom dokumentu. Odredbe Ustava ne razlikuju formalne od neformalnih poseda relevantnih iz perspektive objekata izgrađenih bez građevinske dozvole, što je praksa uobičajena u poslednjih 50 godina u Srbiji. Ustav dalje proglašava da će se sva ljudska prava (uključujući pravo svojine) i manjinska prava

³ <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/74694/119555/F838981147/SRB74694%20Eng.pdf> ima verziju na engleskom jeziku, poslednji put pristupljeno 9. oktobra 2020.

zagarantovana Ustavom sprovoditi direktno.

Od jednakе важности је и члан 16. који каže да ће сва општеприхваћена правила међunarodног права и ратификовани међunarодни уговори бити саставни део правног система у Републици Србији и применјивати се директно. Ова одредба омогућава директну примену PR5, ESS6 стандарда и политика преселjenja, одредби RPF-а и овог RAP-а поред постојећих српских закона и најваžnije načine za prevazilaženje praznina.

Zакон о јавној својини⁴. Objављено у „Слуžbenом гласнику РС, бр. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016 - други закон, 108/2016, 113/2017 и 95/2018), утврђује темељне одредбе о јавном власништву и другим власниčким правима државе, аутономних покрајина и јединица локалне самоправе.

Zакон о основама правних односова над имовином⁵. **Zакон** („Слуžbeni гласник SFRJ“, Br. 6/80, 36/90, „Слуžbeni гласник SRJ“, Br. 29/96 и „Слуžbeni Гласник RS“, Br.115/2005-други закон) предвиђа основне одредбе имовинских односова, укључујући сушину власниčkih prava, subjekte vlasničkih prava, suvlasništvo i prava zajedničkog vlasništva, стicanje prava svojine, право на приносе који произилазе из ствари u vlasništvu, posedovna prava, vlasništvo стечено nepovoljnim posedovanjem, vlasnički odnosi који nastaju u situacijama kada su građene građevine na tuđem земљишту, заштита prava svojine, заштита poseda, prestanak prava svojine itd. Најваžnije одредбе овог закона значajno utiču на критеријуме подобности u процесу преселjenja и примени EBRD и EIB стандарди (као што су одредбе о власниčким правима стеченим izgradnjom (за неформално izgrađene građevine), одредбе о правним prepostavkama zajedničke imovine supružnika na стеченој имовини tokom braka itd.

Zакон о изградњи и planiranju⁶. Objављено у „Слуžbenом гласнику РС“, број 72/09, 81/09 (Исправка), изменjen presudom Устavnog суда РС 64/10 (US), 24/11, 121/12, 42/13 (US), 50/13 (US), 98/13 (US), 132/14 145/14, 83/2018, 31/2019 и 37 / 2019- ostali закон i 9/20, закон uređuje uslove i modalitete prostornog planiranja i razvoja, izradu planova opšte i detaljne regulacije, razvoj i korišćenje građevinskog земљишта i izgradnju objekata, прећe korišćenje земљишта kada земљиште има вишеструку namenu, javnu upotrebu земљишта i друга pitanja od značaja za razvoj prostora, uređenje i korišćenje građevinskog земљишта i izgradnju objekata..

Zакон о legalizaciji objekata⁷. Ovaj закон objavljen u "Слуžbenom гласнику РС", бр. 96/15 od 26. novembra 2015. године, 83/18 i 81/20-presuda US, kodifikuje zgrade, delove zgrada, помоћне zgrade i druge zgrade izgrađene bez građevinske dozvole i navodi uslove, postupak i način kako то učiniti. Obrazac izgradnje kuća, prodavnica, čak i stambenih zgrada ili помоћnih objekata (garaža, dodatni spratovi na kućama ili sobama) bez građevinske dozvole postao je prilično čest u poslednjih 50 godina. Tokom godina nastavljena je institucionalna намера да legalizuju sve ilegalno izgrađene zgrade, ako су izgrađene na sopstvenom земљишту i/ili uz saglasnost vlasnika, ali većina zgrada još uvek nije legalizovana. Ovaj закон сада nameće ограничења на prenos vlasništva nad objektima izgrađenim bez građevinskih dozvola. U skladu sa чланом 28., svi objekti који су предмет formalnog postupka legalizacije, u roku од 6 meseci, registrovate se kao takve od strane nadležnog katastarskog organa, zajedno sa napomenom da je забранјена bilo koja komercijalna transakcija u smislu prenosa vlasništva.

⁴ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_javnoj_svojini.html, poslednji put pristupljeno 9. oktobra 2019

⁵ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_osnovama_svojinskopravnih_odnosa.html, ibid

⁶ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_planiranju_i_izgradnji.html, ibid

⁷ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_ozakonjenju_objekata.html, poslednji put pristupljeno 9. oktobra 2019

Zakon o vanparničnom postupku⁸. Zakon objavljen u „Službenom glasniku SRS“, br. 25/82 i 48/88, izmenjen je „Službeni glasnik RS“ br. 46/95, 18/2005, 85/2012, 45/2013, 55 / 2014, 6/2015 i 106 / 2015- drugi zakon) definiše pravila po kojima sudovi odlučuju o ličnim, porodičnim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koja se rešavaju u vanparničnom postupku, u skladu sa Zakonom. U skladu sa ovim zakonom, sud u vanparničnom postupku utvrđuje naknadu za eksproprijanu imovinu nakon što utvrdi bitne činjenice i odobri odluku kojom se definiše vrsta i iznos naknade. Učesnici mogu zaključiti sporazum o vrsti i visini naknade, a sud će svoju odluku zasnivati na njihovom sporazumu, ako sud utvrdi da sporazum nije u suprotnosti sa obaveznim propisima. U skladu sa proglašenim standardima i principima preseljenja od ESS5, odobrenim ovim RPF-om u poglavljiju 1.4, institucija RS nadležna za postupak pribavljanja zemljišta biće dužna da nastoji da postigne pregovaračko poravnanje sa prethodnim vlasnicima imovine, u skladu sa Zakonom o eksproprijaciji pre upravnog postupka (kao što će biti opisano u sledećem poglavljju 2.2) ili u skladu sa ovim zakonom.

Zakon o upravnom postupku⁹. Zakon na snazi je usvojen 2016. godine („Službeni glasnik RS br. 18/16 i autentično tumačenje zakona - 95/2018 - autentično tumačenje“) definiše pravila i postupke koje će državni organi primenjivati prilikom odlučivanja o pravima, obavezama ili pravnim interesima pojedinaca, pravnih lica ili drugih strana, u okviru upravnih postupaka. Ovim zakonom se administrativno uređuje postupak eksproprijacije.

Zakon o državnom premeru i katastru¹⁰. Zakon o državnom premeru i katastru („Službeni glasnik RS“ br. 72/2009, izmenjen 18/2010, 65/2013, 15/2015 - presuda US, 96/15, 47/17, 113/17-ostalo) zakon, 27/18 - drugi zakon, 41/18 - drugi zakon i 9/20-drugi zakon) uređuje profesionalne aktivnosti i poslove državne uprave koji se odnose na premer zemljišta, zgrada i drugih objekata, katastar nepokretnosti, evidenciju i registraciju imovine, registraciju posedovanja, registraciju bespravnih zgrada i zgrada legalizovanih prema odredbama najnovijeg Zakona o legalizaciji zgrada RS, katastar komunalnih usluga, osnovne geodetske radove, adresni register, topografske i kartografske delatnosti, procenu vrednosti nepokretnosti, geodetski i katastarski informacioni sistem.

Zakon o stanovanju i održavanju stambenih zgrada¹¹ uređuje smeštaj socijalno ugroženih ljudi putem instituta «Pomoć u stanovanju». U skladu sa ovom uredbom, predviđa se da Republika Srbija, na svim nivoima vlasti, pruža različite vrste stambene pomoći svim svojim građanima bez stanovanja, odnosno odgovarajućeg stanovanja u skladu sa ovim zakonom, i koji zbog socijalnih, ekonomskih i drugih razloga nisu u stanju da sopstvenim resursima zadovolje svoje stambene potrebe na tržištu. U cilju postizanja javnog interesa u oblasti stanovanja, a u skladu sa Nacionalnom stambenom strategijom i Planom preseljenja koje je donela Vlada Republike Srbije, jedinice lokalne samouprave (gradovi i opštine) moraju da usvoje svoje lokalne stambene strategije i Planove preseljenja za njihovo sprovođenje, kroz programe i projekte, odnosno različite vrste aktivnosti podrške stanovanju usmerene na rešavanje stambenih problema socijalno ugroženih ljudi koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom, kojim se uređuju prava na socijalnu pomoć i koji zvanično borave na njihovoj teritoriji. Takođe zabranjuje prinudno iseljenje ukoliko pravni uslovi po ovom zakonu nisu ispunjeni. To bi podrazumevalo sudske naloge, procenu socijalnih karakteristika

⁸ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_vanparnicnom_postupku.html, poslednji put pristupljeno 9. oktobra, 2019

⁹ <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-opstem-upravnom-postupku.html>, ibid

¹⁰ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_drzavnom_premeru_i_katastru.html, poslednji put pristupljeno 9. oktobra, 2019

¹¹ „Službeni glasnik RS“, 104/16, 9/20

domaćinstva itd. Iseljenje tokom pandemije je ograničeno.

Zakon o socijalnoj zaštiti¹² svim građanima garantuje pravo na različite oblike novčane socijalne pomoći i usluga socijalne zaštite.

U okviru pravnog sistema Republike Srbije postoje i drugi zakoni kojima se pruža pomoć ranjivim grupama usmerenim na poboljšanje životnog standarda (zdravstvo, obrazovanje, zapošljavanje itd.) i koji se koriste kao osnova prilikom definisanja osnovnih prava u ovom Planu preseljenja. Na primer, Ustav Republike Srbije¹³, **Zakon o osnovnom obrazovanju**¹⁴ i **Zakon o osnovnim školama u Republici Srbiji**¹⁵ garantuju svima pod jednakim uslovima obavezno i besplatno predškolsko i osnovno obrazovanje (9 godina – 1+8); **Zakon o zdravstvenom osiguranju Republike Srbije**¹⁶ mogućava svim osetljivim grupama, posebno romskoj populaciji, pravo na besplatnu zdravstvenu zaštitu; **Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti Republike Srbije**¹⁷ predviđa posebne mere usmerene na zaštitu najugroženijih grupa (uključujući Rome), kao i obavezu Nacionalne službe za zapošljavanje da sprovodi aktivne programe tržišta rada i obezbedi sprovođenje mera afirmativne akcije.

Ostvarivanje gore pomenutih prava, uglavnom pristup socijalnoj zaštiti, obrazovanju, zdravstvu i zapošljavanju, usko je povezano sa posedovanjem ličnih dokumenata - lične karte, izvoda iz matične knjige rođenih, uverenja o državljanstvu i prebivalištu. Zvanično prijavljeno prebivalište je mesto gde građanin ostvaruje gore navedena prava. Na primer, pravo na usluge koje pruža Centar za socijalnu zaštitu definisano je mestom prebivališta, gde se treba prijaviti za primanje socijalnog dodatka, pristup lokalnim školama za decu i lokalnoj službi za zapošljavanje, gde će se osoba registrovati kao nezaposlena

2.8. Uslovi relizacije EBRD-a

Svi projekti koje podržava EBRD, a koji uključuju prinudno preseljenje podležu PR 5 Otkup zemlje, prinudno preseljenje i ekonomsko razmeštanje. Uslovi opisuju postupke i instrumente za izbegavanje, ili gde izbegavanje nije moguće, minimiziranje i ublažavanje negativnih ekonomskih i socijalnih uticaja koji mogu nastati. Politika se ne pokreće samo u slučajevima fizičkog preseljenja, već i bilo kakvog gubitka zemlje koji rezultira preseljenjem ili gubitkom skloništa, gubitkom imovine ili pristupa imovini i gubitkom izvora prihoda i sredstava za život..

Opšti ciljevi EBRD PR 5 su da:

- a. se izbegne, ili, kada to nije moguće, minimalizuje prinudno preseljenje tako što će se istražiti alternativna projektna rešenja
- b. se ublaže negativni društveni i ekonomski uticaji zbog otkupa zemlje ili ograničenja na upotrebu i pristup imovini i zemljištu pogodjenih lica: (i) obezbeđivanjem nadoknade za gubitak imovine po zameni; i (ii) obezbeđivanje sprovođenja aktivnosti preseljenja uz odgovarajuće otkrivanje informacije, konsultacije i informisano učešće osoba pogodjenih projektom
- c. se vrati ili, gde je to moguće, poboljša egzistencija i životni standard raseljenih lica na nivo pre raseljenja
- d. se poboljšaju životni uslovi među fizički raseljenim licima pružanjem adekvatnog smeštaja, uključujući sigurnost boravka na mestima za preseljenje.

12 „Službeni Glasnik RS“, br. 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/01, 84/04, 115/05, 24/11

13 „Službeni Glasnik RS“, br.83/06

14 „Službeni Glasnik RS“, br. 62/03, 58/04

15 „Službeni Glasnik RS“, br.50/92

16 „Službeni Glasnik RS“, br. 1087/05, 109/05

17 „Službeni Glasnik RS“, br. 36/09

EBRD PR 5 razlikuje sledeće tri kategorije lica koja ispunjavaju uslove za naknadu i pomoć:

- a. Osobe sa formalnim pravima na zemljište (uključujući uobičajena i tradicionalna prava priznata prema zakonima zemlje).
- b. Lica koja nemaju formalna prava na zemljište u trenutku kada popis počinje, ali polažu prava na tu zemlju ili imovinu – pod uslovom da su ta prava prepoznata u državnim zakonima postaju priznata kroz postupak identifikovan u određenim planovima preseljenja.
- c. Lica bez prepoznatljivog zakonskog prava ili prava na zemlju koju zauzimaju.

Pored uslova realizacije PR 5, postoje još jedni primenljivi uslovi PR 10 Angažovanje zainteresovanih strana. PR10 opisuje zahteve za blagovremenom i smislenom komunikacijom sa zainteresovanim stranama u svim fazama projektnog ciklusa. Posebno se postavljaju uslovi za uspostavljanjem kulturološki odgovarajuće procedure upravljanja žalbama.

2.9. EIB Društveni Standardi

Procena ekoloških i socijalnih uticaja i rizika, uključujući njihov značaj i važnost, kao i razvoj adekvatnih planova i programa upravljanja ključni su alati za postizanje zdravih ekoloških i socijalnih uslova, zbog čega su razvijeni ekološki i socijalni standardi. Kada projekti EIB zahtevaju otkup zemljišta, eksproprijaciju i/ili ograničenja u korišćenju zemljišta, što rezultira privremenim ili trajnim preseljavanjem ljudi iz njihovih prvobitnih mesta prebivališta ili njihovih ekonomskih aktivnosti ili praksi preživljavanja, pokreću se Standardi 6 i 7. Osnova standarda 6 je poštovanje i zaštita prava na imovinu i adekvatno stanovanje, i standardi života svih pogodenih osoba i zajednica. Nastoji da ublaži sve negativne uticaje koji proizilaze iz njihovog gubitka imovine ili ograničenja u korišćenju zemljišta. Takođe ima za cilj da pomogne svim pogodenim osobama da poboljšaju ili bar vrate svoje ranije uslove za život i životni standard i adekvatno nadoknade nastale gubitke.

Ciljevi standarda su:

- Izbegavajte ili barem minimizirajte preseljenje izazvano projektom kad god je to moguće istraživanjem alternativnih projektnih rešenja;
- Izbegavajte i/ili sprečite prinudno iseljenje i obezbedite efikasan lek za umanjivanje njihovih negativnih uticaja u slučaju da sprečavanje ne uspe;
- Osigurati da se svako iseljenje koje može biti izuzetno potrebno sprovodi zakonito, poštujući prava na život, dostojanstvo, slobodu i sigurnost pogodenih koji moraju imati pristup efikasnom pravnom leku protiv proizvoljnih iseljenja;
- Poštuju pravo pojedinaca, grupe i zajednica na adekvatno stanovanje i na odgovarajući životni standard, kao i druga prava na koja preseljenje može uticati;
- Poštujte pravo na imovinu svih pogodenih ljudi i zajednica i ublažite sve negativne uticaje koji proizilaze iz njihovog gubitka imovine ili pristupa imovini i/ili ograničenja upotrebe zemljišta, bilo privremenog ili trajnog, direktnog ili indirektnog, delimičnog ili u celini. Pomoći svim raseljenim licima da poboljšaju ili barem obnove svoje ranije uslove za život i životni standard i adekvatno nadoknađuju nastale gubitke, bez obzira na karakter postojećih vlasničkih odnosa (uključujući vlasnike imovine i one koji nisu vlasnici) ili strategije zarade i izdržavanja;
- Održavati pravo na adekvatno stanovanje, promovišući sigurnost vlasništva na mestima preseljenja;
- Osigurajte da se mere preseljenja osmišljavaju i sprovode putem informisanih i značajnih konsultacija i učešća ljudi pogodenih projektom tokom čitavog procesa preseljenja.

- ESS7 nastoji da zaštitи sve ugrožene pojedince i grupe pogođene projektima, istovremeno tražeći da ove populacije uredno profitiraju od operacija EIB-a. Standard zahteva da se u potpunosti poštuje dostojanstvo, ljudska prava, težnja, kulture i uobičajeni egzistencijalni status ranjivih grupa, uključujući domaće stanovništvo. Potreban je besplatni i informisani pristanak pogođenih grupa domaćeg stanovništva pre početka preseljenja. ESS10 nameće zahteve za potpunom komunikacijom sa zainteresovanim stranama u svim fazama projektnog ciklusa

2.10. Analiza raskoraka između relevantnih državnih legislativa i uslova EBRD-a i Društvenim standardima EIB

Ciljevi EBRD PR 5 i EIB standarda 6 jasni su u svom cilju da se izbegne prinudno preseljenje izazvano merama za otkup zemljišta gde god je to izvodljivo i ukoliko nije moguće, primeniti takve principe kompenzacije za uticaje na sve osobe pogođene projektom i da se njihova sredstva za život vrate bar na nivo pre početka projekta. Generalno, institucionalni okvir za eksproprijaciju u Srbiji je snažan i široko kompatibilan sa EBRD PR/EIB standardom, ali postoje izuzeci, posebno u vezi sa zahtevima za nadoknadu zemljišta po trošku zamene za zemljište u odnosu na nacionalni zahtev za nadoknadu zemljište po tržišnoj vrednosti bez plaćanja poreza i naknada kao deo kompenzacionog paketa. Pored toga, nacionalni zakon ne priznaje neformalne korisnike, stanovnike i neformalne naseljenike. Ne zahteva mehanizam za žalbu specifičan za projekat, procenu socijalnog uticaja, podatke razvrstane po polu i pomoć ugroženim osobama.

Tabela u nastavku daje pregled specifičnih raskoraka između nacionalnog zakona o eksproprijaciji u odnosu na zahteve EBRD/EIB i preporuka za prevazilaženje raskoraka. **Prikazani su samo raskoraci relevantni za uticaje identifikovane ovim RAP-om.**

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
Instrumenti preseljenja, popis i procena socijalnog uticaja	Jedini dokument koji je pripremljen je studija uticaja na eksproprijaciju koja uključuje evidentiranje zemljišnih parcela potrebnih za projekat i identifikaciju vlasnika putem katastra. Ne postoji prikupljena socijalno-ekonomска procena ili osnovno stanje.	Priprema RAP-ova, socijalno-ekonomска osnovna procena i popisna anketa.	RAP-ovi, popis stanovništva i procene socijalno-ekonomskog uticaja biće pripremljeni pored nacionalnih zahteva. Od promotera se zahteva da sprovede popis i socio-ekonomsko osnovno istraživanje kako bi se utvrdio broj ljudi koji će biti raseljeni, pogodjene egzistencije i imovine koja će biti nadoknađena. Ankete bi trebalo da uzmu u obzir osobe pogodjene očekivanim kumulativnim uticajima preseljenja. RAP-ovi će biti javno objavljeni pre početka otkupljivanja zemljišta/imovine u vezi sa projektom
Javne konsultacije	Javnost je uopšteno obaveštena o projektu kroz prostorni i dozvolama za detaljan urbanistički plan i/ili Ocenu uticaja na životnu sredinu. Međutim, ne postoji uslov za konsultovanje potencijalnih osoba	Potrebno je obaviti značajne konsultacije sa pogodenim osobama i zajednicama, lokalnim vlastima i, prema potrebi, nevladinim organizacijama. Sve aktivnosti preseljenja se sprovode uz	Promoter projekta će obelodaniti i konsultovati se javno o ovom dokumentu i svakom drugom pojedinačnom instrumentu preseljenja. Osobe pogodjene projektom i zainteresovane strane

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
	pogođenih projektom neposredno pre početka eksproprijacije. Ne postoje odredbe o javnim raspravama, popisu stanovništva, proceni socijalno-ekonomске osnove ili bilo kojoj vrsti uključenosti zainteresovanih strana i zajednica koje su potencijalno pogođene projektom.	odgovarajuće otkrivanje informacija, konsultacije i informisano učešće pogođenih. Od najranijih faza i kroz sve aktivnosti preseljenja klijent će uključiti pogođene građane (muškarce i žene), uključujući zajednice domaćina. Ovo će olakšati njihovo rano i informisano učešće u procesima donošenja odluka u vezi sa preseljenjem. Svim relevantnim zainteresovanim stranama mora se pružiti prilika za informisano učešće u planiranju preseljenja sa ciljem da ublažavanje negativnih uticaja projekta bude odgovarajuće i da potencijalne koristi od preseljenja budu održive. Konsultacije će se nastaviti u skladu sa Standardom 10 o angažovanju zainteresovanih strana i tokom primene i praćenja procesa preseljenja. U skladu s tim, mogućnosti za dijalog i konsultacije	biće obaveštene i konsultovane tokom faze planiranja i tokom kompletne faze implementacije Projekta kako vi se premostili raskoraci, osiguravajući da su EBRD i EIB zahtevi za prinudno preseljenje u potpunosti ispunjeni. Postarajte se da se mere preseljenja osmišljavaju i sprovode putem informisanih i smislenih konsultacija i učešća ljudi pogođenih projektom tokom čitavog procesa preseljenja.

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		moraju se efikasno proširiti na čitav spektar pogođenih osoba, obraćajući posebnu pažnju na puno učešće u procesu konsultacija žena, ranjivih i marginalizovanih grupa, u skladu sa Standardom 7, i, tamo gde je neophodno, usvajanjem dodatnih / dopunskih posebnih mera ili procedura.	
Datum preseka za podobnost i popis	Zakon predviđa da je datum preseka za određivanje podobnosti datum kada je vlasnik imovine pismeno obavešten o procesu eksproprijacije.	Obično je datum preseka, datum kada počinje popis. Datum preseka može biti i datum kada je površina za projekat ograničena, pre popisa, pod uslovom da su javne informacije o razgraničenom području efikasno podeljene, kao i da sistematski i kontinualno širi informacije nakon razgraničenja kako bi se sprečio dalji priliv stanovništva. Očekuje se da će promoter projekta izvršiti detaljan popis kako bi: (i) identifikovao osobe koje će biti raseljene zbog projekta; (ii)	Popis stanovništva i popis imovine u skladu sa zahtevima PR 5/ESS6 biće pripremljen za RAP-ove specifične za datu lokaciju. Datum preseka biće datup početka popisa. Ovo će biti javno objavljeno i izdato u lokalnim novinama od strane Korisnika eksproprijacije. Vlasnici i korisnici biće obavešteni o početku procesa eksproprijacije, datumu preseka i kontakt osobi koju za dalje informacije mogu kontaktirati lica pogođena projektom. Datum preseka će takođe

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		<p>utvrditio ko će ispunjavati uslove za naknadu i pomoći; i (iii) izvršito popis ugrožene zemlje i imovine. Popis treba da uzme u obzir potrebe sezonskih korisnika resursa koji možda nisu bili prisutni na projektnom području u vreme popisa.</p> <p>Datum preseka može takođe biti datum razgraničenja projektnog područja, pre popisa, ali samo nakon efikasnog i dokumentovanog širenja javnih informacija o razgraničenom području, i sistematskog i kontinuiranog širenja nakon razgraničenja kako bi se sprečio dalji priliv stanovništva. Od promotera se zahteva da sprovede popis i socio-ekonomsko osnovno istraživanje kako bi utvrdio broj ljudi koji će biti raseljeni, pogodene egzistencije i imovinu koja će biti nadoknađena.</p>	<p>biti javno objavljen, na oglasnim tablama u lokalnim zajednicama i opština i na sastancima za konsultacije uz propratno obavštenje. Takođe će biti objavljeno javno obaveštenje, po potrebi, na često posećenim lokacijama širom područja koje je pogodjeno.</p>
Vreme isplate komenzacije i preuzimanja u vlasništvo eksproprijsane imovine	Na zahtev BoE-a, posedovanje eksproprijsane imovine može se odobriti pre isplate naknade na	Nadoknadu treba obezrediti pre početka građevinskih radova i pre preuzimanja u posed imovine.	Preuzimanje u posed imovine koja je pogodjena projektom moguće je tek kad se isplati naknada ili registruje

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
	osnovu javnog interesa nakon izdavanja konačne odluke o eksproprijaciji, pod uslovom da je BoE definisao osnovu za naknadu prema odredbama Zakona o eksproprijaciji. Ovo se vrlo često koristi.	Promoter je dužan da uplatu izvrši čekom ili prethodno položi dogovorenou nadoknadu (prema izvršenoj proceni) na pojedinačni ili zajednički račun za pristup osobe pogodjene projektom.	formalni sudski postupak ili žalba i originalni iznos odštete položi na založni račun ili slično.
Raseljavanje formalnih vlasnika nepokretnе imovine (kuća, uključujući građevinsko zemljište) i onih koji u vreme popisa nemaju formalna zakonska prava na zemljište ili imovinu, ali koji imaju pravo na zemljište koje je priznato ili prepoznatljivo prema nacionalnim zakonima	Opcija 1: Novčana naknada po tržišnoj vrednosti + troškovi selidbe (metodologija za određivanje pokretnih troškova nije definisana u zakonu, ali je u praksi uključena u izveštaje o proceni imovine. ili Opcija 2: Naknada u naturi - nudi se odgovarajuća zamenska imovina ako se vlasnik složi sa ovom vrstom nadoknade i ako su ispunjeni određeni zakonski uslovi.	Preseljenje - nudi se zamenska imovina, jednake ili veće vrednosti i sličnih osobina + dodatak za selidbu i premeštanje + Administrativne poreske takse Ako se ne može naći odgovarajuća zamenska imovina, biće izvršena novčana naknada po zamenskom trošku. Svaka osoba na koju projekat negativno utiče ima pravo na naknadu, obnavljanje sredstava za život i/ili drugu pomoć u preseljenju. Ljudi koji imaju formalno vlasništvo nad zemljištem, prava korišćenja	Opcija 1: Novčana naknada - po troškovima zamene definisanim u PR 5/ESS 6 biće isplaćeni vlasniku imovine: tržišna cena imovine + troškovi selidbe + registracija vlasništva, administrativne i poreske takse + prelazni dodatak. ili Opcija 2: Zamena imovine - biće moguća samo na zahtev vlasnika i ako su ispunjeni zakonski uslovi, kako je definisano Zakonom o eksproprijaciji. U tom slučaju prelazni i pokretni troškovi plaćaju se vlasniku imovine.

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		zemljišta, uobičajena ili tradicionalna prava na zemljiše, kao i oni koji zauzimaju/koriste zemljiše, ali iz formalnih razloga nemaju formalno vlasništvo, imaju pravo na naknadu za zemljiše. Ljudima koji zauzimaju zemlju, a na nju nemaju formalno ili neformalno pravo, poput skvotera, pružiće se pomoć u preseljenju umesto nadoknade za zemlju koju zauzimaju i druga pomoć, po potrebi, za postizanje ciljeva postavljenih standarda preseljenja navedenih u ovom standardu, ako naseljavaju projektno područje pre datuma preseka koji je utvrđio promoter i koji je prihvatljiv za EIB.	
Dodatna pomoć osobama pogođenim projektom nakon fizičkog i/ili ekonomskog	Samo nejasne reference o pomoći bez jasnih posebnih pravnih odredbi	Potrebno je pružiti dodatnu pomoć tokom i nakon preseljenja.	Dodatna pomoć osobama pogođenim projektom nakon fizičkog i/ili ekonomskog preseljenja, obnavljanje

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
preseljenja, obnavljanje sredstava za život		Bez obzira na okolnosti i bez diskriminacije, promoter će se postarati da osobe pogodjene projektom ili grupe identifikovane kroz popis, naročito one koje nisu u stanju da se obezbede, tokom i nakon preseljenja imaju siguran i bezbedan pristup: (a) osnovnoj hrani, pitkoj vodi i kanalizaciji; (b) osnovnom skloništu i smeštaju; (c) odgovarajućoj odeći; (d) osnovnim medicinskim uslugama; (e) izvorima za život i egzistenciju; (f) stočnoj hrani i pristup zajedničkim imovinskim resursima od kojih se ranije zavisilo; i (g) obrazovanju za decu i ustanovama za brigu o deci.	sredstava za život. Promoter će identifikovati potrebu za obnavljanjem sredstava za život i po potrebi pripremiti i primeniti Plan za obnavljanje sredstava za život. Takav plan će biti pripremljen i usaglašen sa osobama pogođenim projektom u roku od 6 meseci nakon završetka otkupa zemljišta.
Raseljavanje formalnih vlasnika poljoprivrednog zemljišta	Odgovarajuće (jednake vrednosti, kvaliteta, vrste obrade, kapaciteta prinosa i površine) zamensko zemljište koje se nudi u blizini. Ali, zakon dalje definiše da će se, ukoliko se ne pronađe odgovarajuće	Raseljavanje – Zamenska imovina jednake ili više vrednosti i slične produktivnosti + Administrativni troškovi + Gubitak prihoda. Isplata naknade u kešu za izgubljenu imovinu može biti podobna ukoliko: (i)	Ako se egzistencija vlasnika imovine zasniva na poljoprivredi, treba ponuditi zamensku imovinu + Dodatak za prelaz i selidbu

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
	zemljište (što je gotovo uvek slučaj), platiti novčana naknada po tržišnoj vrednosti, po proceni poreske uprave	sredstva za život ne zavise od zemlje; (ii) sredstva za život zavise od zemlje , ali je zemlja uzeta zbog projekta samo mali deo imovine koja je pod uticajem i preostala zemlja je ekonomski isplativa; ili (iii) postoje aktivna tržišta za zemlju, stanovanje i radnu snagu, raseljena lica koriste takva tržišta, a zemlje i stanova ima dovoljno), plaća se naknada u punoj ceni zamene, uključujući tržišnu cenu imovine, pokretnе troškove, prelazni dodatak i registracione, administrativne i poreske takse.	Ako se ne može naći odgovarajuće zemljište, platiće se novčana naknada u punoj zamenskoj vrednosti: tržišna cena imovine + troškovi preseljenja + registracija, administrativne i poreske takse + prelazni dodatak.
Raseljavanje neformalnih korisnika poljoprivrednog zemljišta (tj. Korišćenje državnog zemljišta za poljoprivrednu proizvodnju bez ikakvih prava)	Nacionalno zakonodavstvo ne predviđa privremeni dodatak niti zamenu za zemljište u zakup, ako je zemljište iznajmljeno od države. Korisnik imovine ima pravo na novčanu nadoknadu za bilo kakva poboljšanja na zemljištu, kao što su navodnjavanje, odvodnjavanje,	Promoter projekta treba da ponudi opcije za adekvatan smeštaj koji će biti siguran tako da mogu da se legalno presele bez suočavanja sa rizikom prisilnog iseljenja. Korisnik imovine kao investitor ima pravo na novčanu nadoknadu za bilo kakva poboljšanja na zemljištu, npr. navodnjavanje,	Promoter projekta će, ako je moguće, locirati i ponuditi osobi pogodenoj projektom zamensku imovinu - slično državno poljoprivredno zemljište u zakup u blizini, ili ako to nije moguće, u istoj opštini. Korisnik imovine ima pravo na novčanu nadoknadu po zameni za bilo kakva

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
	višegodišnje useve, objekti, šume, drveće, voćke, vinogradi, usevi po tržišnim cenama i vremenu potrebnom za njihovu reprodukciju itd.	odvodnjavanje, višegodišnje useve, objekte itd. po ceni zamene i podršku nakon raseljavanja u prelaznom periodu za obnavljanje sredstava za život.	poboljšanja na zemljištu, kao što su navodnjavanje, odvodnjavanje, višegodišnji usevi, objekti, šume, drveće, voćke, vinogradi - tržišna cena + rad i vreme potrebno za njihovu reprodukciju + prelazni dodatak.
Raseljavanje zakupca poljoprivrednog zemljišta	Zakupac ima pravo na novčanu naknadu za bilo kakva poboljšanja na zemljištu, kao što su navodnjavanje, odvodnjavanje, višegodišnji usevi, objekti, šume, drveće, voćke, vinogradi, usevi i vreme potrebno za njihovu reprodukciju itd.	Zakupac ima pravo na novčanu nadoknadu za bilo kakva poboljšanja na zemlji, tj. navodnjavanje, odvodnjavanje, višegodišnje useve, objekte itd. po zamenskoj ceni, obezbeđivanje zakupa odgovarajuće imovine u javnom vlasništvu na ekvivalentan period, izgubljeni neto prihod tokom perioda tranzicije; i troškovi prenosa i ponovne instalacije postrojenja, mašina ili druge opreme, prema potrebi, i podrška nakon raseljenja za prelazni period radi obnavljanja sredstava za život.	Nacionalno zakonodavstvo ne predviđa privremeni dodatak niti zamenu za zemljište u zakup, ako je zemljište iznajmljeno od države. Ponudiće se podrška za prevazilaženje raskoraka na osnovu razumne procene vremena koje će verovatno biti potrebno za obnavljanje sredstava za život, a Promoter projekta koordiniraće napore sa Ministarstvom poljoprivrede da pronađe i ponudi odgovarajuće poljoprivredno zemljište u javnom vlasništvu u zakup. Naknada za sve investicije biće plaćena + troškovi selidbe, ako je primenljivo +

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
			prelazni dodatak koji će premostiti raskorak između zakona RS i PR 5
Gubitak zajedničkih resursa u zajednici (t.j. livade i pašnjaci, šumsko rastinje)	Nema posebne zakonske odredbe	Promoter projekta mora da pomogne u nadoknađivanju bilo kakvog gubitka zajedničkog resursa zajednice. Ovo bi moglo imati oblik inicijativa koje povećavaju produktivnost preostalih resursa kojima zajednica ima pristup, u naturi ili novčanom nadoknadom zbog gubitka pristupa ili omogućavanja pristupa alternativnim izvorima izgubljenog resursa.	Promoter projekta će premostiti ovaj raskorak, obraćajući pažnju na zajedničke resurse zajednice tokom procene socijalnog uticaja i bilo kog RAP-a. Ako je primenjivo, biće uključene odgovarajuće mere. Promoter projekta će u potpunosti usvojiti sve politike i odredbe PR 5 ESS6.
Gubitak javnih blagodeti	Nema posebne zakonske odredbe	Promoter projekta će preuzeti značajne konsultacije sa lokalno pogodenom zajednicom kako bi identifikovao i, ako je moguće, dogovarao odgovarajuću alternativu.	Promoter projekta će premostiti ovaj raskorak obraćajući pažnju na javne blagodeti tokom ocene društvenih uticaja i u ovom, kao i svakom sledećem RAP-u. Trenutno nema javnih blagodeti koje su pogodjene projektom.
Gubitak koristi (zarada ili drugi slični prihodi)	Nema posebne zakonske odredbe	Novčana naknada za neto gubitak prihoda tokom perioda preseljenja + pružanje dodatne ciljane pomoći	RAP će razmotriti prelazno plaćanje da nadoknadi neto gubitak dohotka tokom razumnog prelaznog perioda i

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		(kreditne olakšice, obuka ili šansa za zaposlenje) i šansa da se obnove, i gde je to moguće, poprave, njihove sposobnosti za zaradu, nivoi proizvodnje i standardi života.	uključiće dodatnu ciljanu pomoć (kreditne olakšice, obuku ili mogućnosti za posao) i mogućnosti za obnavljanje i, ako je moguće, poboljšanje njihove sposobnosti za dohodak, kao način da premosti jaz. Utvrđeni su uticaji na jedno skladište i prodajni prostor.
Mehanizam žalbe i rešavanje sporova	Zakonom je propisana mogućnost žalbe tokom faza eksproprijacije, ali samo u okviru postojećih državnih i sudskih institucija i sa statutarnim ograničenjima.	Promoter projekta će uspostaviti efikasan mehanizam za žalbe što je ranije moguće tokom projekta. To će biti u skladu sa ovim PR-om i sa ciljevima i principima EBRD-ovih zahteva za izvršenje 10 kako bi se blagovremeno primili i rešili specifični problemi u vezi sa nadoknadom i preseljenjem koje pokreću raseljena lica i/ili članovi zajednica domaćina. Uključiće i regresni mehanizam osmišljen da rešava sporove na nepristrasan način.	Odgovarajući, dostupan i pristupačan mehanizam za pritužbe biće uspostavljen, pored zakonskih prava osoba pogođenih projektom da traže zaštitu pred nadležnim sudom RS. Struktura predloženog mehanizma za pritužbe obezbeđena je u poglavljju 7 ovog RAP-a.

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		<p>Promoter će uspostaviti i održavati mehanizam za pritužbe koji je nezavisan, slobodan i u skladu sa zahtevima istaknutih u okviru EIB Standarda 10 i koji će obezbediti brzo rešavanje specifičnih briga specifičnih zabrinutosti u vezi sa nadoknadom i preseljenjem od strane osoba pogođenih projektom, zajednica domaćina i drugih direktno uključenih entiteta. Mehanizam treba da bude lako dostupan, kulturološki podoban, reklamiran naširoko i dobro-integrисан u sistem upravljanja promoterovog projekta. Treba da omogući promoteru da prima i rešava specifične pritužbe povezane sa kompenzacijom i preseljenjem pogođenih osoba ili članova zajednica domaćina i da koristi evidenciju pritužbi za praćenje slučajeva i poboljšanje procesa preseljenja.</p>	

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
Praćenje sprovođenja preseljenja i obnavljanja sredstava za život	Nema posebne zakonske odredbe	Nadgledanje procesa preseljenja i obnavljanja sredstava za život vršiće se u skladu sa EBRD-ovim zahtevima za izvršenje 1 i EIB ESS-om 1 i trebalo bi da uključuje učešće ključnih aktera kao što su pogodjene zajednice. U zavisnosti od obima preseljenja projekta, možda bi bilo prikladno da klijent naruči spoljni izveštaj o završetku RAP-a kako bi utvrdio da su odredbe ispunjene. Izveštaj o završetku treba izraditi nakon što se završe svi unosi u proces, uključujući sve razvojne inicijative. Izveštaj može identifikovati dalje akcije koje će dovršiti Promoter projekta. U većini slučajeva, završetak korektivnih radnji identifikovanih u završnom izveštaju treba da privede kraju obaveze Promotera projekta za preseljenje, naknade, obnavljanja sredstava za život i razvojnih beneficija.	Ovaj RAP definiše plan praćenja i izveštavanja o procesu preseljenja i ublažavanju negativnih efekata Projekta. Monitoring.

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		<p>Opšti cilj ovog standarda je da iscrta okvir obaveza promotera u procesu ocene, upravljanja i praćenja ekoloških i socijalnih uticaja i rizika povezanih sa operacijama.</p> <p>Obaveze promotera da primeni RAP i da izveštava EIB o napretku u primeni biće predviđene pravnim ugovorima o projektu. Promoter će uspostaviti neophodne sisteme (tj. resurse, osoblje i procedure) za redovno praćenje primene RAP-a i preduzimanje korektivnih mera po potrebi. U okviru aktivnosti praćenja biće konsultovane pogođene osobe. Izvršenje i efikasnost akcionog plana za preseljenje podležu nadzoru i pregledu kvalifikovanih stručnjaka za preseljenje i/ili druge nezavisne treće strane, prema potrebi i srazmerno obimu i rizicima koji su uključeni u preseljenje.</p>	

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
Osetljive grupe	Naknada za eksproprijanu imovinu može se odrediti u višem iznosu od tržišne cene, uzimajući u obzir finansijske i druge lične i karakteristike domaćinstva vlasnika, ako takva karakteristika bitno utiče na postojanje (broj članova domaćinstva, broj članova domaćinstva koji su sposobni za zarada ili zaposleni, zdravstveni status članova domaćinstva, mesečni prihod domaćinstva itd.)	Promoter projekta će razmotriti sve pojedince ili grupe koji mogu biti u nepovoljnem položaju ili ranjivi. Promoter projekta će posebno preduzeti potrebne mere kako bi osigurao da ranjive grupe ne budu u nepovoljnem položaju u procesu preseljenja, da budu u potpunosti informisane i svesne svojih prava i da mogu u jednakoj meri da iskoriste mogućnosti i koristi od preseljenja. Ove grupe treba identifikovati kroz proces procene uticaja na životnu sredinu i društva (kako je navedeno u Uslovima za realizaciju 1 EBRD-a). Takođe, dodatni zahtevi važe za konsultacije koje uključuju pojedince koji pripadaju osetljivim grupama. EIB Socijalni Standard 7 ima za cilj da minimalizuje, ili na drugi način ublaži i spreči, potencijalne štetne efekte EIB aktivnosti prema ranjivim pojedincima	Nosilac projekta će premostiti ovaj jaz pružajući posebnu pažnju ranjivim grupama i pojedincima. Njima će biti ponuđena dodatna kompenzacija, pravna pomoć tokom preseljenja i pomoć tokom fizičkog preseljenja, kao i prioritet zapošljavanja prema potrebi i procenjen tokom procene socijalnog uticaja za bilo koji RAP. Promoter projekta će u potpunosti usvojiti sve politike i odredbe PR 5 i ESS7 koje se odnose na ranjive grupe. Usvojen je rodno osetljiv pristup u upravljanju socijalnim uticajima koji uzima u obzir prava i interesu žena i devojčica, muškaraca i dečaka, uključujući posebnu pažnju na diferencirani teret uticaja sa kojima bi se mogle suočiti žene i devojke.

Aktivnost	Pravni zahtevi RS	PR /Uslovi standarda	Raskoraci i mere za njihovo prevazilaženje kako bi se zadovoljili standardi EBRD/EIB-a
		i grupama istovremeno tražeći da ove populacije imaju odgovarajuću korist od takvih aktivnosti. Kao sredstvo za podsticanje tih projektnih ishoda, Standard 7 predlaže okvir i alate za rešavanje nejednakosti i drugih faktora koji doprinose ranjivosti, i, prema potrebi, za omogućavanje jednakog pristupa i uživanja koristi od projekta za pojedince i grupe.	

3 INSTITUCIONALNI SPORAZUMI I TIM ZA IMPLEMENTACIJU

3.1. Uslovi za implementaciju

Akcioni plan preseljenja će primeniti Koridori Srbije d.o.o (KSDDO).

Tabela ispod pruža pregled uslova i sporazuma za primenu zahteva ovog RAP-a.

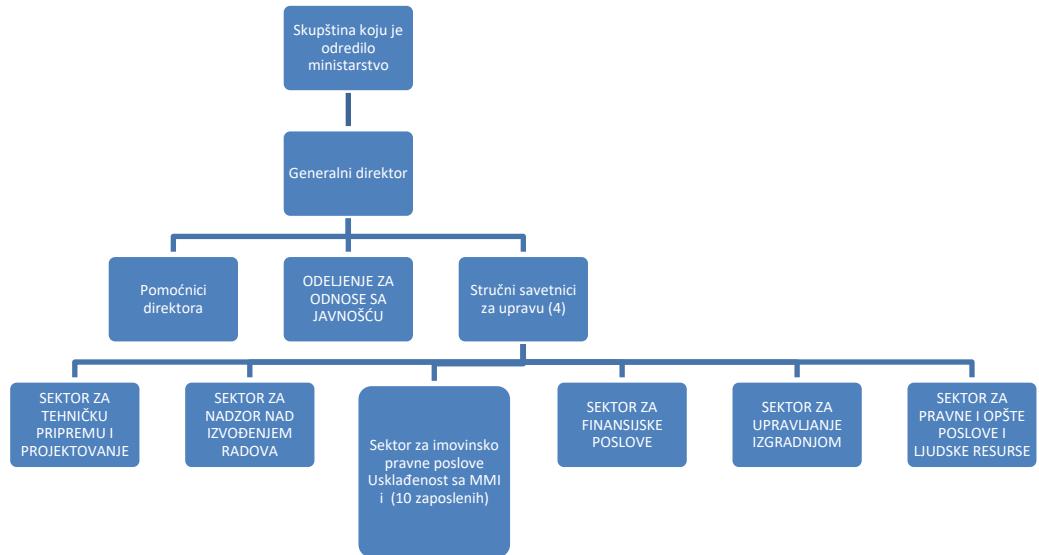
Tabela 2 Organizacioni uslovi i sporazumi

Zadatak	Odgovorno lice
Otkrivanje informacija i dokumenata svim osobama i zajednicama pogođenim projektom i organizacija javnog sastanka	KSDDO
Vođenje evidencije o konsultativnim aktivnostima	KSDDO
Direktna komunikacija sa vlasnicima i stanašima i, ako je potrebno, posete njima	KSDDO
Procena vrednosti imovine koja se otkupljuje	Gradska kancelarija poreske uprave i akreditovani sudski procenjivač
Eksproprijacija imovine	JP PUTEVI SRBIJE
Isplata naknade uključujući prelazni dodatak i dodatak za selidbe	JP PUTEVI SRBIJE
Pružanje premeštaja u naturi i prelazne pomoći	KSDDO
Nadgledanje i izveštavanje u vezi sa otkupom zemljišta	KSDDO
Nadgledanje i izveštavanje u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta izvršenim tokom izgradnje	Dobavljač, spoljni konsultant/konsultant za tehničku pomoć koji pomaže KSDDO-u u implementaciji Komisije za žalbe na projekat
Upravljanje pritužbama	Komisija za pritužbe i KSDDO
Završni izveštaj	Spoljni savetnik/savetnik za tehničku pomoć koji pomaže KSDDO u primeni projekta

3.2. Institucionalni kapaciteti

Koridori Srbije d.o.o. sprovodiće projekat u ime Republike Srbije koja će biti Zajmoprimec ugovora o zajmu potpisanih sa EBRD. Koridori Srbije d.o.o. su na kraju odgovorni za sprovođenje EBRD / EIB socijalnih zahteva tokom faze pre izgradnje i tokom izgradnje.

Koridori Srbije d.o.o. imaju dobro strukturiranu organizaciju koja sprovodi projekte podržane od MMI od 2009. godine. Kompanija trenutno ima 124 zaposlena sa jasno definisanim ulogama u strukturi. Sektor za otkup zemljišta i preseljenje zapošjava više od 10 stručnjaka sa iskustvom u procesima otkupa i preseljenja zemljišta u skladu sa dobrom praksom i zahtevima međunarodnih finansijskih institucija, angažovanjem zainteresovanih strana i izbegavanjem sporova. Pojedinačne odgovornosti unutar samog sektora biće dodeljene odvojeno i uključene u buduće informativne pakete. Sektor će biti odgovoran za nadgledanje usaglašenosti sa obavezama u vezi sa zaštitom i zdravljem i poštovanje RPF-a i ovog RAP-a. Organizaciona šema je predstavljena u nastavku sa istaknutim ključnim relevantnim sektorima.

Slika 2 Organizaciona šema KSDOO

4 LOKALNI KONTEKST I DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE PROJEKTNOG PODRUČJA (OPŠTINE MEROŠINA I PROKUPLJE)

4.1. Podaci o katastarskim opštinama

Na osnovu idejnog projekta i izvršenog geodetskog snimanja, dopunjeno potvrdom sa terena i iz katastra, za izvođenje Projekta biće potrebno trajno otkupljivanje zemlje koristeći pravo vlasti na eksproprijaciju u ukupnoj površini od oko 398,4 ha različitog vrsta zemljišta, prikazanog kroz 3420 zemljišnih parcela i 72 fizička objekta u obe opštine Merošini i Prokuplju u direktnoj oblasti uticaja. Evidenciju zemljišta u Srbiji vode katastarske opštine (KO) i uticaji otkupa zemljišta prostiru se kroz preko 28 KO dok se raseljavanje odigrava u 13 KO. Popis KO po vrsti uticaja prikazano je u tabeli ispod. Ovaj RAP pokriva uticaje značajne za Opština Merošina i dopunjen je podacima socio-ekonomskih podataka o istraživanju za Opština Prokuplje do kraja oktobra 2020.

Tabela 3: Pregled Katastarskih opština koje su pod uticajem otkupa zemljišta

Katastarska opština (Opština Merošina) Deonica I (A)	Br. Parcels (B)	Katastarska opština (Opština Prokuplje) Deonice II, III, IV	Br. Parcels (D)	Katastarska opština	Br. Parcels (E)
Balajnac	240	Nova Božurna	68	Donja Toponica	20
Gradište	212	Pojate	31	Mala Plana	58
Brest	94	Djurovac	35	Drenovac	119
Merošina	26	Donja Stražava	123	Prekadin	16
Baličevac	627	Prokuplje grad	81	Bresnicic	228
Lepaja	3	Prokuplje	312	Kondzelj	136
Jug Bogdanovac	37	Bela voda	105	Donja Konjusa	72
Arbanasce	259	Tulare	210	Vica	59
UKUPNO DEONICA I	1,498	Potočić	261	Gubetin	120
UKUPNO DEONICA II, III i IV					2054

4.2. Lokalni kontekst i demografske karakteristike i procesi

Autoput E-80 u Srbiji (SEETO put 7): Niš (Merošina) do Pločnika (Beloljin) prolazi kroz dve opštine, Merošinu i Prokuplje. Obe opštine beleže pad broja stanovništva u poslednjih pola veka, od čega Merošina više od četvrtine. Među naseljima na novoj trasi, u Merošini je broj građana opao u svakom naselju, osim u opštinskom centru gde je broj stanovnika povećan za preko 40%.

U Prokuplju je porast stanovništva koncentrisan u urbanim sredinama, tj. u centru opštine i obližnjim seoskim naseljima na periferiji opštine Center (Donja Stražava, Bela Voda, Đurovac).

Postoje dva dominantna faktora promene broja stanovništva na ovom području, kao i u Srbiji u celini. Porast stanovništva ograničen je samo na opštinske centre (bez obzira na status sela ili grada) i na njegovu neposrednu blizinu rastom obližnjih seoskih naselja. Sela često doživljavaju širenje bez adekvatnog planiranja, a kuće za domaćinstvo poljoprivrednog zemljišta su komunalno i infrastrukturno nepodobne. Udaljena sela gube stanovništvo i polako se zatvaraju.

Tabela 4: Uporedni pregled broja stanovnika u 1971 i 2011

Oblast	Godina 1971	Godina 2011
Opština Merošina	18028	13936
Seoska oblast	18028	13936
K.O. Balajnac	1333	1254
K.O. Gradište	736	559
K.O. Brest	680	547
K.O. Merošina	690	905
K.O. Baličevac	1322	1141
K.O. Lepaja	825	600
K.O. Jug Bogdanovac	606	493
K.O. Arbanasce	733	513
Opština Prokuplje	57315	44419
Gradska oblast	20104	27333
Seoska oblast	37211	17086
K.O. Nova Božurna	273	227
K.O. Novo Selo	232	390
K.O. Čukovac	457	278
K.O. Pojate	n/a	n/a
K.O. Djurovac	89	129
K.O. Donja Stražava	315	799
K.O. Prokuplje	20104	27333
K.O. Bele Vofe	176	259
K.O. Gubetin	402	161
K.O. Potočić	554	420
K.O. Donja Toponica	539	299
K.O. Mala Plana	830	558
K.O. Drenovac	133	173

Oblast	Godina 1971	Godina 2011
K.O. Prekadin	398	118
K.O. Bresničić	576	237
K.O. Kondželj	268	155
K.O. Donja Konjuša	725	246
K.O. Viča	188	63
K.O. Tulare	649	262

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Uporedni pregled broja stanovništva 1948., 1953., 1961., 1971., 1981., 1991., 2002. i 2011. Podaci po naseljima. Knjiga 20. Beograd 2014. (stranice 118, 136, 138)*

Broj domaćinstava se polako smanjuje u poređenju sa brojem stanovnika iz dva razloga. Primarni razlog je odvajanje generacija i uspostavljanje zasebnih domaćinstava nezavisno od roditeljskih domova u istom ili drugom naselju. Drugi razlog je dalje postojanje staračkih domaćinstava sa samo jednim ili dva člana, najčešće sa oba starija od 65 godina. (Pogledajte tabele 3 i 4)

Tabela 5: Uporedni pregled broja domaćinstava u 1971. i 2011. godini

	Godina 1971	Godina 2011
Opština Merošina	4060	4046
Seoska oblast	4060	4046
K.O. Balajnac	298	306
K.O. Gradište	168	157
K.O. Brest	149	145
K.O. Merošina	156	243
K.O. Baličevac	257	305
K.O. Lepaja	194	176
K.O. Jug Bogdanovac	140	147
K.O. Arbanasce	167	151
Opština Prokuplje	15543	15119
Gradska oblast	5936	8837
Seoska oblast	9607	6282
K.O. Nova Božurna	74	73
K.O. Novo Selo	54	107
K.O. Ćukovac	99	91
K.O. Pojate	n/a	n/a
K.O. Djurovac	26	36
K.O. Donja Stražava	73	233

	Godina 1971	Godina 2011
K.O. Prokuplje	5936	8837
K.O. Bela Voda	43	80
K.O. Gubetin	105	57
K.O. Potočić	146	153
K.O. Donja Toponica	148	122
K.O. Mala Plana	211	193
K.O. Drenovac	39	65
K.O. Prekadin	121	51
K.O. Bresničić	170	96
K.O. Kondželj	73	54
K.O. Donja Konjuša	198	93
K.O. Viča	57	27
K.O. Tulare	198	105

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Uporedni pregled broja domaćinstava u 1948 -2011. i stanovi u 1971 - 2011. Podaci po naseljima. Knjiga 21. Beograd 2014.* (stranice 214, 254, 250)

Starenje stanovništva Srbije je brzo, naročito pogađajući ruralna područja. Prosječna starost građana u opštini Merošina prema popisu stanovništva iz 2011. godine iznosi 44,3 godine, a u ruralnim područjima opštine Prokuplje zapanjujućih 47 godina. Nema sumnje da će predstojeći popis stanovništva 2021. godine odrediti porast prosečne starosti, posebno u ruralnim oblastima.

U opštini Merošina, pet od osam posmatranih sela na autoputu ima indeks starenja iznad 1 (numerički odnos kontingenata starih 0 do 19 godina i numerički odnos kontingenata starih 65 i više godina) što ukazuje na izuzetno starost lokalnih zajednica. Od 16 sela u opštini Prokuplje, u 9 je zabeležen indeks starenja preko 1. Podaci iz popisa 2011. stari su 9 godina, što se mora uzeti u obzir. Trenutni indeks starenja je bez sumnje mnogo veći.

Tabela 6: Starosna struktura stanovništva 2011

Oblast	Ukupno	Do 19	20-49	50 - 64	65 i stariji	Prosečne godine
Opština Merošina	13968	2827	4980	2927	3234	44,3
Seoska oblast	13968	2827	4980	2927	3234	44,3
K.O. Balajnac	1254	351	456	224	223	39,5
K.O. Gradište	559	115	195	127	122	44,4
K.O. Brest	547	108	183	144	112	44,8
K.O. Merošina	905	182	357	194	172	42,3
K.O. Balićevac	1141	221	443	215	262	44,1
K.O. Lepaja	600	106	220	125	149	45,8
K.O. Jug Bogdanova	493	115	168	115	95	42,4
K.O. Arbanasce	513	89	183	118	123	45,9
Opština Prokuplje	44419	9495	16823	985	8316	42,3
Gradsko područje	27333	6358	11454	5930	3591	39,4
Seoska oblast	17086	3137	5369	3855	4725	47,0
K.O. Nova Božurna	227	30	101	49	47	44,2
K.O. Novo Selo	390	92	159	83	56	39,1
K.O. Čukovac	278	51	102	66	59	44,1
K.O. Pojate						
K.O. Djurovac	129	33	46	28	22	41,9
K.O. Donja Stražava	799	174	336	183	106	40,3
K.O. Prokuplje	27333	6358	11454	5930	3591	39,4
K.O. Bela Voda	259	57	95	55	52	43,4
K.O. Gubetin	161	20	45	48	48	50,6
K.O. Potočić	420	67	149	93	111	46,2
K.O. Donja Toponica	299	43	89	81	86	48,8
K.O. Mala Planina	558	117	218	113	110	42,2
K.O. Drenovac	173	36	55	46	36	43,5
K.O. Prekadin	118	12	35	35	36	51,7
K.O. Bresničić	237	38	74	51	74	49,1
K.O. Kondželj	155	33	56	33	33	43,5
K.O. Donja Konjuša	246	49	83	50	64	46,1
K.O. Viča	63	9	14	20	20	51,3

Oblast	Ukupno	Do 19	20-49	50 - 64	65 i stariji	Prosečne godine
K.O. Tulare	262	37	73	70	82	51,3

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Starost i pol. Podaci po naseljima. Knjiga 2. Beograd 2012.* (stranice 486, 578, 568)

Prosečan broj članova domaćinstva u opštini Merošina je 3,45. Učešće jednočlanih i dvočlanih domaćinstava (17,7% i 23,6%) je relativno visoko. Prepostavljamo da su to uglavnom staračka domaćinstva. Međutim, postoji relativno visoko učešće domaćinstava sa 5 i više članova (30,0%). Među njima postoje višegeneracijska domaćinstva, što donekle ublažava samoču starijih osoba, a dvočlani problem domaćinstva pruža barem minimalnu količinu socijalne zaštite i nege starih. Među posmatranim naseljima ima ih dosta gde je više od 50% domaćinstava bez članova mlađih od 65 godina. Takva domaćinstva su u potpunoj socijalnoj (institucionalnoj) izolaciji, kao i udaljenosti od saobraćaja i lišena su osnovnih socijalnih i medicinskih usluga. U Prokuplju se gotovo 60% domaćinstava sastoji od 1 člana (28,1%) ili 2 člana (31,2%). Većina ovih domaćinstava su staračka domaćinstva.

Tabela 7: Domaćinstva prema broju članova 2011

Oblast	Ukupno	Jedan član	Dva člana	Tri ili četiri člana	Pet članova i više	Prosečan broj
Opština Merošina	4046	717	957	1156	1216	3,45
	100,0%	17,7%	23,6%	28,6%	30,0%	
Seoska oblast	4046	717	956	1156	1216	3,45
K.O. Balajnac	306	43	56	67	140	4,10
K.O. Grdište	157	32	33	37	55	3,56
K.O. Brest	145	15	37	37	56	3,77
K.O. Merošina	243	27	47	93	76	3,72
K.O. Baličevac	305	42	58	103	102	3,74
K.O. Lepaja	176	36	40	44	56	3,41
K.O. Jug Bogdanovac	147	32	32	38	45	3,35
K.O. Arbanasce	151	29	38	38	46	3,40
Opština Prokuplje	15119	3272	4075	5300	2472	2,93
Gradska oblast	8837	1509	2117	3782	2472	3,08
Seoska oblast	6282	1763	1958	1518	1043	2,72
	100,0%	28,1%	31,2%	24,2%	16,6%	
K.O. Nova Božurna	73	14	20	24	15	3,11
K.O. Novo Selo	107	8	26	44	27	3,64
K.O. Ćukovac	91	23	22	21	25	3,05
K.O. Pojate						

Oblast	Ukupno	Jedan član	Dva člana	Tri ili četiri člana	Pet članova i više	Prosečan broj
K.O. Djurovac	36	7	9	10	10	3,58
K.O. Donja Stražava	233	28	48	104	63	3,43
K.O. Prokuplje	8837	1509	2117	3782	1429	3,08
K.O. Bela Voda	80	10	25	23	22	3,24
K.O. Gubetin	67	19	28	12	8	2,10
K.O. Potočić	153	39	48	45	21	2,75
K.O. Donja Toponica	122	37	40	33	12	2,45
K.O. Mala Plana	193	46	50	66	31	2,89
K.O. Drenovac	65	13	26	18	8	2,66
K.O. Prekadin	51	22	13	9	7	2,31
K.O. Bresničić	96	29	34	23	10	2,47
K.O. Kondželj	54	11	13	22	8	2,87
K.O. Donja Konjuša	93	29	27	21	16	2,65
K.O. Viča	27	10	10	4	3	2,33
K.O. Tulare	105	33	32	30	10	2,50

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Domaćinstva prema broju članova. Podaci po naseljima. Knjiga 10. Beograd 2013.* (stranice 121, 137,135)

Demografski i socijalni razvoj mogao bi se posredno pratiti putem stambenog fonda. U obe posmatrane opštine, od 1971. godine konstantno je zabeležen veliki nesklad između ukupnog broja stanova i stanova koji su stalno naseljeni. U obe opštine, ta razlika je smanjena u poslednjih četrdeset godina, ali pretežno u opštinskim centrima. To nije karakteristično za sela u ovim opštinama.

Tabela 8a: Uporedni pregled broja stalno nastanjenih stanova u 1971. i 2011. godini

Oblast	Godina Stanovi za stalnu nastanjenost	Godina Ukupan stanova	Godina Stanovi za stalnu naseljenost	Godina Ukupan stanova
	1971	1971 broj	2011	2011 broj
Opština Merošina	4031	5881	5148	5955
Seoska oblast	4031	5881	5148	5995
K.O. Balajnac	296	425	372	427
K.O. Gradište	164	221	202	221
K.O. Brest	146	218	174	218
K.O. Merošina	155	275	290	307
K.O. Baličevac	257	396	418	442
K.O. Lepaja	194	246	211	249
K.O. Jug Bogdanovac	135	190	176	187
K.O. Arbanasce	165	204	162	172
Opština Prokuplje	14868	22608	20520	22898
Gradska oblast	5344	10019	10606	10882
Seoska oblast	9524	12589	10014	12016
K.O. Nova Božurna	74	96	76	79
K.O. Novo Selo	54		126	126
K.O. Ćukovac	98		107	109
K.O. Djurovac	26	72	67	68
K.O. Donja Stražava	70	225	270	270
K.O. Prokuplje	5344	10019	10606	10882
K.O. Bela Voda	43	82	111	111
K.O. Gubetin	104	165	138	162
K.O. Potočić	146	229	213	224
K.O. Donja	147	190	185	190

Oblast	Godina Stanovi za stalnu nastanjenost	Godina Ukupan stanova	Godina Stanovi za stalnu naseljenost	Godina Ukupan stanova
	1971	1971 broj	2011	2011 broj
Toponica				
K.O. Mala Plana	210	286	253	285
K.O. Drenovac	39	83	93	106
K.O. Prekadin	121	160	102	140
K.O. Bresničić	170	243	173	244
K.O. Kondželj	73	90	86	111
K.O. Donja Konjuša	198	206	141	224
K.O. Viča	57	83	75	78
K.O. Tulare	193	302	175	252

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Uporedni pregled broja domaćinstava u 1948 - 2011. i stanova u 1971 - 2011. Podaci po naseljima. Knjiga 21. Beograd 2014.* (stranice 215, 255, 251)

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, u opštini Merošina, dve trećine stambenog fonda bili su stanovi za stalnu naseljenost, mada je ovaj priraštaj znatno manji u ruralnim oblastima. (51,7%). Upoređujući Tabelu 7a kolone 3: Stanovi za stalnu naseljenost i podatke iz Tabele 7b kolone 2- Zauzeti stanovi, vidimo da se samo 77,4% stanova u Merošini koji su proglašeni Stanovima za stalnu naseljenost u stvarnosti koristi za trajno stanovanje, dok se u seoskim naseljima u opštini Prokuplje taj broj je 62%. U zaključku, u obe opštine je broj stanova proglašenih stanovima za stalnu naseljenost koji se de facto trenutno ne koriste i koji su napušteni ili prazni srazmerno visok.

Tabela 7b: Stanovi za trajni smeštaj prema statusu o zauzetosti 2011

Oblast	Ukupno	Zauzeto	Trenutno nezauzeto ili napušteno	Povremeno upotrebljavano
Opština Merošina po katastarskim opštinama	5955 / 100,0%	3984 / 66,9%	1164 19,5%	795 / 13,4%
Seoska oblast	5955	3984	1164	795
Balajnac	427	286	86	55
Gradište	221	157	45	19
Brest	184	141	33	10
Merošina	307	241	49	14

Oblast	Ukupno	Zauzeto	Trenutno nezauzeto ili napušteno	Povremeno upotrebljavano
Baličevac	442	305	113	24
Lepaja	249	176	35	38
Jug Bogdanovac	187	142	34	8
Arbanasce	172	149	13	10
Opština Prokuplje	22898 /100,0%	14814 /64,7%	5806 / 25,4%	2237 / 9,8%
Gradska oblast	10822 /100,0%	8602 / 79,5%	2004 / 18,5%	249 / 2,3%
Seoska oblast	12016 /100,0%	6212 / 51,7%	3802 / 31,6%	1988 / 16,5%
Nova Bozurna	79	73	3	3
Novo Selo	126	107	19	0
Cukovac	109	91	16	2
Djurovac	68	36	31	1
Donja Stražava	270	233	37	0
Prokuplje	10822	8602	2004	249
Bela Voda	111	80	31	0
Gubetin	162	66	72	24
Potočić	224	152	61	10
Donja Toponica	190	122	63	5
Mala Plana	285	184	69	32
Drenovac	106	65	28	12
Prekadin	140	50	52	38
Bresičić	244	95	78	71
Kondželj	111	50	36	25
Donja Konjuša	224	92	49	78
Viča	78	26	49	196
Tulare	252	103	72	77

Izvor: *Popis stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini u Republici Srbiji. Broj i površina stambenih jedinica. Podaci po naseljima. Knjiga 22. Beograd 2013.* (stranice 378, 450, 442)

Prema Republičkom zavodu za statistiku, prosečna neto zarada u junu 2020. godine na nacionalnom nivou zabeležena je na 59.740 RSD (oko 506 EUR), dok su zaposleni u Merošini među najniže plaćenim zaposlenima u Srbiji sa 43.023 (oko 365 EUR) , dok je taj iznos u Prokuplju iznosio 49.736 RSD (oko 421 EUR).

Oglasi se mogu naći za onlajn prodaju kuća u Merošini ili obližnjim selima. Na primer. uknjižene kuće od 100m² za 20.000 EUR u Balajncu; od 140 m² za 46.000 EUR na Mramorskom brdu; od 174 m² za 25.000 EUR; od 800 m² za 150.000 EUR u Batusincu; od 400 m² za 82.000 EUR; od 74 m² za 19.900 EUR i od 134 m² za 25.000 EUR, oba na Oblačinskom jezeru. Pronašli smo samo jedan oglas

za prodaju zemljišta; parcela od 10.000m² za 99.000 EUR građevinskog zemljišta u industrijskoj zoni.

U gradu Prokuplju cene variraju od 300 EUR po m² do 500-600 EUR po m². (nova nenaseljena kuća od 220m² za 100.000 EUR; kuća sa centralnim grejanjem od 300m² za 95.000 EUR; kuća od 375 m² za 80.000 EUR; kuća od 148 m² za 30.000 EUR).

Cene u selima su niže: kuća od 53 m² u Zdravinju za 10.000 EUR; kuća od 64 m² u Pasjači za 20.000 EUR. Broj parcela na prodaju je veći: Šumsko zemljište 135.000m² za 25.000 EUR; 28.000m² parcele za 20.000 EUR; 50.000m² zemljišta i kuće za 35.000 EUR; njiva u Beloljinu od 5.100m² za 1650 EUR; seosko domaćinstvo sa kućom od 60.000m² i pomoćnim objektom za 45.000 EUR.

5 LJUDI POGOĐENI PROJEKTOM I UTICAJI PROJEKTA

5.1. Pregled uticaja projekta

Za razvoj ovog projekta (za opštinu Merošina) identifikovani su sledeći uticaji:

- Trajni otkup zemljišta kroz pravo vlasti na eksproprijaciju u ukupnoj površini od 1,153,383 m² zemljišta u ličnom vlasništvu
- Administrativni prenos javnog zemljišta u površini od 515.808 m²

Tabela 9 Pregled svih zemljišnih parcela pogođenih projektom po vrsti vlasništva i površini

Vlasništvo/suvlasništvo ¹⁸	Broj i procenat vlasništva nad zemljišnim parcelama pogođenim eksproprijacijom	Površina m ²
Privatne	1,244	83,00% 1,153,38 3
Javne*	254	17,00% 515,808
Ukupno	1,498	100,0% 1.669,19 1

*3 Zemljišne parcele su u suvlasništvu pojedinaca i republike Srbije

Tabela 10 Podaci o osobama pogođenim projektom (privatnim vlasnicima) pogođenih eksproprijacijom

Osobe pogođene projektom	Pogođene trajnim sticanjem zemljišta
Ukupan broj privatnih zemljišnih parcela	1,244
Ukupan broj privatnih vlasnika pojedinaca	1,056
Broj parcela sa više privatnih suvlasnika	188
Broj parcela sa privatno javnim suvlasništvom	3

Tabela 11 Pregled obrazaca uticaja

	Broj parcela	m ²
Ukupno pod uticajem eksproprijacije	1,498	1,153,383
Prosečna površina eksproprisana od privatnih vlasnika	n/a	927
Prosečna površina eksproprisana od suvlasnika	n/a	1,114
Prosečna površina eksproprisana od jednog vlasnika	n/a	894
Najmanja površina eksproprisana od jednog vlasnika	n/a	1
Najveća površina eksproprisana od jednog vlasnika	n/a	9,230
Gubitak zemljišta između 0-100	259	11,351
Gubitak zemljišta između 101-1000	817	359,215

¹⁸ One su već uključene u ukupan broj od 1244 zemljišne parcele

Gubitak zemljišta između 1001-5000	389	728,066
Gubitak zemljišta preko 5000	33	570,559

Tabela 12 Pregled prema obrascima korišćenja zemljišta

Vrsta zemljišta koje je pogodjeno projektom ^[1]	%
Plodna polja	45
Neplodna	15
Livade (osim pašnjaka)	9
Voćnjaci	10
Šume	4
Ostalo (zemljište klasifikovano kao građevinsko zemljište na kom nema nikakvih objekata)	15
Ukupno	100

Tabela 13: Pregled uticaja fizičkog raseljavanja

Pregled obrasca veličine objekta	m2	Pregled vrste objekta	Br objekata	Pregled uticaja po deonicama	Br objekata
Ukupna površina pod uticajem eksproprijacije	13679	Ukupna površina pod uticajem eksproprijacije	72	Deonica I	3: 1 stambeni objekat 1 vikendica 1 poslovni prostor sa jednim skladištem i prostorom za prodaju
Prosečna površina	198,24	Stambene svrhe	60	Deonica II	6
Najmanja površina	11	Dodatni objekti (štale, barake, svinjci, bunker...)	10	Deonica III	50
Najveća površina	5321	Rekreativne svrhe	2	Deonica IV	3
				Deonica V	10

^[1] Klasifikacija zemljišta je registrovana u katastaru i ne mora nužno značiti da je to način na koji se parcela koristi

5.2. Popis/Inventar

Popis/Inventar svih osoba pogođenih projektom i pregled imovine razvijen je kako bi prikupio i analizirao podatke i informacije koje su potrebne da bi se identifikovale sve kategorije uticaja, Osobe pogođene projektom koje su direktno pogođene otkupom zemlje (vlasnici pogođenih zemljanih parcela) i gubitkom imovine. Pokriven je čitav niz pogođenih vlasnika, zemlje i imovine pripojene zemljištu.

Popis sadrži podatke o sledećem:

- (i) Lokaciji i katastarskoj opštini,
- (ii) LN broj iz katastra
- (iii) Broj parcele
- (iv) Vrsta uticaja
- (v) Ime osobe pogođene projektom (vlasnika u katastru (kako je registrovano) trenutnog de facto vlasnika, naslednika ili korisnika),
- (vi) Ukupna površina zemlje koju poseduje vlasnik domaćinstva (m²).
- (vii) Ukupna površina zemlje koja će biti pogođena (m²)
- (viii) Vrsta imovine na zemlji koja će biti pogođena uključujući i deteljnu evaluaciju objekata i detaljan popis godišnjih i višegodišnjih useva.
- (ix) Ostale informacije relevantne za pojedinačne slučajeve.

Socio-ekonomski upitnik koji se koristi za izradu RAP-a dat je u Dodatku 3.

Kompletan popis imovine i pripadajuće naknade su obezbeđene u odvojenoj tabeli i dodata uz RAP. Tabela neće biti deo paketa koji se otkriva pošto poseduje lične podatke. Ona je dostupna kao poseban fajl koji se čuva sa podacima.

5.3. Socio-ekonomsko ispitivanje u Opštini Merošina

Trasa utiče na 8 katastarskih opština (KO) u Opštini Merošina. Tabela 2 pruža pregled broja zemljišne parcele koja je pod uticajem otkupa zemljišta i katastarsku opština u kojoj se dešava taj uticaj, dok ova ispod pokazuje uticaj na katastarske opštine u odnosu na ukupan broj zemljišnih parcela i ukupnu površinu.

Katastarska opština		Udeo relevantan u odnosu na ukupan broj parcela (1498)	Udeo relevantan u odnosu na ukupnu površinu zemljišta koje je pod uticajem (1,669,191 m ²)
1	Balajnac	16.02%	22.04%
2	Gradište	14.15%	14.04%
3	Brest	6.28%	11.23%
4	Merošina	1.74%	1.61%
5	Baličevac	41.86%	30.02%
6	Lepaja	0.20%	0.06%
7	Jug Bogdanovac	2.47%	1.95%
8	Arbanasce	17.29%	19.05%
Ukupno:		100.00%	100.00%

Socio-ekonomsko ispitivanje obuhvatilo je 302 osobe pogođene projektom, koje predstavljaju 302 domaćinstva.

Informacije o procesu uključivanja zainteresovanih strana, javnih konsultacija, sastanaka i poseta na terenu predstavljene su u Dodatku 6 i doprinos su Geodetske agencije „Plum Mark“ koja je vodila i sprovedla socio-ekonomsko istraživanje osoba pogođenih projektom u pogodjenim opštinama Merošina i Prokulplje.

Kompletna baza podataka socio-ekonomskog istraživanja dostupna je u obliku odvojenog Excel dokumenta. Poverljive informacije o pojedinačnim licima i imovini neće biti javno otkrivene.

Pored osnovnih demografskih podataka (starost, pol, veličina porodice), pogođene osobe su prikupile i socijalne i ekonomske informacije (zdravlje, zanimanje, izvori prihoda). Ove informacije pružaju izvršnim vlastima opšte razumevanje zajednica pogođenih projektom i obima kompenzacije i pomoći u preseljenju neophodnih za ublažavanje negativnih efekata.

Socio-ekonomска istraživanja prikupila su detaljne informacije na nivou domaćinstva i na ličnom nivou o trenutnom životnom standardu, prihodima i sredstvima za život. Ciljevi socio-ekonomskih istraživanja bili su da se identifikuju potencijalni negativni uticaji na osobe pogođene projektom i potencijalno osetljive ljudi i domaćinstva i da posluži kao osnova za merenje efikasnosti planova preseljenja i mera ublažavanja.

Ovo su sledeće glavne teme koje pokrivaju pružanje referentnih tačaka za buduće praćenje i evaluaciju implementacije RAP-a:

- Demografske informacije
- Sastav domaćinstva
- Ekonomski aktivnosti i poljoprivredne aktivnosti za obezbeđivanje sredstava za život, prihod od poljoprivredne proizvodnje i poljoprivredne mašine i alati
- Prihodi domaćinstva
- Zdravstvena i socijalna zaštita

5.4 Vlasnici

Od ukupnog broja vlasnika pogođenih projektom koji predstavljaju uzorak, i koji su dobrovoljno učestvovali u ispitivanju, ukupno je ispitano 302 osobe, pošto je 46 osoba pogođenih projektom preminulo i istraživanje je sprovedeno sa njihovim zakonskim naslednicima, koji se smatraju kao nezvanični vlasnici sa vlasničkim pravom koje je priznato. Muškarci su pretežno nosioci vlasništva nad nepokretnom imovinom (čak 84,0% od svih osoba pogođenih projektom) dok su žene vlasnice na skromnih 16,0%. Ovo oslikava sveukupno stanje na nacionalnom nivou, a naročito je naglašeno u ruralnim područjima. Još uvek je na snazi tradicionalno vlasništvo, gde su muškarci apsolutna većina vlasnika imovine, dok žene postaju vlasnice pretežno kroz pravo nasleđstva. Ovakva rodna struktura je naročito nepovoljna kad je u pitanju pristup dostupnim razvojnim fondovima za poljoprivredu jer zemljište ili druga imovina nije njihovo formalno vlasništvo, što često sprečava da se takva sredstva prenose u kolaterale, pogoršavajući ionako nizak pristup žena takvim mogućnostima.

Preko 4/5 svih zemljišnih parcela ima samo jednog vlasnika (81,4%), dok je 18,6% parcela u suvlasništvu dve ili više osoba. Među zemljišnim parcelama u pretežnom suvlasništvu su one sa dva vlasnika (28,9%), zatim slede tri (23,1%) i četiri vlasnika (20,2%).

5.5 Demografske osobine domaćinstava i veličina domaćinstava

Anketni upitnik sadržao je važno pitanje o strukturi i veličini pogođenih domaćinstava s ciljem identifikovanja ranjivosti: Da li je sagovornik jedini član domaćinstava ili ne. U slučaju da nije, tražene su dodatne informacije članova domaćinstva: broj članova do 19 godina, broj članova između 19 i 65 godina i koliko članova je starijih od 65 godina. Ukrštanjem odgovora utvrđene su sledeće kvalifikacione karakteristike domaćinstava:

- Veličina/broj članova
- Struktura domaćinstva – samci, dvočlani (ili bračni ili partnerski parovi bez dece, ili dva odrasla člana različitog srodstva), bračni par sa jednim ili više dece; samohrani roditelj sa jednim ili više dece ili jedan hranitelj (uključujući bake i deke) sa jednim ili više dece; više generacija porodica;
- Udeo starijih domaćinstava (bilo sa jednom glavom domaćinstva ili dva člana) koji nemaju člana mlađeg od 65 godina, koji su obično ranjivi ili su u riziku od ranjivosti.

Podaci ispod su kvantifikacija gore navedene strukture domaćinstva po veličini:

Tabela 14: Veličina domaćinstva

Broj članova	Ukupan broj	Procenat
Jedan član	23	7.6%
Dva člana	61	20.3%
Tri člana	44	14.6%
Četiri člana	42	13.9%
Pet članova	34	11.3%
Šest članova	46	15.3%
Sedam članova	16	5.3%
Osam članova	14	4.6%
Devet članova	12	4.0%
Deset članova	5	1.7%
Jedanaest članova	5	1.7%
Ukupno	302	100.0%

U uzorku dominiraju dvočlana domaćinstva, koja najčešće čine parovi bez dece (bilo stariji parovi sa odraslim emancipovanom decom, i/ili dvogeneracijska domaćinstva. Tročlana i četvoročlana domaćinstva uglavnom čine parovi ili jedan roditelj sa mladima ili odraslo dete/deca. Istraživanje ima neočekivane rezultate kada su u pitanju samačka domaćinstva, s obzirom na to da je pogodjena oblast uglavnom ruralna. Samo 7,6% anketiranih domaćinstava je jednočlano. Razlika između primarnih podataka i uzetih sekundarnih podataka evidentni su iz nacionalnog popisa stanovništva 2011. Prema podacima iz 2011. godine ukupno 17,7% svih domaćinstava u Merošini bilo je jednočlano (videti tabelu 6).

Od 23 samačka domaćinstva, 13 je kvalifikovano kao starija, kao i 30 od 61 dvočlana domaćinstva, obe grupe bez članova mlađih od 65 godina. Ukupno učešće starijih domaćinstava u sveukupnoj strukturi je 14,3% (kako sa jednom glavom domaćinstva, tako i sa dva člana) gde su svi članovi 65 i stariji. Ova domaćinstva su u principu osetljiva ili u riziku od ranjivosti što je naročito važno za veoma skroman pristup zdravstvenim i socijalnim uslugama u ruralnim oblastima.

Domaćinstvo po strukturi potvrđuje pretpostavku da među proširenom porodicom (domaćinstvom) od tri generacije dominantni su oni sa jednim ili više maloletnih članova (do 19 godina starosti),

srednja i starija generacija. 103 takve porodice sa tri generacije činile su 34,1%. Slično zastupljen sa 33,4% je vrsta porodice koja se sastoji od dva ili više odraslih članova (parovi sa odraslim decom, stariji roditelji sa odraslim decom i njihov supružnik ili partner bez članova mlađih od 19 godina). Bračni parovi sa decom (8 , 3%) uključuju parove sa maloletnom decom (jedno ili više), dok u kategoriju parova bez dece (15,9%) spadaju stariji parovi čija su se deca iselila iz roditeljskog doma i osnovala sopstvene porodice. Potonja kategorija takođe uključuje parove sa decom koja još uvek nisu rođena u porodici ili oni koji su odlučili da uopšte nemaju decu. Samohrana domaćinstva čine 7,6% od onih u uzorku.

Samo dva domaćinstva imaju sastav samohranog roditelja ili samohranog dede ili bake sa maloletnom decom.

U okolnostima umerene dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga, što nesumnjivo karakteriše ruralna naselja u Srbiji, porodica sa tri generacije, a ne retko i sa četiri generacije, predstavlja važnu kariku u lancu nege i brige o starijim osobama. Za razliku od staračkih domaćinstava (jednočlana i dvočlana), u višegeneracijskim domaćinstvima stariji članovi zajednice dobijaju osnovnu negu u svojoj poslednjoj fazi života. Sistem zbrinjavanja nudi dvogeneracijsku porodicu sačinjenu od članova srednjeg i starijeg uzrasta, što takođe doprinosi stabilnosti i socijalnoj zaštiti najstarijih članova zajednice. Iz gore navedenih razloga, starije osobe koje žive u tako proširenim porodicama nisu kategorisane kao ugrožene, uprkos nespornoj činjenici o umerenoj pristupačnosti i institucionalnoj zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti ovih članova zajednice u seoskim naseljima.

U istraživanom uzorku od 302 domaćinstva identifikovano je 217 dece do 19 godina starosti. U domaćinstvima je zabeleženo manje od 1 maloletnog deteta po domaćinstvu (0,7 dece po domaćinstvu). Ova činjenica ukazuje na naprednu fazu starenja članova anketiranih osoba pogodenih projektom i njihovih domaćinstava. Broj članova domaćinstva starijih od 65 godina je 191, što čini 0,6 starijih po domaćinstvu.

5.3 Stalno prebivalište vlasnika i njegovih naslednika

Od ukupnog broja anketiranih u opštini Merošina (302), 236 vlasnika (78,1%) ima prebivalište u istoj katastarskoj opštini zemljišta pogođenog eksproprijacijom. 52 vlasnika žive izvan katastarske opštine u kojoj se nalazi zemljište pogođeno otkupom (17,2%). Imaju prebivalište van opštine Merošina, 4,6% anketiranih osoba pogođenih projektom zadržalo je podatke o svom stalnom prebivalištu. Ukupno 118 vlasnika nije bilo moguće identifikovati. Gotovo polovina njih, zbog nedostatka administrativne aktivnosti, može se prepostaviti da je preminula. Svi oni su dobili pravnog zastupnika (zaštitnika prava) koji će čuvati njihove interese dok nadoknada ne bude položena na namenski račun ili slično.¹⁹

5.4 Status zaposlenosti

Manje od ¼ svih domaćinstava (72 domaćinstva ili 23.8%) imaju jednog ili više članova zaposlenih za stalno. Samo tri domaćinstva (1%) stiču svoja sredstva za život iz sopstvenih privatnih poslova. 14 domaćinstava (4.6% ispitanih domaćinstava) imaju sezonske radnike ili su zaposleni po ugovoru na određeno vreme. Više od pola domaćinstava (171 domaćinstvo ili 56.6% ispitanih domaćinstava) ima jednog ili više penzionisanih članova. Većina domaćinstava se bavi poljoprivredom, ali veoma ograničen broj stiče značajniji prihod od poljoprivrede. Srbija je bila izložena značajnim promenama u statusu zaposlenja tokom prelaznog perioda. U prošlosti je dominantan radni status bio rad na neodređeno vreme, što je smatrano statusom sa značajnom održivošću. U poslednje vreme oblici povremenog i privremenog zaposlenja dominiraju u segmentu zapošljavanja i povezani su sa visokim nivoom neizvesnosti kako u trajanju zaposlenja, tako i u plati i obaveznim socijalnim i

¹⁹ Period važenja namenskog računa (ili računa slične namene) za čuvanje deponovane naknade biće definisan za svaki pojedinačan slučaj, po potrebi.

zdravstvenim doprinosima. Takva neizvesnost tera sve više i više ljudi na poljoprivredne aktivnosti kao prilično stabilan i pouzdan izvor prihoda..

5.5 Socio-ekomska procena pogođenih domaćinstava

Na pitanja koja traže procenu ekomske situacije domaćinstva (pitanje br. 20), nijedan sagovornik nije odgovorio da je ekomska situacija njegovog domaćinstva iznad proseka. Više od polovine anketiranih osoba pogođenih projektom (302) sami su procenili svoju ekomsku situaciju kao prosečnu (56,5%), dok se više od jedne trećine smatra siromašnim (34,9%). 8,6% osoba pogođenih projektom ocenilo je svoje domaćinstvo kao veoma siromašno. Siromaštvo domaćinstva je direktno povezano sa prihodima. U 24,3% slučaja prihod je ocenjen kao nizak, dok je 30,6% procenilo prihod kao prosečan. Zanimljivo je da je veoma mali broj osoba pogođenih projektom navelo nezaposlenost kao glavni okidač za siromaštvo, a još manji broj je naveo godine ili bolest (2,0%) kao razlog za nepovoljnu ekomsku situaciju. 38,2% od ispitanih nisu naveli nikakav razlog.

5.6 Mesečni prihod

Što se tiče mesečnih prihoda domaćinstva, očigledno je da pitanje novčanih i drugih, teže merljivih vrsta prihoda, nikada ne daje tačne i pouzdane zaključke. Na ova pitanja se uprkos detaljnom objašnjenju retko odgovara. U vrlo malo slučajeva kada se ponudi odgovor, odgovori su ocjenjeni kao nepouzdani, kontradiktorni i u suprotnosti sa drugim pokazateljima.

S obzirom na nepouzdane podatke o iznosu dohotka, fokus će biti stavljen na izvore prihoda. Od osoba pogođenih projektom se tražilo da navedu izvore sredstava za život od kojih zavise njihova domaćinstva tokom jednog meseca. Obrazac odgovora dat je u donjoj tabeli. Podaci su kvalifikovani kao neobjektivni. Pitanja koja su ostala bez odgovora mogla bi se protumačiti kao potpuno odsustvo prihoda ili kao odbijanje ovih lica da otkriju podatke. U oba slučaja omogućena je uslovna analiza izvora prihoda.

Tabela 15: Ukupan mesečni prihod domaćinstva (kumulativni za svaku vrstu prihoda i za sve članove domaćinstva)

Vrsta prihoda	Broj domaćinstava	Iznos mesečno
Prihod os stalnog zaposlenja	72 domaćinstva (23.8% domaćinstva imaju jednog ili više zaposlenih članova)	Od 4.000 RSD mesečno do 120.000 RSD mesečno, uključujući sve stalno zaposlene članove domaćinstva
Prihod od sopstvenog privatnog poslovanja	3 domaćinstva (1.0% od ispitanih domaćinstava)	25.000 RSD i 40.000 RSD. Jedan sagovornik rekao je da ne obračunava mesečni prihod od privatnog posla
Prihod od povremenih poslova	14 domaćinstava (4.6% od ispitanih domaćinstava)	Od 1.000 RSD do 50.000 RSD
Prihod od penzije	171 domaćinstva (56.6% od ispitanih domaćinstava)	Od manje od 10.000 RSD do 90.000 RSD.
Prihod od poljoprivrede, ukupno godišnje	89 domaćinstava (29.5% od ispitanih domaćinstava) prijavilo je svoj prihod od poljoprivrede. 25 domaćinstava (8.3%) procenili su da nisu u mogućnosti da procene svoj prihod koji potiče od poljoprivrede. Kao odgovor na pitanje o upotrebi obradivog zemljišta, 80,8% anketiranih osoba pogodenih projektom izjavilo je da je eksproprijano zemljište značajan izvor prihoda.	
Socijalna pomoć	5 domaćinstava (1.7% od ispitanih domaćinstava)	Od 8.500 RSD do 10.000 RSD mesečno
Dečji dodatak	7 domaćinstava (2.3% od ispitanih domaćinstava)	Od 2.800 RSD do 12.200 RSD mesečno
Dodatak za invalide	13 domaćinstava (4.3% od ispitanih domaćinstava)	Od 8.000 RSD do 22.000 RSD mesečno
Prihod od nekretnina: Iznajmljivanje kuće ili stana	Nijedno (0.0% od ispitanih domaćinstava)	
Prihod od nekretnina: Iznajmljivanje poljoprivrednog zemljišta	Nijedno. (0.0 % od ispitanih domaćinstava) ²⁰	n/a
Ostali prihodi: podrška porodici itd.	Nijedno (0.0 % od ispitanih domaćinstava)	n/a

²⁰ 1,0% ispitanika je reklo da daje u zakup parcelu koja je predmet eksproprijacije, što znači da bi domaćinstvo trebalo da ima određeni prihod od zakupa

Prihod od stalnog zaposlenja: 72 domaćinstva²¹. (23.8% ma jednog ili više stalno zaposlenih članova). Navedeni iznos predstavlja zbir svih prihoda koji potiču od stalnog zaposlenja u domaćinstvu - jednog ili više članova.

Prihod od sopstvenog privatnog posla: 3 domaćinstva (1.0% od ispitanih domaćinstava)²²

Prihod od povremenih poslova: 14 domaćinstava (4.6% od ispitanih domaćinstava)²³. Prihod od povremenih poslova nesumnjivo je najnepouzdaniji i najneodrživiji izvor prihoda i obično je povezan sa radom u sivoj ekonomiji, neformalnom ili prikrivenom zaposlenju, uz niz drugih povezanih problema u oblasti rada i uslova rada. Kod takvog zaposlenja često postoji prevara namere poslodavca da ili ne plati posao ili da plati sa značajnim zakašnjenjima sprečavajući bilo kakvo planiranje budžeta u domaćinstvu.

Prihod od penzija: 171 domaćinstva (56.6% od ispitanih domaćinstava)²⁴. Većina penzija kreće se između 10.000 i 15.000 RSD (44 domaćinstva). Penzije u iznosu od 20.000 RSD prima 81 domaćinstvo ili 47,4% onih domaćinstava sa staračkom ili drugom penzijom. 136 domaćinstava prima iznos od 30.000 RSD, što predstavlja 80,0% domaćinstava sa starenjem ili drugom penzijom. Prosečna penzija u Srbiji iznosi 30.000 RSD. Podaci o prihodima od penzija na nivou domaćinstva mogu predstavljati zbir jedne ili više penzija različitih članova domaćinstva. Primećeno je da su iznosi penzijskih prava prilično niski, što je rezultat penzije koja dolazi iz poljoprivrednog sektora, a time i penzijskog fonda. Oni su obično mnogo niži u poređenju sa penzijskim pravima stečenim zaposlenjem u javnom sektoru. Tradicionalna podela rada i porodične uloge između muškaraca i žena tokom njihovog radnog veka često se ogleda u penzijskim pravima. Dok većina muškaraca provodi veliku većinu svog čitavog radnog veka u punom radnom odnosu, neke žene ostaju kod kuće da odgajaju decu, dok druge odlučuju da naprave pauzu u karijeri, rade honorarno ili smanje svoj broj radnog vremena. Stoga su ženske penzije niže od muških, tako da starije žene mogu više nego stariji muškarci da se oslanjaju na prihode koje pruža njihov partner. Da ne bude zabune, penzije su niže zbog nižih zarada (stvarnih ili prijavljenih), jer su one direktno povezane sa socijalnim davanjima koja se isplaćuju na osnovu isplaćenih zarada. To je slučaj u poljoprivredi (privatni sektor i preduzetnici).

Prihodi od poljoprivrede, ukupno godišnje: 89 domaćinstava je prijavilo prihod od poljoprivrede da bi doprinelo ukupnoj šemi dohotka. U još 25 domaćinstava takođe su prijavili prihode od poljoprivrede, ali nisu bili u mogućnosti da to kvantifikuju. Ovo sumira do 114 domaćinstava koja imaju koristi od poljoprivrednog prihoda. Odgovori na ovo pitanje (o ukupnom prihodu od obradivog zemljišta) razlikuju se od odgovora na pitanja o prihodima koji proističu iz pogodenog zemljišta. Kao što je navedeno u poglavlju 5.3.8. i tabela 18 prikazuje, 168 osoba pogodenih projektom je odgovorilo da ostvaruje prihode od zemljišne parcele koja je pod uticajem projekta, što je značajno veći broj od osoba pogodenih projektom koje su odgovorile da imaju prihod od poljoprivrede. Moguće objašnjenje je nedostatak motivacije za odgovor na prethodno pitanje („ovo je privatno“) i veća motivacija za odgovaranje u vezi sa pogodenom zemljišnom parcelom. Očekivati

²¹ Mesečna zarada: 4.000 RSD; 6.000 RSD; 20.000 RSD; 23.000 RSD; 24.000 RSD; 25.000 RSD; 27.000 RSD; 30.000 RSD (19 domaćinstava); 35.000 RSD (5 domaćinstava); 36.000 RSD; 38.000 RSD; 40.000 RSD (4 domaćinstava); 42.000 RSD (2 domaćinstava); 46.000 RSD; 50.000 RSD (7 domaćinstava); 60.000 RSD (12 domaćinstava); 65.000 RSD; 70.000 RSD (3 domaćinstava); 75.000 RSD; 80.000 RSD (2 domaćinstava); 90.000 RSD (3 domaćinstava); 110.000 RSD; 120.000 RSD.

²² Jedna osoba pogodena projektom prijavila je prihod u iznosu od 25.000 RSD od svog privatnog poslovanja, druga je prijavila 40.000 RSD. Dok treća nije mogla da proceni mesečni prihod koji mu donosi privatni posao.

²³ Mesečna zarada od povremenog zaposlenja: 1.000 RSD; 4.000 RSD; 5.000 RSD (3 domaćinstva); 5.000 do 10.000 RSD (2 domaćinstva); 30.000 RSD (4 domaćinstva); 40.000 RSD; 50.000 RSD (2 domaćinstva);

²⁴ Mesečni prihod domaćinstava od penzije (jedno ili više): Do 10.000 RSD (12 domaćinstava); 10.001 do 15.000 RSD (44 domaćinstva); 15.001 do 20.000 RSD (25 h zaliha); 20.001 do 25.000 RSD (24 domaćinstva); 25.001 do 30.000 RSD (31 domaćinstvo); 30.001 do 35.000 RSD (9 domaćinstava); 35.001 do 40.000 RSD (10 domaćinstava); 40.001 do 45.000 RSD (6 domaćinstava); 45.001 do 50.000 (2 domaćinstva); 55.001 do 60.000 RSD (4 domaćinstva); 60.001 do 65.000 RSD (1 domaćinstvo); 65.001 do 70.000 RSD (1 domaćinstvo); 70.001 do 80.000 RSD (1 domaćinstvo); 80.001 do 90.000 RSD (1 domaćinstvo).

je da vlasnici teže da njihova zemlja pogođena sticanjem zemljišta bude objektivno vrednovana, što bi oni mogli prevesti u novčani ekvivalent godišnjeg prihoda od prinosa i ostvarene dobiti.

Socijalnu pomoć: prima 5 domaćinstava (8.500 RSD / 1 domaćinstvo; 9.000 RSD / 1 domaćinstvo; 10.000 RSD / 3 domaćinstva)

Dečji dodatak: je obezbeđen za 7 domaćinstava (2.800 RSD / 1 domaćinstvo; 3.000 RSD / 1 domaćinstvo; 4.000 RSD / 1 domaćinstvo; 6.000 RSD / 1 domaćinstvo; 7.000 RSD / 1 domaćinstvo; 12.000 RSD / 1 domaćinstvo; 12.200 RSD / 1 domaćinstvo). Ukrštanjem broja dece po domaćinstvu i prijavljenog iznosa ove vrste podrške procenjen je raspon od 2.800 do 4.100 RSD po detetu.

Dodatak za invalide: prima 13 domaćinstava (8.000 RSD / 1 domaćinstvo; 10.000 RSD / 3 domaćinstva; 15.000 RSD / 1 domaćinstvo; 16.000 RSD / 2 domaćinstva; 17.000 RSD / 3 domaćinstva; 18.000 RSD / 1 domaćinstvo; 22.000 RSD / 1 domaćinstvo; 30.000 RSD / 1 domaćinstvo)

Svi gore navedeni podaci nisu omogućili konačan zaključak niti najbolju procenu prihoda po domaćinstvu i članovima domaćinstva. Prihod od 12.000 RSD za jednog člana, 19.000 RSD za dva člana, i 42.000 za šest članova, mogao bi da se koristi kao proksi indikator za određivanje granice siromaštva u republici Srbiji. Ti intervali su modifikovana verzija kriterijuma korišćenih u: Siromaštvo u Republici Srbiji u periodu 2006 - 2017. Revidirani i novi podaci. Avgust 2017. Jedinica za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva. Vlada Republike Srbije (<http://socijalno.uključivanje.gov.rs/Poverti-in-the-Republic>). U ovom dokumentu je granica siromaštva u Srbiji u 2016. godini utvrđena na 11.694 RSD za jednočlano domaćinstvo plus 70% tog iznosa za svakog odraslog člana porodice (14 godina i više) i 50% istog iznosa za svako dete ispod 14 godina. Za četveročlano domaćinstvo (dvoje roditelja i dvoje dece mlađe od 14 godina) granica siromaštva utvrđena je na 31.544 dinara. Stoga je gornji proksi indikator za različitu veličinu domaćinstva uslovan i mogao bi se koristiti kao verovatna stopa siromaštva među anketiranim domaćinstvima. S druge strane, prijava prihoda ne može se smatrati pouzdanom. Pouzdaniji pokazatelj o razmeri i obimu siromaštva među osobama pogođenim projektom nalazi se u procentu domaćinstava koja ispunjavaju uslove za dobijanje izdržavanja za decu (6,0% domaćinstava) u poređenju sa ukupnim brojem domaćinstava sa decom (116 domaćinstava).

Dva najčešća izvora prihoda su starosna ili druga vrsta penzije i poljoprivredna proizvodnja, za kojima sledi naknada od stalnog zaposlenja. Sve druge vrste prihoda su značajno ređe. Autor je primetio da prihodi od poljoprivrede čak i ne evidentiraju, jer egzistencijalna poljoprivredna proizvodnja nije deklarisana kao izvor prihoda domaćinstva..

5.7 Poljoprivredno zemljište u vlasništvu domaćinstva

Vođen lokalnim kontekstom, poljoprivredni sektor je dobio posebnu pažnju u anketi t.j. angažovanje osoba pogođenih projektom u poljoprivrednim aktivnostima. Rezultati su dobijeni kroz odgovore na pitanja o: ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta koju poseduje domaćinstvo podeljeno na obradivu zemlju, šume i druge vrste zemljišta; Površina zemljišta koja je predmet otkupa zemljišta; Da li je uticaj na celoj površini ili je pogođen samo neki deo, koja je površina pogođenog dela? Da li se preostala zemlja smatra kao neiskoristiva zemlja i da li će vlasnik zahtevati eksproprijaciju neiskoristivog dela preostalog zemljišta; Postavljena su pitanja da li je eksproprijsana parcela u isključivom vlasništvu ili suvlasništvu i ako jeste, koliko suvlasnika; Trebalo je odgovoriti na stvarnu upotrebu zemljišta i da li je zemljište u zakupu ili zapošljava radnike za obradu. Od osoba pogođenih projektom je zatraženo da procene značaj zemljišta u njihovom toku prihoda njegovog/njenog domaćinstva i da li se razmatra nastavak poljoprivrede nakon eksproprijacije ovog poljoprivrednog zemljišta i obrazloženje planova, kao i da li se razmatra sticanje novog poljoprivrednog zemljišta.

Odgovori o ukupnom posedovanju poljoprivrednog zemljišta ukazuju da više od jedne trećine osoba pogođenih projektom (37,9%) poseduje između 20.000 i 40.000 m² poljoprivrednog zemljišta, za

kojim slede domaćinstva sa površinom između 10.000 m² i 20.000 m² (16,6%) i 40.000 m² do 60.000 m² (16,6%). Domaćinstva poseduju relativno velike površine poljoprivrednog zemljišta, u poređenju sa prosečnim vlasništvom zemljišta na nacionalnom nivou i nivoom registrovanih poljoprivrednih domaćinstava. Međutim, svaka deseta osoba pogođena projektom ne zna tačno kojilo zemlje poseduje domaćinstvo. Ovo se može objasniti na dva načina, ili domaćinstva nisu angažovana u poljoprivrednoj proizvodnji ili su nasledili zemlju i nisu uložili napor da je zvanično registruju ili čak zvanično potrežuju.

Tabela 16: Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu domaćinstva u m²

Površina u m ²	Procenat
Do 5.000 m ²	4,7%
Od 5.000 do 10.000 m ²	9,6%
Od 10.001 do 20.000 m ²	16,6%
Od 20.001 do 40.000 m ²	37,9%
Od 40.001 do 60.000 m ²	16,6%
Od 60.001 do 100.000 m ²	4,3%
Preko 100.000 m ²	1,0%
Ne zna	9,3%

Veoma mali broj domaćinstava poseduje šumsko zemljište pored poljoprivrednog. Do 2000 m² šuma (šumskog zemljišta) poseduje 0,3% ispitanih osoba pogođenih projektom, dok se između 2000 i 4000 m² šumskog zemljišta nalazi u posedu 1% domaćinstava.

Tabela ispod prikazuje površinu parcela koje su potrebne za otkup. Površina zemljišta koja je pogođena je u svim slučajevima značajno manja u odnosu na ukupnu površinu zemljišta koju poseduje domaćinstvo. Pogodene površine zemljišta su u rangu između 2.000 m² i 8.000 m² (53,8%), dok je 15,65% domaćinstava u ovom delu veće.

Tabela 17: Ukupna površina parcela koje treba ekspropriisati u m²

Površina u m ²	Procenat
Do 1.000 m ²	7,6%
Od 1.001 do 2.000 m ²	15,0%
Od 2.001 do 4.000 m ²	26,9%
Od 4.000 do 8.000 m ²	26,9%
Od 8.000 do 15.000 m ²	12,6%
Preko 15.000 m ²	3,0%
Ne zna	8,0%

Samo 9% ispitanih će izgubiti celokupnu površinu pogođene zemljišne parcele, dok su u svim ostalim slučajevima parcele delimično pogođene. Iz odgovora na objavu koja površina zemljišta će se stići relevantna za celu parcelu usledilo je da je 40% osoba pogođenih projektom izjavilo da će sticanjem biti pogođeno manje od 1.000 m², dok je isti procenat prijavio površinu u rasponu od 1.000 m² do 3.000 m².

Tabela 18: Površina zemljišne parcele pogođena otkupom zemljišta

Površina zemljišne parcele pod uticajem otkupa zemljišta	Procenat
Do 100 m ²	7,5%
Od 101 do 500 m ²	20,2%
Od 501 do 1000 m ²	12,3%
Od 1001 do 3000 m ²	39,9%
Od 3001 do 6.000 m ²	12,3%
Od 6.001 do 10.000 m ²	7,1%
Preko 10.000 m ²	0,8%

Podaci o udelu pogođenog zemljišta relevantni za ukupan posed zemljišta predstavljeni su u dve odvojene tabele u nastavku. Tabela 18 sadrži pregled pogođene parcele zemljišta i njen udio u ukupnom zemljišnom posedu domaćinstva. Ove podatke treba smatrati indikativnim, jer je samo 2% osoba pogođenih projektom izjavilo da neće zahtevati preuzimanje neiskoristive zemlje (Videti tabelu 20). Veliki procenat osoba pogođenih projektom, 47 njih ili (15,6%) nisu sigurni koliko ukupno poseduju zemlje i nisu odgovorili na ovo pitanje; zbog toga je tabela rezime 255 validnih zapažanja osoba pogođenih projektom. Podaci dati u donjoj tabeli nesumnjivo zaključuju da dve trećine anketiranih osoba pogođenih projektom (64,6%), gubi u procesu pribavljanja zemljišta manje od 20% ukupnog zemljišta koje poseduju.

Tabela 19. Udeo ukupne površine pogođenog zemljišta u ukupnom posedu zemljišta

Udeo ukupne površine pogođenog zemljišta u ukupnom posedu zemljišta	Domaćinstva / Vlasnici	
	Broj	%
Do 10,0%	87	34,1
10,1 - 20,0%	78	30,6
20,1 - 30,0%	34	13,3
30,1 - 40,0%	20	7,8
40,1 - 50,0%	10	3,9
50,1 - 60,0%	11	4,3
60,1 - 70,0%	4	1,6
70,1 - 80,0%	3	1,2
80,1 - 90,0%	6	2,4
90,1 - 100,0%	2	0,8
UKUPNO	255	100,0

Međutim, u slučaju zahteva za eksproprijacijom neiskoristivog zemljišta i sticanjem naknade za nabavku zamenskog zemljišta, domaćinstvo se ne može klasifikovati kao ranjivo. Ponovo naglašavamo da se navedeni procenti odnose na površinu cele parcele, od koje je samo deo u procesu eksproprijacije. Ovo, ponavljamo, je urađeno na osnovu dobijenih odgovora – pretpostavke da skoro sve osobe pogodjene projektom kojima je eksproprijsan deo zemlje će podneti zahtev za eksproprijaciju neiskoristive zemlje, na osnovu Člana 10 Zakona o eksproprijaciji.

U tabeli 19 dati su podaci o površini eksproprijsanog dela parcele u odnosu na ukupnu površinu zemljišta u vlasništvu domaćinstva. U ovoj tabeli imamo manji broj validnih odgovora, jer je broj domaćinstava kojima je eksproprijsana cela parcela 27 (9,0%), ali je istovremeno na ovo pitanje odgovorio jedan broj ispitanih koji nisu odgovorili na pitanje o površini cele parcele koja će se eksproprijsati u odnosu na ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu domaćinstva. Tako dolazimo do broja 237 validnih odgovora o odnosu površine eksproprijsanog dela parcele i ukupne površine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu domaćinstva.

Podaci dati u tabeli 19 pokazuju da je u 73,8% anketiranih osoba pogodjenih projektom površina eksproprijsanog dela parcele u odnosu na ukupnu površinu poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu domaćinstva manja od 10 procenata, a da 16,9% ovih lica gubi između 10% i 20% ukupne površine poljoprivrednog zemljišta koje poseduju.

Tabela 20: Udeo eksproprijsane površine u ukopnom vlasništvu zemljišta

	Osobe pogodjene projektom	
	Broj	%
Do 10,0%	175	73,8
10,1 - 20,0%	40	16,9
20,1 - 30,0%	12	5,1
30,1 - 40,0%	7	3,0
40,1 - 50,0%	0	0,0
50,1 - 60,0%	2	0,8
60,1 - 70,0%	0	0,0
70,1 - 80,0%	0	0,0
80,00%	1	0,4
90,1 - 100,0%	0	0,0
UKUPNO	237	100,0

Uzimajući u obzir veliki broj slučajeva koji su uticali samo na delove zemljišnih parcela (preko 90% osoba pogodjenih projektom), istražen je obrazac namere da se zahteva otkup neiskoristive zemlje. Primećeni su sledeći obrasci:

Tabela 21: Zahtevi za otkupom neiskoristivog zemljišta

Modalitet	Procenat
Pogođena cela površina	9,0%
Neće zahtevati da se otkupi neiskoristiva zemlja	2,0%
Zahtevače da se otkupi neiskoristiva zemlja	75,1%
Nema saznanja da to može da se traži	9,6%
Nije još odlučeno i proceniće iskoristivost u roku od 2 godine	4,3%

Kao što je već pomenuto, postoji manje od 10 odsto parcela koje su u celosti ekspropriisane. Tri četvrtine sagovornika zatražiće dodatnu eksproprijaciju preostalog dela parcele, a čak gotovo deset odsto vlasnika nije svesno da imaju pravo da zahtevaju dodatnu eksproprijaciju.

Što se tiče otkupa neiskoristive zemlje KSDOO će se postarati da blagovremeno obavesti osobe pogodjene projektom o takvoj mogućnosti. Procenjeno je da bi se to najefikasnije uradilo kroz GLAC i javne konsultacije. Uslovi pod kojima se neisplativo zemljište može predati, kriterijumi, potencijalna zakonska ograničenja i način na koji Žalbeni mehanizam može posredovati u procesu biće deo informativnog paketa i fokusa. Ovo je posebno istaknuto pošto su prošla iskustva pokazala da negativne prakse, a u nekim slučajevima čak i manipulativno ponašanje, sa implikacijama skupih troškova, kada su osobe pogodjene projektom tražile savet i pomoć od savetnika, čak i advokata, u rešavanju pitanja otkupa neiskoristivog zemljišta. Proces predaje neiskoristivog zemljišta dobro je uspostavljen u skladu sa članom 10. Zakona o eksproprijaciji, a pored toga je dobro podržan brojnim presedanima u prošlosti.

U pogledu korišćenja pogodjenog zemljišta, većina su oranice (58,1%), zatim slede voćnjaci (25,6%), i u manjoj meri vinogradi (9,6%).

Ekonomска kriza i gubitak radnih mesta u Srbiji tokom tranzicionog perioda i donekle tokom krize COVID 19 usmerili su mnoge ljude ka poljoprivrednim aktivnostima. Poljoprivreda postaje glavni i / ili važan izvor prihoda za sve veći broj domaćinstava u Srbiji, uključujući domaćinstva mlađih generacija. Sudeći prema izjavama sagovornika, poljoprivredno zemljište je važan izvor prihoda anketiranih domaćinstava. Četiri petine ispitanika kaže da je ekspropriisano zemljište važan izvor prihoda domaćinstva (80,8%). Nešto više od jedne desetine (13,0%) kaže da poljoprivredna proizvodnja donosi samo mali deo dohotka, dok 6,3% uopšte nije aktivno u poljoprivredi. Ovi procenti se značajno razlikuju od sličnih istraživanja sprovedenih pre deset i više godina u Srbiji.

Apsolutna većina ispitanika (83,4%) nastaviće da se bavi poljoprivredom i u budućnosti. Najčešći razlog je taj što je poljoprivreda jedini ili najvažniji izvor prihoda (130 sagovornika), ili što su to dodatni izvori prihoda domaćinstva neophodni zbog niskih penzija ili nedovoljne zarade iz drugih izvora (85 sagovornika). Razlozi zbog kojih se ne bave ili neće i dalje baviti poljoprivrednom proizvodnjom su najčešće starost ili bolest (preko 20 sagovornika).

Zanimljivi su odgovori na pitanje o planovima za kupovinu novog poljoprivrednog zemljišta. Gotovo trećina ispitanika (30,0%) planira da poveća površinu svojih poljoprivrednih gazdinstava, 42,9% nema takve planove, a 23,9% o tome nije razmišljalo. Odgovor na ovo pitanje nije u skladu sa odgovorima na pitanje o planiranim načinima trošenja sredstava dobijenih za ekspropriisano zemljište koji su dati u Tabeli 22. U obradi rezultata ankete, odgovori anketiranih osoba pogodjenih projektom su uneti u svojoj izvornoj formi onako kako su ispitanici odgovorili. Treba napomenuti da anketari tokom sprovođenja ankete ne mogu da kontrolišu kako se odgovor na neko pitanje usklađuje sa odgovorom na slično pitanje. Logička kontrola dobijenih odgovora podrazumeva da se proverava samo pouzdanost pisanih odgovora, a ne i sadržaj odgovora dobijenih od ispitanika.

Razlozi za kupovinu novog zemljišta su: Zamena eksproprisanog zemljišta (15,7%), Poljoprivreda je važan izvor prihoda jer su ostali bez posla (4,8%), jer planiraju da prošire poljoprivrednu proizvodnju (5,2%), ali i zato što je isplativo baviti se poljoprivredom (8,3%).

Odgovori ukazuju na to da većina sagovornika poljoprivredu vidi kao neophodnost, kao jedini izbor u okolnostima velike nezaposlenosti i nesigurnosti posla (privremeno ili privremeno zaposlenje sa neizvesnom perspektivom u budućnosti). Prema našem mišljenju, pozitivno je što se povećava broj sagovornika koji kažu da se isplati baviti poljoprivredom (gotovo svaki deseti sagovornik) i da poljoprivreda može da obezbedi relativno pristojan prihod.

Starost i bolest (29,7%) se najčešće navode kao razlozi za ne obrađivanje zemljišta ili napuštanje poljoprivredne proizvodnje u bliskoj budućnosti. Drugi razlozi uključuju: stalno zaposlenje i nedostatak vremena za bavljenje poljoprivredom, veliku udaljenost obradive zemlje od starnog mesta boravišta, itd.

Na pitanje o godišnjem prihodu od zemljišta koje je predmet eksproprijacije, 168 (55,5%) je izjavilo zarađeni iznos, dok preostale osobe pogodjene projektom ili nisu mogle da procene godišnji prihod ili nisu imali prihode tog tipa. Odgovori su dati u tabeli ispod.

Tabela 22: Godišnji prihodi koji generiše parcela koja je pogodjena

Godišnji prihod	Procenat
Bez odgovora, ne mogu da procene, nema prihoda	44,5%
Do 10.000 RSD (EUR 85)	4,6%
Od 10.000 do 30.000 RSD (EUR 85 do 254)	9,9%
Od 30.001 do 50.000 RSD (EUR 254 do 423)	10,6%
Od 50.001 do 100.000 RSD (EUR 423 do 847)	13,1%
Od 100.001 do 200.000 RSD (EUR 847 do 1.649)	9,2%
Od 200.001 do 1.000.000 RSD (EUR 1.649 do 8.474)	7,1%
Preko 1.000.000 RSD (EUR 8.474)	1,1%

Gotovo polovina sagovornika nije dokazala odgovor na ovo pitanje, bilo zbog toga što je to pitanje kao narušavanje privatnosti, bilo zato što se ne bave poljoprivredom, ali najčešće iz razloga što prihod od poljoprivrede smatraju vrlo malim.

Analiza stratifikovanih odgovora vođena je činjenicom da se radi o godišnjim prihodima. Manje od petine sagovornika ostvaruje relativno značajan prihod od poljoprivrede od eksproprisane parcele (više od 850 EUR godišnje). Pri proceni značaja ovog prihoda za domaćinstvo uzeta je u obzir ukupna ekonomska situacija u regionu. Drugim rečima, čak i vrlo skroman prihod vredan je za domaćinstvo. To može objasniti relativno visok procenat sagovornika koji su rekli da će novac dobijen za otkupljeno zemljište biti upotrebljen za kupovinu novog poljoprivrednog zemljišta.

Prethodno smo skrenuli pažnju na određene kontradikcije u odgovorima anketiranih. Na primer, nekoliko sagovornika je reklo da je godišnji prihod od eksproprisane parcele veći od prihoda koji ostvaruju od ukupne površine zemljišta u vlasništvu domaćinstva, što sigurno ne može biti tačno. Prepostavljamo da se ove kontradikcije mogu objasniti željom osoba pogodjenih projektom da pokažu da je eksproprisana parcella od veće važnosti za ekonomsku situaciju domaćinstva nego u stvarnosti.

Samo jedan procenat ispitanika daje u zakup zemlju koja je predmet eksproprijacije.

Sudeći po izjavama sagovornika, ne mali broj domaćinstava zapošjava radnike na obradi poljoprivrednog zemljišta (11,3%). To je takođe vredna pažnje, jer su ranija istraživanja identifikovala vrlo mali, gotovo nikakav angažman plaćene radne snage u poljoprivredi. Treba, međutim, napomenuti da je zapošljavanje plaćene radne snage u poljoprivredi izrazito sezonsko, da je najčešće u zoni sive ekonomije, tj. u obliku dnevnicu.

5.8 Fizičko raseljavanje

Trasa koja prolazi kroz Opštinu Merošina fizički će raseliti samo jedan stambeni objekat. Vlasnik još nije odlučio da li će i gde nabaviti zamenski objekat. Još jedan objekat na koji će otkup zemljišta imati uticaj je 1 vikendica.

Samo na jedan posao će projekat imati uticaj. Vlasnik je naveo da je to skladište. Fotografija objekta je data ispod. Imajte na umu da je objekat daleko od drugih (stambenih) objekata u selu i služi kao udaljeno skladište. Osnovne ekonomske aktivnosti i objekti vezane za ovaj posao nisu pod uticajem jer su smeštene u urbanom, komercijalnom delu Merošine. Slika ispod prikazuje skladište iz različitih uglova.

Slika 3: Uslikano sa glavnog puta

Slika 4: Slika sa izveštaja o inventaru prednja strana

Slika 5: Slika sa izveštaja o inventaru zadnja strana

Slika 6: Unutrašnjost prostora za prodaju i skladištenje iz izveštaja o inventaru

Dodatni, povezani objekti

Nekoliko spoljnih zgrada povezanih sa kućama ili drugim glavnim objektima biće pogodjeno u 6 domaćinstava. Jedan od njih gubi 4 pomoćna objekta - sklonište za stoku, štalu, garažu i skladište sena. Još jedno domaćinstvo gubi sistem za navodnjavanje, dok svih 6 ima bunare na svom zemljištu. Jedno domaćinstvo gubi TV kablovsku vezu.

Mesečne obaveze otplate

Manje od petine ispitnih domaćinstava (18,3%) koristilo je kreditne olakšice i ima mesečne obaveze otplate.

5.9 Ranjivost

Stanovništvo u ruralnim područjima Republike Srbije izloženo je višestrukim načinima ranjivosti:

- Postoji visok udeo starije populacije (65 i više), a naročito starijih domaćinstava (samaca ili sa dva člana) bez članova koji su mlađi od 65;
- Starija lica u ruralnim oblastima po pravilu primaju poljoprivredne penzije koje su znatno niže od prosečnih penzija u Srbiji zarađenih po osnovu zaposlenja u javnom sektoru;

- Javne usluge su slabo dostupne u seoskim naseljima, posebno onima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, koje su od suštinskog značaja za zadovoljavanje ovih potreba starih domaćinstava;
- Mobilni oblici zdravstvenih i socijalnih usluga koji dolaze do korisnika („korisnička služba“) su slabo razvijeni, kao što su mobilni zdravstveni timovi, mobilne klinike i laboratorije, mobilne usluge pomoći u kući i briga o osobama koje zahtevaju tuđu negu i pomoć itd.
- Lokalna putna mreža koja povezuje seoska naselja sa opštinskim centrom je po pravilu u lošem stanju i teško prehodna, posebno tokom zimskih meseci i tokom perioda jakih kiša;
- Javni prevoz je neredovan, ako uopšte postoji, i relativno je skup, što dodatno komplikuje dostupnost javnih usluga u opštinskim centrima za građane iz seoskih naselja, gde se pružaju usluge u oblasti zdravstvene zaštite i socijalne zaštite. Iz svih ovih, kao i iz drugih razloga, rizik od ranjivosti u ruralnim područjima je znatno veći u poređenju sa životnim uslovima u gradovima.

Imajući u vidu ovu ukupnu sliku ranjivosti, ovaj RAP je identifikovao sledeće kriterijume ranjivosti, koji se zasnivaju na socioekonomskom istraživanju:

- starija domaćinstva (samci ili dvočlana) bez članova mlađih od 65 godina koji žive u domaćinstvu ili na razdaljenosti koja se može prelaziti u toku dana;
- domaćinstva u kojima jedan ili više članova zahtevaju negu i prisustvo trećih lica zbog invaliditeta ili hronične bolesti; i
- porodice samohranih roditelja ili staratelja sa jednim ili više maloletne dece.
- Domaćinstva ispod granice siromaštva ili u riziku od siromaštva takođe su ranjiva kategorija, ali dobijeni podaci ne pružaju osnovu za pouzdaniju procenu ukupnog prihoda domaćinstva, pa bi sa njima trebalo ukrstiti podatke Centra za socijalni rad.
- Tri domaćinstva koja su izgubila preko 50% ukupne površine parcele koju poseduju²⁵.

Tabela u nastavku (Tabela 22) pruža podatke dobijene u Anketi o broju domaćinstava prema veličini (broju članova), starijim (jednočlanim i dvočlanim) domaćinstvima i broju osoba sa invaliditetom, hroničnim ili akutnim bolestima koje zahtevaju negu i brigu.

Tabela 23: Domaćinstva po broju članova i osobama sa hroničnim bolestima ili invaliditetima

Broj članova domaćinstva	Ukupno domaćinstava	Domaćinstva sa jednim ili više članova sa hroničnom bolešću	Osobe sa invaliditetom / ograničeno m pokretljivo šću	Hronične bolesti	Invaliditet
1	23 (od čega starijih 13)	8	7	1	

²⁵ Podaci o ta tri domaćinstva su sledeći: (1) D.S.(Br. 35 u Excel tabeli), 71 godina, dvočlano domaćinstvo, živi u KO Merošina (na istom mestu gde je I parcel na koju se vrši uticaj), Ukupno poseduje 3.400m²; Cela parcela je eksproprijsana; Površina cele parcele je 2.200m²; (2) S. Dj. (Br. 72 u Excel tabeli), 72 godine, jednočlano domaćinstvo, živi u Prokuplju, pogodjena parcela je u KO Arbanasce; Ukupno poseduje 45.000m²; Površina parcele koja je pod uticajem je 26.000m²; Eksproprijsana površina je 25.000m²; (3) V. S. (sin I naslednik pokojnog vlasnika H.S.), (Br. 83 u Excel tabeli), 63 godine; živi u KO Arbanasce; trođlano domaćinstvo; Ukupno poseduje 10.000m²; Ukupna površina parcele koja je pod uticajem je 8.900m²; Eksproprijan deo pogodjene parcele je 8.000m².

2	61 (od kojih starijih 30)	17 (od kojih starijih 12)	9	2	4
3	44	12	3	5	4
4	42	15	9	4	2
5	34	14	7	7	
6	46	18	8	7	3
7	16	4	2	2	
8	14	5	1	3	1
9	12	5	1	4	
10	5	2	1	3	
11	5	1		1	
UKUPNO:	302	101 (33,5%)	48	39	14

Napomena: Za jedan broj članova domaćinstva navedeno je nekoliko bolesti. Radi preglednosti, u tabeli je navedena samo jedna bolest (na primer, ako se kaže nepokretna osoba sa hroničnim bolestima, navodi se nepokretnost; u odgovoru: starosne i hronične bolesti navode se hronične bolesti, u odgovoru nepokretna ili teško se kreće, plus druge bolesti, nepokretnost ili slaba pokretljivost). U dvočlanom i višečlanom domaćinstvu ponekad se navodi da oba ili više članova imaju bolest. Pošto je domaćinstvo u ovom slučaju jedinica za posmatranje, uneli smo samo podatke o domaćinstvu sa jednim ili više bolesnih članova.

Istraživanje je identifikovalo da u 33,5% od ispitanih domaćinstava najmanje je jedna osoba sa hroničnim bolestima, invaliditetom ili osoba koja zahteva negu i nadzor trećih osoba. Od toga, u 12,9% domaćinstava čine članovi sa hroničnim bolestima, u 15,2% domaćinstva osobe sa invaliditetom, u 4,6% domaćinstva 'osobe sa potpunom nepokretnošću ili ograničenom pokretljivošću zbog zdravstvenih uslova.

Domaćinstva sa jednom glavom kuće ili starija domaćinstva sa članovima od preko 65 godina predstavljena su među 43 domaćinstva ili 14,3% od uzorka.

Pri tumačenju ove tabele, sledeće kvalifikacione osobine treba shvatiti na dole naveden način:

- Sposobnost brige i staranja o starijim ili bolesnim članovima domaćinstva jača je u domaćinstvima sa 3 ili više članova. To zahteva posvećenost i angažovanje svih članova, ali pruža sigurnost i brigu potrebnoj osobi.
- Starija domaćinstva u seoskim područjima Srbije treba shvatiti u kontekstu tradicionalnih vrednosti i obrazaca ponašanja koji su još uvek dominantni u seoskim područjima. Naime, vlasnici nekretnina (posebno zemljišta) osećaju potrebu da sačuvaju i ostave svoju imovinu naslednicima, bez obzira da li oni žive sa njima u domaćinstvu ili u blizini ni da li brinu o vlasnicima ili obezbeđuju osnovne uslove za život vlasnicima kad dođu u godine i onemoćaju. Ovakve vrednosti su ključna barijera u nalaženju drugih modaliteta brige o starijim osobama u situacijama kad je za njih veoma teško da žive sami i bez pomoći. Postoje različite stambene zajednice za starije osobe, institucionalno dobro organizovani oblici staračkih domova sa redovnim i pouzdanim nadzorom i kontrolom pružanja usluga itd. Korišćenje takvih objekata u većini zemalja povezano je sa obezbeđivanjem plaćanja za ove usluge ili hipotekom ili zakupom imovinu za pružanje takvih usluga do kraja života vlasnika i njegovog supružnika ili izdržavanog lica.

- U analizi mogućih oblika dodatne pomoći, samo izjave date u upitniku o zdravstvenim, socijalnim i ekonomskim osobinama domaćinstva ne mogu da budu pouzdan i nepričasni indikator prave situacije. Drugim rečima, da bi se dobiti pouzdane informacije o karakteristikama ovih domaćinstava, neophodno je prikupiti zvaničnija dokumenta od samih izjava.

Odlučivanje o podobnosti za dodatnu pomoć mora se takođe osloniti na podatke iz opštinskih centara za socijalni rad, koji na osnovu zvaničnih dokumenata odlučuju da li će dodeliti određenu socijalnu pomoć nekom domaćinstvu što je praćeno kriterijumima ranjivosti.

Rezultati protumačeni u Tabeli 15 pokazuju strukturu prihoda domaćinstva koja takođe uključuje: Socijalna pomoć, prihod od izdržavanja deteta i podrška za osobe sa invaliditetom utvrdili su da je 5 Domaćinstava zavisno i prima socijalnu pomoć, dečji dodatak je obezbeđen za 7 domaćinstava, invalidsku pomoć prima 13 domaćinstava. Konačnu odluku o tome koja su lica podobna za dobijanje dodatne pomoći zbog njihove ranjivosti treba doneti na osnovu kriterijuma ranjivosti usvojenog u zvaničnim regulativama Republike Srbije pored kriterijuma navedenih u ovom RAP-u. Lokalni centri za socijalni rad treba da budu najvažniji partner i najefikasnije rešenje, kojim će se ispuniti pravna forma dodatne pomoći. Odobravanje dodatne pomoći na osnovu izjava datih u anketama ne bi bilo, niti je pouzdano, nije zasnovano na objektivnim i preciznim podacima, t.j. stvarnoj ranjivosti osoba pogodjenih projektom. U partnerstvu sa lokalnim centrima, svaka osoba pogodena projektom za koju se pretpostavlja da ispunjava kriterijume ranjivosti biće proverena prema nacionalnim kriterijumima ranjivosti. Pored toga, razmotriće se mogućnosti pristupa drugim oblicima programa podrške.

5.10 Obrasci investicionih planova

Odgovori na pitanje o planiranim planovima potrošnje naknade koja će se dobiti dati su u donjoj tabeli:

Tabela 24: Predviđeni obrasci potrošnje

Predviđen plan	Broj odgovora	Procenat
1. Kupovina zemljišta za izgradnju kuće ili stan	7	1,6%
2. Počinjanje posla	6	1,3%
3. Nabavka ili zamena poljoprivrednog zemljišta	54	12,1%
4. Nabavka poljoprivrednih mašina i opreme	51	11,5%
5. Zdravstveni tretman i lekovi	81	18,2%
6. Štednja	5	1,1%
7. Obrazovanje dece ili unučića	44	9,9%
8. Dopunjavanje dnevnih potreba za potrošnju	89	20,0%
9. Nabavka auta	8	1,8%
10. Ništa od navedenog ali nije navedeno	100	22,5%
11. Bez odgovora	3	
Ukupno 299 domaćinstava odgovorilo je na pitanja	445 izbora	100,0%

Odgovori na predviđene obrasce potrošnje naknade su sledeći, najčešće je nabavka za poboljšanje poljoprivredne proizvodnje (23,6%), bilo kroz kupovinu novog poljoprivrednog zemljišta (12,1%) ili kupovinu nove poljoprivredne mašinerije i opreme (11,5%). Jedna petina ispitanika (20,0%) planira

da upotrebi dobijeni novac u potpunosti ili delimično da pokrije dnevne troškove, i skoro isti broj (18,2%) će ga koristiti (delimično ili u potpunosti) za medicinske tretmane ili da pokrije medicinske troškove za lekove. Svaka deseta osoba pogođena projektom namerava da potroši deo ili sav novac na obrazovanje dece ili unučića. Dalje sagovornici (1,8%) planiraju da kupe automobile, investiraju novac u kupovinu kuće, stana ili građevinskog placa (1,6%) ili za započinjanje novog posla (1,3%). Više od petine ispitanika će koristiti sve ili deo dobijene količine novca u neke druge svrhe.

5.11. Stavovi prema Projektu u Zajednici

Procena socijalnog uticaja sprovedena kroz ESIA pokazala je da je ukupna percepcija planiranog projekta da će olakšati ekonomski rast, privući investicije i poboljšati povezanost. Zajednice su u fazi pre izgradnje pokazale veoma malo neodlučnosti, i uglavnom podržavaju projekat. Postoji velika podrška zajednice i očekivanja od predstojećih aktivnosti. Čak se i u ovoj ranoj fazi investira kako bi se uzeo zamah kako bi se iskoristile mogućnosti koje se mogu pojavitи tokom perioda izgradnje. Karakteristike zajednice će se umereno menjati u svojoj dinamici čak i u fazi pre izgradnje, ali merljive promene biće u fazi izgradnje. Podršku lokalnih zajednica treba negovati primenom SEP-a i praćenjem njegove adekvatnosti, osluškivati odgovor zajednice na njene aktivnosti i održavati dobre kanale komunikacije. Zajednice su partneri u razvoju projekata i treba ih prepoznati kao takve. Tokom terenskih poseta i razgovora postojala su sporadična mišljenja o tome kako bi sam autoput mogao marginalizovati dve opštine na koje je projekat uticao na način da će smanjeno vreme putovanja u stvari promeniti postojeće posete opština jer oni koji prelaze neće zaustaviti ulaskom u opštine uopšte.

6. STRATEGIJE ZA NAKNADE ZBOG PRESELJENJA

6.1 Ključni principi

Ključni principi su dizajnirani u okviru Okvira za politiku preseljenja²⁶ i dodatne LARF smernice su uključene u ovaj RAP. RPF je pripremljen 2016. Načela za utvrđene uticaje mogu se ukratko sažeti na sledeći način:

- Raseljavanje i davanje naknade Osobama pogođenim projektom biće sprovedeno u skladu sa srpskim zakonima i EBRD-om gde će stroži uslovi imati prednost
- Pogođeni ljudi će dobiti naknadu za svoje gubitke po zamenskom trošku kako bi se omogućila obnova na nivou pre raseljavanja,
- Primenu i ishode RAP-a pratiće Koridori Srbije i i biće imenovan spoljni konsultant za socijalni nadzor.

6.2 Datum preseka

Za datum preseka je određen 15 januar, 2020. Osobe koje se bespravno zadrže na području i nakon datuma preseka nemaju prava na kompenzaciju niti bilo koju drugu vrstu pomoći za preseljenje. Slično tome, nepokretna imovina (kao što su izgrađeni objekti, usevi, voćnjaci i parcele pod šumama) koje su razvijene nakon datuma preseka neće biti kompenzovane.

Koncept obaveštenja o moratorijumu kojim se šira javnost obaveštava o proglašenju datuma preseka predstavljen je na prvom konsultativnom sastanku održanom tokom 2016. i 2017. i 2020. godine (bilo je preko 30 sastanaka, rasprave u fokus grupama) sa ukupno 194 osobe u opštini Merošina i Prokuplje. Obaveštenje o moratorijumu biće dostupno na veb stranici KSDOO.

Pored toga, na početku popisa, svaki pojedinac koji je ispitana je obavešten o datumu moratorijuma i odgovarajućim posledicama započinjanja aktivnosti nakon datuma popisa. Do sada su obaveštenja primile više osoba. Lica koja nisu učestvovala dobije pismena obaveštenja.

6.3 Ispunjavanje uslova

Jedinica potraživanja je svaka osoba koja stiče prava na naknadu ili korist od rehabilitacije. Određivanje jedinice potraživanja je umesto razvijanja i identifikacije popisa i pravljenja inventara sve imovine koja je pod uticajem Projekta, kako bi se omogućila puna naknada u skladu sa Matricom prava. Sve osobe pogođene projektom koje su identifikovane pre datuma preseka imaju pravo na naknadu, u skladu sa principima kompenzacije Zakona o eksproprijaciji, Zakona o osnovnim imovinskim pravima i RPF, a stroži zahtevi će se poštovati.

Osobe pogođene projektom su definisane tako da mogu da se razvrstaju u sledeće kategorije:

- Osobe pogođene projektom, sa zvaničnim vlasništvom, koje gube svu ili deo svoje zemlje;
- Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva, ali sa pravom koje prepoznaju nacionalni zakoni;
- Osobe pogođene projektom sa zvaničnim zakupom na privatnoj i javnoj zemlji;

²⁶http://www.koridorisrbije.rs/site/content/files/5b192b6614d04_2018-06 01%20OKVIR%20RASELJAVNJA%20ser%20cyrilic.pdf

- Osobe pogođene projektom sa zvaničnim vlasništvom nad zemljištem koje će biti privremeno potrebno tokom izgradnje;
- Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva na pogođenoj zemlji, ali njihova sredstva za život direktno zavise od zemlje ili poslova koji su pogođeni (npr., oni koji rade na poljoprivrednom zemljištu koje je pogođeno ili rade na poslu koji je pogođen projektom);
- Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva ili prava na upotrebu, ali koji su koristili javnu ili privatnu zemlju investiranjem u nepokretne objekte, useve, šume, drveće, voćnjake, vinograde, useve i vreme neophodno za njihovu proizvodnju; i
- Svi pogođeni objekti zajednice takođe će biti rekonstruisani ili će biti pružena neophodna podrška njihovom odnosu sa zajednicom koja gubi pristup takvim zajedničkim objektima

Ovlašćenja za različite kategorije uticaja i osobe pogođene projektom biće u skladu sa Matricom prava²⁷ onako kako je usvojeno u RPF za Projekat i konačni RAP. Matrica ispod pokazuje izvode iz **kategorije uticaja relevantne samo za identifikovane uticaje.**

²⁷ Predstavljen je samo deo matrice prava koji je relevantan za specifične uticaje identifikovane u okviru ove potkomponente. Za pristup matrici sa potpunim pravima u okviru RPF posetite http://www.koridorisrbije.rs/site/content/files/5b192b6614d04_2018-06-01%20OKVIR%20RASELJAVNJA%20ser%20cyrilic.pdf

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
Ekonomsko izmeštanje		
Zemlja		
Poljoprivredno zemljište bez obzira na ozbiljnost gubitka (bilo delimičnog ili potpunog gubitka)	Vlasnik sa zvaničnim vlasništvom	Zamensko zemljipte jednake ili veće vrednosti i slične produktivnosti u direktnoj blizini ili okruženju eksproprijsane zemlje zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim taksama neophodnim za prenos vlasničkih prava, ukoliko postoje. Ili, naknada u kešu po zamenskoj ceni;
	Zakupac sa važećim dokumentima prava zakupa koji obrađuje poljoprivredno zemljište u skladu sa sporazumom	Naknada za sva poboljšanja na zemlji (kao što je navodnjavanje). Naknada će biti isplaćena po zamenskom trošku. + Troškovi opreme premeštanja i postavljanja + Zamensko zemljište u zakup, ako je zemljište dato u zakup od države
	Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva	Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva koje su koristile zemlju pre datuma preseka neće primiti naknadu za zemljište, ali će dobiti naknadu za sva ulaganja koja su napravili na zemljištu uključujući i rad. Osobe koje bespravno koriste područje nakon datuma preseka nemaju prava na nadoknadu niti na bilo kakvu drugu formu podrške za preseljenje. U Fazi I nije identifikovana nijedna osoba pogođena projektom bez zvaničnog vlasništva nad zemljištem
Građevinsko zemljište bez obzira na ozbiljnost gubitka (bilo delimičnog ili potpunog gubitka)	Vlasnik sa zvaničnim vlasništvom	Nadoknada u kešu po zamenskoj ceni, ili; Na zahtev vlasnika zemljišta, ako su ispunjeni zakonski uslovi, zamensko zemljište jednake ili veće vrednosti i slične vrednosti u neposrednoj blizini ili u okolini eksproprijsanog zemljišta, zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim taksama potrebnim za prenos prava svojine, ukoliko postoje
	Zakupac sa važećim dokumentima prava zakupa	Naknada za sve investicije na zemljištu biće plaćena po zamenskoj ceni + Troškovi prenosa i postavljanja opreme

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
		<p>+</p> <p>Zamensko zemljište u zakup, ako je zemljište dato u zakup od države</p> <p>+</p> <p>Naknada za unapred plaćen zakup, za period koji nije istekao</p>
	Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva	<p>Osobe pogođene projektom bez zvaničnog vlasništva koje su koristile zemlju pre datuma preseka neće primiti naknadu za zemljište, ali će dobiti naknadu za sva ulaganja koja su napravili na zemljištu.</p> <p>Osobe koje bespravno koriste područje nakon datuma preseka nemaju prava na nadoknadu niti na bilo kakvu drugu formu podrške za preseljenje.</p> <p>U Fazi I nije identifikovana nijedna osoba pogođena projektom bez zvaničnog vlasništva nad zemljištem</p>
Neisplativo zemljište, poljoprivredno ili građevinsko	Vlasnici imovine,	Ukoliko ostatak površine zemljišta nije isplativ, može se eksproprijsati na zahtev osoba pogođenih projektom i naknada će biti plaćena u zavisnosti od vrste imovine
BILJEKE I OBJEKTI NA POLJOPRIVREDNOM ZEMLJIŠTU (ali ne i kuće)		
Gubitak jednogodišnjih useva koji se nisu mogli ubrati pre povrata zemljišta	Vlasnici useva (nije važno da li je vlasnik useva vlasnik zemljišta, zakupac ili neformalni vlasnik/korisnik zemljišta, pod uslovom da snose troškove sadnje useva	<p>Novčana naknada koja je jednaka vrednosti eksproprijsanih useva, uključujući vrednost vremena potrebnog za proizvodnju takvog useva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga).</p> <p>Izvršen je popis useva i procena je u toku</p>
Gubitak višegodišnjih biljaka i drveća (voćke drveće, vinogradi i voćke biljke) bilo koje starosti i potencijal za prinos	Vlasnici biljaka (nije važno da li je vlasnik biljaka vlasnik zemljišta, zakupac ili neformalni vlasnik/korisnik zemljišta,	<p>Pravo na sakupljanje plodova</p> <p>+</p> <p>Novčana naknada po zamenskom trošku na osnovu sorte, godine i proizvodne vrednosti, uključujući vrednost vremena potrebnog za proizvodnju takvog useva, kao i troškove mogućeg ulaganja (rad i radna snaga) za sadnju novog vinograda, voćnjaka ili slično, do trenutka kada dostigne puni plodni potencijal.</p>

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
Pogođeni vinogradi i voćnjaci koji još uvek ne rađaju plodove	pod uslovom da snose troškove sadnje	Novčana naknada za ulaganje u sadnju novog vinograda ili voćnjaka (rad, sadnice), uključujući vrednost vremena potrebnog za reprodukciju zamenskog vinograda ili voćnjaka.
Drvna masa (zrela ili skoro zrela)		Zamenski trošak utvrđen na osnovu vrednosti „drveta na panju“ po tržišnoj vrednosti
Šume bez zrele drvene mase		Novčana naknada za ulaganje u sadnju nove šume, uključujući vrednost vremena potrebnog za reprodukciju zamenske šume
Rasadnik (sadnice mladih biljaka, osim za šume) koje još ne rađaju		Novčana naknada za ulaganje u sadni materijal (rasadnik i drugi reproduktivni materijal).
Zgrade koje se koriste za držanje i uzgoj stoke (šupe, staje, itd.)	Vlasnici objekata koji se koriste za držanje stoke	Nadoknada u kešu po zamenskoj ceni, ili; Na zahtev vlasnika imovine, ako su ispunjeni zakonski uslovi, odgovarajuća zamena imovine + troškovi preseljenja i administrativne takse potrebne za prenos prava vlasništva, ako postoje
Uticaj na zaposlene u poljoprivredi ili na prerađivače	Radnici, zaposleni	U slučaju poremećaja izvora prihoda jednokratno će se isplatiti naknada u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou države + Obuka za alternativne poslove, ako je moguće. + Prioritet u zapošljavanju na projektu, ako je moguće i od slučaja do slučaja (u skladu sa socijalnom procenom obrađenom u RAP-u)
POSLOVI (ali ne poljoprivreda)		
Poslovni objekti (prodavnice, kancelarije) itd.	Vlasnici sa zvaničnim vlasništvom	Nadoknada u kešu po zamenskoj ceni, uključujući takse +

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
		<p>Troškovi preseljenja i ponovne instalacije opreme i inventara</p> <p>+</p> <p>Novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak) određuje se od slučaja do slučaja tokom socijalne ankete dobijanjem relevantnih podataka o prihodima i sredstvima za život. Tada će se odrediti privremeni dodatak srazmeran gubitku.</p> <p>ili;</p> <p>Na zahtev vlasnika imovine, ako su ispunjeni zakonski uslovi, zamena imovine jednake ili veće vrednosti i sličnog svojstva, u neposrednoj blizini ili u okolini ekspropriisane zgrade, zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim taksama potrebnim za prenos prava svojine, ako postoje</p>
	Zakupac sa važećim dokumentima prava zakupa koji koristi poslovni prostor u skladu sa ugovorom	<p>Naknada za sva poboljšanja u prostorijama (kao što su rekonstrukcija, obnova itd.). Naknada će biti isplaćena po zamenskom trošku.</p> <p>+</p> <p>Troškovi preseljenja i ponovne instalacije opreme i inventara,</p> <p>+</p> <p>Novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak) utvrđuje se od slučaja do slučaja tokom socijalne ankete dobijanjem relevantnih podataka o prihodima i sredstvima za život. Prelazni dodatak isplaćuje se u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou države</p> <p>+</p> <p>Zamenski prostor u zakup, ako je prostor zakupljen od države</p>
	Osobe pogođene projektom, vlasnici bez zvaničnog vlasništva (zgrade izgrađene bez građevinske dozvole na na sopstvenoj parceli ili na tuđoj zemlji - obično u državnom vlasništvu)	<p>Novčana naknada for the building at replacement cost of the structure, including taxes</p> <p>+</p> <p>Troškovi preseljenja i ponovne instalacije opreme i inventara</p> <p>+</p> <p>Novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak) utvrđuje se od slučaja do slučaja tokom socijalne ankete dobijanjem relevantnih podataka o prihodima i sredstvima za život. Prelazni dodatak isplaćuje se u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou države</p>

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
Gubitak nepoljoprivrednih poslova	Vlasnik posla	<p>Novčana naknada za preseljenje preduzeća, uključujući naknadu za nepokretni inventar i troškovi za zamensku investiciju.</p> <p>+</p> <p>naknada za izgubljeni neto prihod tokom perioda radi ponovnog uspostavljanja posla</p> <p>+</p> <p>Sve takse za registraciju.</p> <p>+</p> <p>Odgovarajući nivo podrške za poboljšanje veština ako je potrebno za obnavljanje izvora prihoda (sredstava za život).</p>
Gubitak nepoljoprivrednih poslova	Radnici, zaposleni	<p>U slučaju poremećaja izvora prihoda isplatiće se jednokratna naknada. Prelazni dodatak isplaćuje se u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou države</p> <p>+</p> <p>Obuka za alternativne poslove, ako je moguće.</p> <p>+</p> <p>Prioritet u zapošljavanju na projektu, ako je moguće i od slučaja do slučaja (u skladu sa socijalnom procenom obrađenom u RAP-u)</p>
Stambeni prostori (kuće, stanovi), ali tamo gde vlasnik ne živi, pa fizičko preseljenje nije potrebno, već se koriste za iznajmljivanje kao izvor sredstava za život	Vlasnik imovine	<p>Novčana naknada za izgradnju po punoj ceni zamene</p> <p>+</p> <p>Naknada troškova preseljenja (dodatak za selidbu) i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak, ako je kirija izvor za život). Prelazni dodatak isplaćuje se u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou države</p>
FIZIČKO PRESELJENJE		
Zgrade (stambene, kuće, stanovi itd.)	Vlasnik sa zvaničnim vlasništvom	<p>Nadoknada u kešu po zamenskoj ceni,</p> <p>+</p>

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
		<p>Isplata troškova preseljenja (dodatak za selidbu) i naknada za ostale troškove tokom preseljenja i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak).</p> <p>ili;</p> <p>Na zahtev vlasnika imovine, ako su ispunjeni zakonski uslovi, zamena imovine jednake ili veće vrednosti, u neposrednoj blizini ili u okolini ekspropriisane imovine, zajedno sa svim troškovima preseljenja i administrativnim taksama potrebnim za prenos prava vlasništva, ako ih ima</p>
	Neformalni vlasnik - zgrada izgrađena bez građevinske dozvole na sopstvenoj parceli ako je predmet legalizacije	Isto kao vlasnik sa zvaničnim vlasništvom
	Neformalni vlasnik - zgrada izgrađena bez građevinske dozvole na sopstvenoj parceli ili izgrađena bez građevinske dozvole na tuđem ili državnom vlasništvu - ne ispunjava uslove za legalizaciju	<p>Novčana naknada za zgradu po zamenskom trošku objekta</p> <p>+</p> <p>Isplata troškova preseljenja (dodatak za selidbu) i naknada za ostale troškove tokom preseljenja i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak) Prelazni dodatak isplaćuje se u iznosu od 3 meseca minimalne zarade na nivou zemlje</p>
	Zakupac pogođene imovine	Isplata troškova preseljenja i naknada za ostale troškove prouzrokovane preseljenjem i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak).
	Zakupac ili osoba sa stanarskim pravom u državnom stanu	<p>Obezbedite zakup ili stanarsko pravo iste vrste druge ekvivalentne, društvene ili državne imovine u blizini.</p> <p>Ako u blizini nije dostupan ekvivalentan državni ili društveni stan, osobi pogođenoj projektom će biti ponuđen državni ili društveni stan udaljeniji od područja ekspropriisanog stana, koji nudi slične uslove kao originalni stan (npr. pristup uslugama itd.)</p>

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
		Isplata troškova preseljenja (dodatak za selidbu) i naknada za ostale troškove tokom preseljenja i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak) procenjuju se na osnovu potencijalnih dodatnih troškova nastalih povećanim troškovima putovanja na posao.
Neiskoristive zgrade	Vlasnik zgrade	<p>U slučaju da preostala zgrada nije održiva ili je ima fizičku prepreku za fizičku upotrebu na zahtev osobe pogođene projektom može se izvršiti eksproprijacija.</p> <p>Naknada se obezbeđuje na način propisan za tu vrstu zgrade u skladu sa ovom matricom.</p>
Ostale situacije preseljenja		
Zgrade u javnom ili državnom vlasništvu, škole, vrtići ili deo zgrada	Neformalni korisnici, skvoteri	<p>Isplata troškova preseljenja (dodatak za selidbu) i naknada za ostale troškove tokom preseljenja i novčana naknada jednokratno (prelazni dodatak).</p> <p>+</p> <p>Pomoć u pronalaženju novog smeštaja</p>
Gubitak pristupa uobičajenim resursima i zgradama	Zajednice ili domaćinstva	<p>Zamena javnog vlasništva ili pogodnosti (putevi i slično). Pristup jednakim pogodnostima ili uslugama. Izvođač radova će obezbediti nesmetan pristup tokom izvođenja radova na putu i dalje.</p>
Uticaji prouzrokovani privremenim zauzimanjem zemlje i bilo kakva šteta na imovini	Vlasnik imovine	<p>Tržišna cena zakupa tokom trajanja zauzeća. Zemljište se mora vratiti u prvobitno stanje. Poboljšani kvalitet zemljišta zbog humusiranja ne treba sklanjati, ukoliko se ne dogovori drugačije sa osobom pogođenom projektom.</p> <p>+</p> <p>Troškovi zamene u skladu sa ovom matricom za pogođene useve, voćnjake, rasadnike itd.</p> <p>+</p> <p>Naknada štete na imovini koja se procenjuje po zamenskim troškovima.</p>
Uticaj na ranjive grupe	Ranjive osobe pogođene projektom: osobe ispod granice siromaštva u skladu sa nacionalnim zakonima, domaćinstva koja vode žene,	Povrh svih prava definisanih u ovoj matrici, ranjive osobe pogođene projektom dobiće dodatnu pomoć uključujući i pravnu pomoć i podršku tokom fizičkog preseljenja. Svaka dodatna podrška potrebna za bilo koja pogođena ugrožena domaćinstva utvrđena tokom socio-ekonomskog istraživanja biće potvrđena od slučaja do slučaja tokom procesa primene RAP-a. Tim osobama pogođenim projektom daje se prioritet zapošljavanja na projektu ako je to moguće

Vrsta gubitka	Osoba koja ima prava	Politika davanja naknade
	samohrani roditelj, starije osobe, osobe sa invaliditetom ili osobe sa dugotrajnim zdravstvenim problemima.	
Neodređeni uticaj	Vlasnik ili formalni korisnik	Svaki neodređeni uticaj biće ublažen u skladu sa principima i ciljevima RPF-a i ovog RAP-a nakon što ga odobre međunarodne finansijske institucije i promoter.

U fazi procene, korisnik eksproprijacije kontaktira Poresku upravu radi procene fer vrednosti za celo zemljište. Proces je pokrenut, ali nisu sve parcele zemljišta vrednovane. Očekuje se da će ovaj proces biti gotov do kraja 2020. U konkretnom slučaju poljoprivrednog zemljišta, korisnik eksproprijacije kontaktira Ministarstvo poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede (MPŠV), koje daje procenu dostupnosti uporedivog poljoprivrednog zemljišta. Po pravilu osobe pogodžene projektom mogu biti prisutne tokom procesa procene. Nakon procene, korisnik eksproprijacije predstavlja ponudu licu pogodenom projektom. U ovom trenutku, lice pogodeno projektom takođe se slaže da prenese pristup zemljištu na korisnika eksproprijacije za početak radova. Ako lice pogodeno projektom ne prihvati ponudu, može se obratiti sudu, poštujući standardne postupke utvrđene srpskim zakonom. Presuda suda takođe određuje ko plaća troškove parnice.

6.4 Principi naknade za objekte

Zakon o eksproprijaciji je u velikoj meri usklađen sa principom troškova zamene u skladu sa zahtevima EBRD-a i EIB-a. Formula koja se koristi za pomoćne objekte kao što su ograde, kolibe, štale, kokošnjac, potporni stubovi sa šipovima, stepeništa, vanjski WC, odvojene terase, verande itd, najbolje je prikazan ispod:

$$C = MxQ + T + L + Cf + U + Tx$$

C- Naknada po zamenskom trošku

M-Tržišna cena materijala

Q-Količina neophodnog materijala

T- Prevoz materijala do gradilišta

L- Troškovi radne snage

Cf- Naknada dobavljača i troškovi nadzora

U- Troškovi komunalnih priključaka

Tx- porez na registraciju i prenos

6.5 Principi naknade za useve

Nezavisni sudski veštaci (poljoprivredni, šumarski i drugi stručnjaci relevantne stručnosti) vrše procene useva vezanih za zemljište u skladu sa odredbama Zakona o eksproprijaciji. Određivanje pune zamenske vrednosti zahteva uzimanje u obzir ne samo prinosa useva tokom jedne godine, već i troškova ponovnog uspostavljanja plantaže (sadnice, priprema tla, đubriva itd.). Kao i izgubljenih prihod tokom perioda potrebnog za ponovno uspostavljanje useva.

Stope kompenzacije utvrđuju se primenom sledeće formule:

$$C = V \times D + CP + CL$$

V - Prosečna tržišna vrednost proizvoda jednog drveta za godinu dana (određena prema tržišnim cenama na kamionskom putu ili drugom utovarnom mestu ili mestu kupovine, umanjena za troškove proizvodnje)

D - Prosečan vremenski period potreban za ponovno uspostavljanje stabla na nivo određene zrelosti, u godinama

CP - Troškovi sadnje (sadnica, priprema tla, početno đubrenje)

CL - Troškovi radne snage potrebne za održavanje useva tokom vremenskog perioda potrebnog da se ponovo uspostavi na prethodni nivo proizvodnje

Izračunata jedinična stopa C se zatim primenjuje na celu parcelu pretpostavljajući ili prosečnu gustinu ili na osnovu tačnog broja svih uspravnih stabala.

7. UPRAVLJANJE PRITUŽBAMA I OBEŠTEĆENJE

7.1. Povratne informacije korisnika i obeštećenje po pritužbi

Generalno, nacionalni institucionalni okvir za rešavanje pritužbi je jak i široko kompatibilan sa politikom raseljavanja MMI. Poštujući žalbene odbore i njegova ovlašćenja koja su dostupna u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i kako bi se u potpunosti usaglasili sa politikama MMI o preseljenju, biće napravljen mehanizam za žalbe za ovaj projekat. S obzirom na vrstu potencijalnih uticaja na projekat, projekat će imati centralni mehanizam za zaštitu, t.j., Centralu za pružanje povratnih informacija (CFD) kod Promotera projekta odnosno KS. CFD će služiti i kao informativni centar na nivou projekta i kao mehanizam za žalbe. CFD će biti primenljiv na sve projektne aktivnosti i relevantan za sve lokalne zajednice pogođene projektnim aktivnostima koje se sprovode u obe pogođene zajednice.

CFD će biti odgovoran za primanje i odgovaranje na pritužbe i komentare sledeće dve grupe:

- i) Lice na koje projekat direktno utiče, uključujući i uticaj usled kupovine zemljišta,
- ii) Stanovnici zainteresovani i/ili pogođeni projektom koji žive u pogođenim opštinama.

CFD će se uspostaviti pre početka procesa eksproprijacije, kako bi se upravljalo i na odgovarajući način odgovorilo na žalbe stanovništva smeštenog u području uticaja Projekta tokom njegovih različitih faza. Jednako će biti ovlašćena da prima žalbe u vezi sa eksproprijacijom, izgradnjom i radom. Pored toga, ovaj postupak će pomoći poboljšanju društvenih performansi Projekta.

Promoter projekta će se postarati da su Osobe pogođene projektom potpuno informisane o mehanizmu podnošenja pritužbi aopštavajući ulogu i postojanje CFD-a, njegovu funkciju, kontakt osobe i postupke za podnošenje pritužbi u pogođenim oblastima. Informacije o CFD-u će biti dostupne:

- na veb stranici Promotera projekta
- distribucijom brošura pogođenim zajednicama,
- na oglasnim tablama i veb-sajtovima odgovarajućih opština kada se utvrdi tačna lokacija.

7.2. Podizanje pritužbi

Efikasna administracija za pritužbe snažno se oslanja na postavljeni osnovni princip osmišljen da promoviše pravičnost procesa i njegovih rezultata. Postupak za podnošenje pritužbi biće osmišljen tako da bude dostupan, efikasan, jednostavan, razumljiv i bez troškova podošenja pritužbi. CFD-u se može skrenuti pažnja na svaku pritužbu lično ili telefonom ili pismenim putem popunjavanjem obrasca za pritužbu telefonom, e-poštom, poštom, faksom ili ličnom dostavom na donju adresu. GC-u se može skrenuti pažnja na svaku pritužbu lično ili telefonom ili u pismenoj formi ili popunjavanjem formulara za pritužbe (poštom, faksom ili ličnom dostavom na adresu datu ispod):

Koridori Srbije
Central Feedback Desk
Kralja Petra 21
11000 Beograd
Telefon: +381 11 3344 174

E-mail: office@koridorsrbije.rs

Prima: Miroslav Radulović , Administrator za pritužbe

i na dodatne lokalne adrese/brojeve koji će se naknadno utvrditi u dogovoru sa odgovarajućim članovima lokalnih opština i zajednica. Pristupne tačke i detalji na ulaznim mestima biće objavljeni i biće deo procesa izgradnje svesti. Pritužba se može podneti anonimno.

7.3. Upravljanje pritužbama

Svaka pritužba će pratiti sledeće obavezne korake: Primiti proceniti i dodeliti, Potvrditi, Istražiti, Odgovoriti, Pratiti i zatvoriti.

Jednom prijavljeni, CFD će izvršiti brzu procenu kako bi verifikovao prirodu pritužbi i utvrdio težinu. U roku od 3 dana od evidentiranja, on će potvrditi da je slučaj registrovan i pružiti podnosiocu žalbe osnovne informacije o sledećem koraku. Zatim će istražiti pokušavajući da razume pitanje iz perspektive podnosioca žalbe i razume šta on/ona zahteva. CFD će istražiti ispitivanjem činjenica i okolnosti, intervjuisati sve uključene strane i razgovarati sa relevantnim zainteresovanim stranama. Jednom kada se istraži, a u zavisnosti od težine i vrste pritužbe, o privremenoj odluci razgovaraće se sa podnosiocem pritužbe u roku od 10 dana nakon prijavljivanja pritužbe. Jednostrano objavljivanje biće izuzetak. Konačni sporazum treba da bude konkretan i da se izda, a pritužitelj o konačnoj odluci obavesti najkasnije 20 dana nakon prijavljivanja pritužbe. Do zatvaranja pritužbe dolazi nakon što je potvrđeno da je rešena. Čak i kada sporazum nije postignut ili je pritužba odbijena, važno je dokumentovati rezultat, radnje i napor uložen u rešavanje, zaključiti slučaj.

U slučaju anonimne pritužbe, nakon potvrde pritužbe u roku od tri dana od prijavljivanja, CFD će istražiti pritužbu i u roku od 20 dana od prijavljivanja pritužbe, izdaće konačnu odluku koja će biti objavljena na veb stranici KS. Zatvaranje pritužbe se dešava nakon što je potvrđeno da je pronađeno rešenje.

CFD će voditi evidenciju registra žalbi koja će sadržati sve potrebne elemente za razdvajanje žalbe prema polu osobe koja je prijavljuje, kao i prema vrsti žalbe. Svaka žalba će biti evidentirana u registru sa najmanje sledećim informacijama:

- opisom pritužbe,
- datum potvrde prijema koji je vraćen podnosiocu žalbe,
- opis preduzetih aktivnosti (istraživanje, korektivne mere), i
- datum rešavanja i zatvaranje/pružanje povratnih informacija podnosiocu žalbe

7.4. Izveštavanje o pritužbama i povratnim informacijama korisnika

Uloga CFD-a, pored, pored rešavanja pritužbi, biće i čuvanje komentara/pritužbi koje su primljene i vođenje Centralnog dnevnika pritužbi kojim upravlja promoter projekta. Da bi se omogućilo potpuno poznavanje ovog alata i njegovih rezultata, biće dostupna kvartalna ažuriranja od CFD-a na www.koridorsrbije.rs i veb-sajtu Opštine Prokuplje www.prokuplje.org.rs i Merošine www.merosina.org.rs.

Ažuriranja će biti razvrstana prema polu, vrsti pritužbi/žalbi. Da bi se imao kontinuirani dijalog, održavaće se tromesečni javni sastanci na kojima će se raspravljati o ishodima pritužbi, generalno, raspravljati o izveštaju o pritužbama/žalbama i informisati zajednicu o trenutnim projektnim aktivnostima.

7.5. Konstituisanje CFD-a

KSDOO je imenovao stručnjaka za javno informisanje (POS) koji će biti odgovoran za CFD i još 4 osobe, po dve iz svake opštine pre završetka javnih konsultacija o ovom RPF-u, od kojih će jedna biti predstavnik lokalne zajednice, a jedna opštinski službenik. Ovo će omogućiti rešavanje bilo koje potencijalne pritužbe čak i u fazi planiranja. POS će biti zaposleni u promoteru projekta sa dodeljenom administrativnom funkcijom CFD. Svaki član iz obe opštine biće zaposleni u odgovarajućoj opštini, osoba koja je upoznata sa procedurama, zajednicom i područjem uticaja. POS će biti odgovoran da obradi svaku primljenu pritužbu, preduzme sve mere potrebne za rešavanje pritužbe i obavesti podnosioca žalbe o ishodu postupka. POS će biti osoba koja odlično poznaje projekat i njegove komponente, kao i ulogu i odgovornosti svih zainteresovanih strana. Ona/on će stvoriti i održavati iscrpu bazu podataka zainteresovanih strana, njihovih odgovornih lica i predstavnika. Kada primite pritužbu, POS će komunicirati sa odgovarajućom zainteresovanom stranom, objasniti problem i predložiti odgovarajuće mere. CFD će pripremiti smernice i brošure o žalbama koje će se deliti među pogodjenim zajednicama, što će uključivati obaveštenja lokalnoj zajednici o postupku za žalbe distribuiranim putem letaka i radio saopštenja.

7.6. Pritužbe na izgradnju

Tokom faze izgradnje, svaki dobavljač će, u skladu sa zahtevima nacionalnog zakona, odredbama ugovora o građevinskim radovima, dodeliti ulogu službenika za pritužbe kao dopunu postojećem mehanizmu za pritužbe i upravljače se pravilima nacionalnog zakonodavstva, usvojenih standarda politika međunarodnih monetarnih institucija, Dobre međunarodne prakse.

Mehanizam za pritužbe dobavljača vodiće službenik za pritužbe. Službenik za pritužbe dobavljača će mesečno izveštavati CFD o broju primljenih pritužbi, kategorijama pritužbi, vremenu potrebnom za rešavanje pritužbi, procentu rešenih pritužbi itd. zadovoljan odlukom oficira. Ako se ta pritužba podnese pre CFD-a, CFD će doneti konačnu odluku

Službenik za pritužbe izvođača obavestiće osobu koja je podnela pritužbu o mogućnosti podnošenja pritužbe pre CFD projekta ako nije zadovoljan odlukom službenika. Ako se ta pritužba podnese pre CFD-a, CFD će doneti konačnu odluku.

7.7. Praćenje upravljanja pritužbama

Praćenje upravljanja pritužbama odvijaće se kroz niz indikatora koji bezbeduju efikasno i pravovremeno rešavanje The indicators will be measures within the reporting periods. The indicators are listed below:

- Broj primljenih pritužbi;
- Broj (%) pritužbi priznatih u vremenskom okviru;
- Broj (%) pritužbi jednostrano odlučenih;
- Broj (%) pritužbi zatvorenih u određenom roku;
- Broj (%) pritužbi u vezi sa istim ili ponovljenim događajem i/ili lokacijom radi identifikovanja područja koja su najviše pogodjena potencijalno negativnim uticajima projekta.
- Broj (%) primljenih pritužbi u odnosu na prethodni period izveštavanja.
- Broj (%) podnositaca žalbi zadovoljnih sa procesom (blagovremen, fer)
- Broj (%) podnositaca žalbi zadovoljnih sa ishodom.

8. KONSULTACIJE I ANGAŽOVANJE ZAINTERESOVANIH STRANA

KSDOO, zajedno sa predstavnicima opštinskih odeljenja zaduženih za eksproprijaciju, odgovoran je za saopštavanje potrebnih informacija o projektima i procesima zajednicama i osobama pogođenim projektom i predstavnicima kancelarija mesnih zajednica, kao što je navedeno u RAP-u i SEP-u. KSDOO pruža podršku gradskim zvaničnicima u razumevanju zahteva iznetih u RPF-u i RAP-u.

KSDOO je obavio javne konsultacije u ranim fazama pripreme RAP-a i proširio informacije koje su odražavale glavna pitanja od značaja za projekat. Ovi sastanci su održani tokom ESIA faze kada su identifikovane Osobe pogođenim projektom na osnovu obima prostornog plana. Sastanci su održani tokom 2016. i 2017. godine i prisustvovalo je ukupno 198 osoba. Najčešće pitanje odnosilo se na matricu prava i da li će sve investicije u zemljište i imovinu koja je vezana za zemljište biti nadoknađene. Drugo najčešće pitanje odnosilo se na delimično zauzimanje zemljišta i dostupne opcije u slučaju da preostalo zemljište nije iskoristivo.

Neposredno pre početka građevinskih radova, sve zainteresovane strane biće blagovremeno informisane o obimu Projekta i kontaktima za dobijanje informacija, dostupnim mehanizmima za pritužbe i otkrivanje javno dostupne dokumentacije o projektu putem:

- Obaveštenja u lokalnim dnevним medijima.

8.1. Zahtevi za obelodanjivanjem i konsultacijama tokom pripreme nacrtu i konačnog RAP-a

Nacrt RAP-a na srpskom i engleskom jeziku biće objavljeni na vebajtu KSDOO i vebajtu Opština Merošina i Prokuplje (Prokuplje će biti obelodanjeno naknadno kas se saznavu svi detalji). Istog datuma Javni poziv na konsultacije biće objavljen i otkriven na oglasnoj tabli u Opštini i pojedinačne pozivnice biće poslate Osobama pogođenim projektom. Javni poziv je prikazan u Dodatak 1 – Pozvi na javne konsultacije o nacrtu RAP-a-a.

Konsultacije će uzeti u obzir neobavezajuće savete koje EBRD daje svojim klijentima u okviru Angažovanja zainteresovanih strana (PR 10) Kratku napomenu o Covid 19 <https://www.ebrd.com/covid19-consultation.pdf> kod prilagođavanja aktivnosti za angažovanje zainteresovanih strana na situaciju izazvanu pandemijom Covid-19 i Smernice za promotere EIB-a o ekološkim i socijalnim uslovima u aktivnostima finansiranim od strane EIB-a kao odgovor na širenje COVID-19 krize od maja 2020. Aktivno angažovanje zainteresovanih strana u Projektu će stoga morati da razvije alternativne planove, uzimajući u obzir obavezne, nacionalne restrikcije zbog Covid-19 i održavanje socijalne distance. O stvarnom načinu angažovanja odlučiće se na osnovu mesta ograničenja u vreme planiranja i stvarnih sastanaka.

Tokom 14 dana namenjenih za uvid u nacrt RAP dokumenta, pitanja i komentari će moći da se predaju u pisanoj formi (e-mail ili pismo) ili telefonski ili prisustvom na javnim konsultacijama.

U pozivu će biti uključene informacije o tome kad i gde će se održati javne konsultacije, gde se može pristupiti nacrtu RAP-a.

Ovaj završni RAP biće prikazan na srpskom i engleskom jeziku na sajтовима KSDOO i EBRD, ali će takođe biti dostupan i u štampanoj formi u kancelarijama lokalnih opština Merošine i Prokuplja i u Koridorima Srbije D.O.O. Kralja Petra 21, 1100 Beograd.

9. RASPORED IMPLEMENTACIJE

Planirano je da se raspored implmentacije obavlja zajedno sa pripremom tehničke dokumentacije i dozvola tako dozvoljavajući blagovremen pristup i preuzimanje u posed lokacija neophodnih za sprovođenje izgradnje.

Tabela 25 Raspored implementacije za Deonicu Section I Opština Merošina

Nº	Aktivnost	Odgovornost	2020	2020	2020	2021	2022
			Q3	Q4	Q4	Q1/2	Q3
1	Podaci o popisu i socioekonomski podaci	KSDOO					
2	Pregled EBRD i EIB	EBRD i EIB					
3	Obelodanjivanje nacrta RAP-a	KSDOO & Opštine Merošina i Prokuplje					
4	Javne konsultacije	KSDOO					
5	Otkrivanje konačne verzije RAP-a	KSDOO					
6	Otkup zemljišta	KSDOO/PERS					
7	Procena zemljišta i imovine u fazi pregovora	JPPS & Poreska uprava & Akreditovani stručnjaci					
8	Isplata naknade	JPPS					
9	Prvi monitoring izveštaj za RAP	KSDOO					
10	Završni izveštaj	Konsultant za tehničku pomoć angažovan od KSDOO					

10. MONITORING I EVALUACIJA

10.1. Institucionalno praćenje

Efikasna eksproprijacija i preseljenje zavise od posvećenosti i kapaciteta svih institucija odgovornih za pripremu i sprovođenje procesa preseljenja. Promoter projekta imenovaće osobu odgovornu za preseljenje i pripremu procesa eksproprijacije i preseljenja, koordiniraće aktivnosti eksproprijacije između agencija, opština i ministarstava. Da bi se usaglasili sa PR 5 i ESS6, predužeće se dve različite, ali povezane vrste nadzora i evaluacije. Generalno, aktivnosti praćenja i evaluacije podeljene su u sledeće dve ključne komponente:

- Praćenje i evaluacija sprovođenja; i
- Evaluacija ishoda.

KSDOO će takođe voditi bazu podataka o preseljenju i eksproprijaciji sa svim informacijama o licima i imovini, sa svim slučajevima eksproprijacije i detaljnim spiskom svih završenih faza (podnošenje predloga za eksproprijaciju nadležnoj opštini, ponuda za obeštećenje, sporazumi u vezi sa naknadom, odštetom plaćanje i isplata pomoći tokom preseljenja itd.).

Konsultant za nadzor koji će biti angažovan od strane Promotera projekta biće dužan da neprestano nadgleda da li Projekat zahteva privremeno zauzimanje zemljišta i da o tome mesečno obaveštava Promotera. Dobavljač će biti obavezan da se obrati promotoru sa informacijama da je potrebno privremeno zauzimanje zemljišta i da pruži informacije o pregovorima i angažovanju zainteresovanih strana, kao i početni predlog sporazuma o kompenzaciji. Od dobavljača će se tražiti da prethodno pribavi odobrenje promotera za bilo koji ugovor u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta. Prethodno odobrenje će osigurati da su odredbe ugovora u skladu sa RPF i pojedinačnim RAP-om. Dalje, predlagač će takav zahtev uključiti u tendersku dokumentaciju i naknadno u ugovore o građevinskim radovima. Dobavljač će voditi registar svih ugovora i dnevnik angažovanja zainteresovanih strana. Konsultant za nadzor imaće obavezu da u mesečne izveštaje o napretku uključi podatke o dodatnim potrebama za zemljištem, konsultacijama i ishodima. Konsultant za nadzor nadgledaće sprovođenje pojedinačnih ugovora. Neke institucije imaju dodatne obaveze u praćenju procesa preseljenja.

Tabela 26: Odgovornosti u vezi sa monitoringom

Zadatak	Odgovornost
Otkrivanje RAP-a	KSDOO
Otkrivanje informacija svim osobama pogođenim projektom o procedurama na početku eksproprijacije i tokom svih faza eksproprijacije	KSDOO i LO
Komunikacija i konsultacije sa osobama pogođenim projektom	KSDOO i LO
Aktivnosti pre početka radova	KSDOO i LO
Pružanje pomoći tokom preseljenja	KSDOO i LO
Isplata naknade	BoE
Upravljanje pritužbama	KSDOO
Monitoring i izveštavanje o eksproprijaciji i preseljenju	KSDOO/Spoljni savetnik
Monitoring i izveštavanje nakon početka radova	Izvođač

10.2. Monitoring privremenog pristupa zemljištu za građevinske radove

Tokom građevinskih radova, dobavljač će možda morati privremeno zauzeti zemljište u privatnom vlasništvu. Nadzorni savetnik koji tek treba da bude angažovan da nadgleda građevinske radove biće dužan da nadgleda i izveštava mesečno ukoliko se javi potreba za privremenim zauzimanjem zemljišta. Dobavljač će biti obavezan da se obrati predlagajuću projekata putem nadzornog savetnika obaveštavajući da je potrebno privremeno zauzimanje zemljišta i da predstavi pregovarački sporazum sa osobom pogođenom takvim uticajem. Ovakav sporazumno dogovor moraće da dobije potvrdu od Promotera da nema primedbi vodeći računa da su sve odredbe ugovora u skladu sa principima ovog RAP-a. Promoter projekta će ove odredbe uključiti u tendersku dokumentaciju, a potom is preneti u Ugovor o građevinskim radovima, postavljajući kao obavezno poštovanje odredbi ovog LARF-a u meri u kojoj je to primenljivo. Takvi aranžmani će biti uključeni i u ugovor o konsultantskim uslugama. KSDOO će voditi bazu podataka u obliku Excel tabela i slati polugodišnja ažuriranja EBRD / EIB.

10.3. Završni izveštaj

Korisnik eksproprijacije nadgledaće sprovođenje procesa preseljenja, kako kroz interne, zvanične institucionalne aranžmane, tako i putem nezavisnog spoljnog konsultanta, kojeg će imenovati izvršni organ. Spoljni savetnik za praćenje i ocenu biće imenovan pre početka gradnje bilo kog potprojekta i imaće obavezu izveštavanja na polugodišnjoj osnovi.

Na osnovu polugodišnjeg izveštaja, u roku od 2 meseca od završetka preseljenja biće pripremljen interni izveštaj o završetku, koji će rezimirati sprovođenje RAP-a. Izveštaj treba da verifikuje da li su sprovedeni svi fizički unosi zavedeni u RAP-u i da su pružene sve usluge. Pored toga, izveštaj treba da proceni da li su mere ublažavanja propisane RAP-om imale željeni efekat. Socioekonomski status pogođenog stanovništva treba meriti prema osnovnim uslovima stanovništva pre raseljavanja, kako je utvrđeno popisom i socioekonomskim studijama. Interni izveštaj o završetku smatra se odgovarajućim u zavisnosti od obima uticaja.

Efikasna eksproprijacija i preseljenje zavise od posvećenosti i kapaciteta svih institucija odgovornih za pripremu i sprovođenje procesa preseljenja. Promoter projekta imenovaće osobu odgovornu za

preseljenje i pripremu procesa eksproprijacije i preseljenja, koordiniraće aktivnosti eksproprijacije između agencija, opština i ministarstava.

Promoter projekta će takođe voditi bazu podataka o preseljenju i eksproprijaciji sa svim podacima o licima i imovini, sa svim slučajevima eksproprijacije i detaljnim spiskom svih završenih faza (predaja predloga za eksproprijaciju nadležnoj opštini, ponuda za naknadu, sporazumi u vezi sa naknadom, isplata nadoknade i isplata pomoći tokom preseljenja itd.).

Konsultant za nadzor koji će biti angažovan od strane Promotera projekta biće dužan da neprestano nadgleda da li Projekat zahteva privremeno zauzimanje zemljišta i da o tome mesečno obaveštava Promotera. Dobavljač će biti obavezan da se obrati promotoru sa informacijama da je potrebno privremeno zauzeti zemljište i da pruži informacije o pregovorima i angažovanju zainteresovanih strana, kao i početni predlog sporazuma o kompenzaciji. Od dobavljača će se tražiti da prethodno pribavi odobrenje za bilo koji ugovor u vezi sa privremenim zauzimanjem zemljišta. Prethodno odobrenje će osigurati da su odredbe ugovora u skladu sa RPF i pojedinačnim RAP-om. Dalje, predlačač će takav zahtev uključiti u tendersku dokumentaciju i naknadno u ugovore o građevinskim radovima. Dobavljač će voditi registar svih ugovora i dnevnik angažovanja zainteresovanih strana. Konsultant za nadzor imaće obavezu da u mesečne izveštaje o napretku uključi podatke o dodatnim potrebama za zemljištem, konsultacijama i ishodima. Konsultant za nadzor nadgledaće sprovođenje pojedinačnih ugovora.

11. IZVEŠTAVANJE

Promoter Projekta sprovodiće interno periodično monitoring (mesečno ili tromesečno u zavisnosti od spoljnog izveštavanja koje zahtevaju finansijske institucije i faze procesa eksproprijacije) kako bi se mogla proceniti efikasnost procesa i rezultata eksproprijacije.

Pokazatelji rezultata za praćenje procesa su sledeći:

- Broj javnih rasprava i konsultacija o RAP-ovima;
- Broj završenih istraživanja o eksproprijaciji;
- Procenat kupljenog zemljišta u odnosu na potrebljeno zemljište stečeno za potrebe Projekta, uključujući ukupnu eksproprijanu površinu zemljišta i površinu zemljišta po osobi;
- Broj izvršenih isplata naknada;
- Broj datih zamenskih nekretnina i obezbeđenih kuća;
- Broj osoba pogodjenih projektom na koje je uticalo preseljenje koje ostvaruju pravo svojine na zgradama i zemljištu;
- Broj i iznos isplate za gubitak prihoda;
- Broj i vrsta pomoći pružene ranjivim grupama među osobama pogodjenim projektom; i
- Broj i vrsta pritužbi, uključujući pravne radnje koje proizlaze iz eksproprijacije (podneti predmeti, rešeni predmeti, vreme potrebno za njihovo rešavanje).

Nadgledanje ishoda procesa preseljenja odvijaće se kroz poseban sistem merenja koji pokazuje da li su sredstva za život efikasno obnovljena nakon raseljavanja i da li su pogodjeni ljudi bar istog finansijskog stanja nakon implementacije. Promoter projekta će se posebno potruditi da utvrdi da li su ranjive osobe pogodjene projektom uspele da efikasno vrate sredstva za život.

Ishod procesa preseljenja pratiće se sledećim pokazateljima ishoda:

- Promene nivoa prihoda i nivoa potrošnje osoba pogođenih projektom i njihovih porodica na osnovu popisa sprovedenog pre početka projekta, tokom izrade Projekta (godišnje) i po završetku projekta – Broj i % osoba čiji se prihod domaćinstva povećao;
- Proceniti da li se čini da je životni standard poboljšan ili pogoršan (npr. ako domaćinstvo izveštava da je kupilo novi nameštaj, automobile, opremu itd.) - broj i % osoba sa poboljšanim uslovima stanovanja;
- Ponovno uspostavljanje prihoda/sredstava za život od zemljišta - Da li su oni koji su koristili zemlju kao izvor sredstava za život/prihode uspeli da ponovo uspostave ovaj izvor i nivo sredstava za život/prihode i posebno situaciju bilo kojih korisnika zemlje, posebno onih neformalnih. Broj i % osoba sa ponovo uspostavljenim prihodom zasnovanim na zemljištu;
- Ponovno uspostavljanje preduzeća - istraživanje neto prihoda i upoređivanje sa osnovnim podacima i istraživanje zaposlenih i njihove zarade i poređenje sa osnovnim podacima (godišnje). - Broj i % osoba sa ponovnim poslovanjem;
- Nadgledanje isplate naknade po punom zamenskom trošku - Istražiti da li su primaoci novčane naknade koji su kupili zamensku imovinu (zemljište, kuće) uspeli da kupe sličnu (ili bolju) imovinu
- Zadovoljstvo zamenskim stanovanjem/prebivalištem. Broj i % zadovoljnih osoba. Smanjenje broja i % osoba među onima koji žive ispod granice siromaštva.
- Prosečno vreme za isplatu nadoknade, uključujući prosečno vreme između prihvatanja ponude/potpisivanja ugovora i izvršenja nadoknade.
- Broj primljenih, otvorenih i zatvorenih pritužbi; bilo koji trendovi; i prosečno vreme za obradu pritužbi.

Promoter projekta će nadgledati sprovođenje procesa preseljenja kako putem internih, zvaničnih institucionalnih aranžmana, tako i preko periodičnog nezavisnog spoljnog konsultanta, kojeg će imenovati sam promoter. Spoljni savetnik za praćenje i ocenu biće imenovan pre početka preseljenja i imaće obavezu da izveštava tromesečno. Na osnovu tromesečnih izveštaja, PIU će napraviti interni ili eksterni izveštaj (u skladu sa sporazumom odgovarajuće MMI) u roku od 2 meseca od završetka preseljenja kako bi rezimirao sprovođenje. Izveštaj treba da potvrди da su sprovedeni svi fizički unosi predani u RAP-ove za određenu lokaciju i da su pružene sve usluge. Pored toga, izveštaj treba da proceni da li su propisane mere ublažavanja imale željeni efekat. Socioekonomski status pogođenog stanovništva treba meriti prema osnovnim uslovima stanovništva pre raseljavanja, kako je utvrđeno popisom i socioekonomskim istraživanjima. Konačni završni izveštaj o reviziji sprovodiće spoljni konsultant u okviru PZ-a koji će odobriti EIB, odnosno EBRD.

12. TROŠKOVI I PRORAČUN

U skladu sa nacionalnim zahtevima, trošak sticanja zemljišta finansira korisnik eksproprijacije. Prihod potreban za otkup zemljišta obezbeđen je i dodeljen u okviru poslovnog plana JPPS-a. Ukupan iznos dostupan za otkup zemljišta, gubitak imovine vezane za zemljište, selidbe i privremeni dodatak iznosi do 640,000,000.00 RSD što je jednako 5,423,728.81 mil EUR.

Dodatak 1 – Pozvi na javne konsultacije o nacrtu RAP-a

KSDOO vas poziva na

JAVEN KONSULTACIJE

Gđi/gđici/g._____

o

AKCIONOM PLANU PRESELJENJA (RAP)

Za izgradnju puta NIŠ – Beloljin

Koje će se održati , 2020 u XX:XX PM (po lokalnom vremenu) u XXXX

Dokument koji je predmet konsultacija dostupan je u štampanoj formi na sledećim adresama:

- U prostorijama Koridori Srbije d.o.o. Kralja Petra 21, 1100 Beograd,, na prvom spratu, soba br. 1.20, radnim danima od 11:00 do 13:00 (po lokalnom vremenu), u roku od 14 dana u odnosu na datum javnog objavljivanja ovog poziva..
- prostorije Opštine Merošina i Prokuplje
- na veb stranici Opštine Merošina www.merosina.org.
- Na veb stranici Opštine Prokuplje

Pitanja i nedoumice u vezi sa odredbama dokumenata mogu se dostaviti u pisanoj formi na dole navedenu adresu, kao i e-poštom, a mogu se dostaviti i navesti direktno tokom konsultacija.

Ako su vam potrebne dodatne informacije, kontaktirajte:

KORIDORI SRBIJE D.O.O

Kralja Petra 21

11000 Beograd, Srbija

Tel: +381-(0)11-33-44-174

E-mail: office@koridorisrbije.rs

Dodatak 2 – Zahtev za pristup informacijama od javnog značaja

NAPOMENA: Ovo je samo nezvaničan prevod. Zahteve treba slati na srpskom

.....
naziv i sedište adresiranog organa

Z A H T E V

Za pristup informacijama od javnog značaja

Na osnovu Člana 15 stava 1 Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja („Službeni glasnik republike Srbije” br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10), ovim putem zahtevam da mi uprava napisana iznad odobri sledeće: *

- Obaveštenje o tome da li poseduje zahtevanu informaciju;
- Uvid u dokumentaciju koja poseduje zahtevanu informaciju;
- Kopiju dokumenta sa zahtevanom informacijom;
- Islanje dokumenta sa zahtevanom informacijom: **
- Poštom
- Elektronskom poštom
- Faksom
- Na neki drugi način: *** _____

Zahtev se odnosi na sledeće informacije:

_____ (navедите što detaljniji prikaz traženih informacija, kao i sve druge podatke koji bi mogli olakšati pronalaženje informacija)

Podnositelj zahteva / Ime i prezime

U _____,

Adresa

_____ 202 ____ (datum)

Ostale kontakt informacije

Potpis

* Označite polje pored zakonskog prava na pristup informacijama koje želite da ostvarite.

** Označite polje pored načina na koji će kopija dokumenta biti poslata.

*** Ako želite da se kopija pošalje na drugi način, navedite na koji drugi način.

Dodatak 3 – Upitnik

I - Identifikacija vlasnika imovine i ispitanika

- 1.1. Ime vlasnika _____
- 1.2. Godine i pol _____
- 1.3. Broj telefona. fiksni _____ mobilni _____
- 1.4. Katastarska opština u kojoj je eksproprijana imovina smeštena _____
- 1.5. Broj parcele _____
- 1.6. Katastarska opština u kojoj vlasnik ima stalno rpebivalište _____
- 1.7. Ime ispitanika (ukoliko se razlikuje od vlasnika) _____
- 1.8. Godine i pol _____
- 1.9. Povezanost sa vlasnikom eksproprijane imovine _____
- 1.10. Broj telefona. Fiksni _____ Mobilni _____

II – Struktura domaćinstva

2. Da li druge osobe žive u istom domaćinstvu? **DA** **NE** (Molimo vas da označite odgovarajuće).

Ukoliko je odgovor Da, koliki je:

- Broj dece mlađe od 19 godina _____
- Broj članova između 19 i 65 godina _____
- Broj članova od 65 i stariji _____

3. Da li u domaćinstvu postoji osoba koja nije u stanju da živi samostalno, odnosno kojoj je potrebna stalna nega? **NE** **DA** (Molimo vas da označite odgovarajuće)

Ukoliko je odgovor DA, molimo vas da nam date više podataka o toj osobi/ama:

III – Vrsta uticaja na domaćinstvo u vezi sa otkupom zemlje za izgradnju:

III - 1. Gubitak poljoprivrednog zemljišta

4. Koja je površina zemljišta koje domaćinstvo poseduje: **Poljoprivredno zemljište** _____ m², **šume** _____ m²; **drugo zemljište** _____ m²

5. Koja je površina parcele/zemljišta koja je predmet eksproprijacije _____ m².

Napomena: Ako su objekti povezani sa zemljištem predmet otkupa zemljišta, njihova površina se ovde ne računa. Podatke treba navesti u listu za stambene objekte ili poslovne prostore ako su na odvojenim parcelama.

6. Da li će se celo parcella ili samo njen deo eksproprijati? **CELA** **DEO** (Molimo vas da označite odgovarajuće)

7. Ako je eksproprijan samo deo parcele, koja je površina ovog dela _____ m²

8. Da li ćete podneti zahtev za eksproprijaciju neiskoristivog zemljišta (prema članu 10. Zakona o eksproprijaciji koji omogućava eksproprijaciju neisplative parcele tokom dve godine nakon završetka građevinskih radova) (Molimo vas da označite odgovarajuće)

- Ne, cela parcela će biti eksproprisana.
- Nisam zainteresovan za predaju neiskoristivog zemljišta.
- Da. Pitaću
- Nisam svestan/obavešten da takva mogućnost postoji.

9. Da li je pogođeno zemljište **isključivo u vašem vlasništvu ili je u suvlasništvu sa drugima?** (Molimo vas da označite odgovarajuće).

Koliko suvlasnika _____

10. Vrsta eksproprisanog zemljišta kao što je registrovano u katastru (Molimo vas da označite odgovarajuće):
uglavnom oranice, pretežno vinogradi, pretežno voćnjaci, nešto drugo _____

11. Da li dajete u zakup zemlju koja je predmet eksproprijacije? **DA NE** (Molimo vas da označite odgovarajuće)

12. Da li vaše domaćinstvo zapošjava radnike koji nisu domaćini da obrađuju eksproprisanu zemlju?

DA NE (Molimo vas da označite odgovarajuće)

13. Da li je eksproprisana zemlja važan izvor prihoda za vaše domaćinstvo?
DA NE NE BAVIM SE POLJOPRIVREDOM (Molimo vas da označite odgovarajuće)

14. Godišnji prihod od ove parcele? _____

15. Da li ćete nastaviti da se bavite poljoprivredom nakon eksproprijacije ovog poljoprivrednog zemljišta.

DA NE NE BAVIM SE POLJOPRIVREDOM (Molimo vas da označite odgovarajuće)

Zašto?

16. Da li planirate da kupite novu zemlju za obrađivanje?

DA NE NE BAVIM SE POLJOPRIVREDOM (Molimo vas da označite odgovarajuće)

Zašto?

17. Da li se na pogođenom zemljištu nalaze pomoćni objekti? **DA NE** (Molimo vas da označite odgovarajuće)

Ukoliko je odgovor da, molimo vas da precizirate vrste objekata i njihovu površinu:

IV – Prihodi

18. Ukupan mesečni prihod domaćinstva (kumulativno za svaku vrstu prihoda i za sve članove domaćinstva)

Prihod od rada (RSD / mesečno)

Prihod od stalnog zaposlenja	Prihod od sopstvenog privatnog posla	Prihod od povremenih poslova	Prihod d od penzije	Poljoprivredni prihod, ukupno godišnje

RSD	RSD	RSD	RSD	RSD
-----	-----	-----	-----	-----

Prihod od socijalne pomoći (RSD / mesečno)

Socijalna pomoć	Dečji dodatak	Dodatak zainvaliditet
RSD.	RSD.	RSD.

Prihodi od nekretnina i ostali prihodi (RSD / mesečno)

Prihod od nekretnina		Drugi prihodi (Podrška porodice i drugi)
Iznajmljivanje kuće ili stana	Iznajmljivanje poljoprivrednog zemljišta	
RSD.	RSD.	RSD.

19. Dug domaćinstva. Da li domaćinstvo ima mesečnu obavezu za otplatu kredita?

NE **DA** (Molimo vas da označite odgovarajuće)

20. Kako ocenjujete socio-ekonomski položaj vašeg domaćinstva (zaokružite):

1. Kao natprosečan	3. Kao siromašan
2. Kao prosečan	4. Kao veoma siromašan

21. Koji je najvažniji razlog zašto ste tako ocenili svoju ekonomsku situaciju?

22. Kako planirate da potrošite novac od eksproprijacije?

1. Za nabavku građevinske parcele, kuće ili stana
2. Za započinjanje biznisa
3. Za nabavku druge poljoprivredne zemlje
4. Za nabavku poljoprivrednih mašina
5. Za lekove i lečenje
6. Za štednju
7. Za obrazovanje dece i/ili unuka
8. Za svakodnevni život
9. Za nabavku automobila
10. Drugo, šta? _____

23. Da li znate kome da se obratite za zaštitu i ostvarivanje vaših prava u vezi sa postupkom eksproprijacije i izgradnjom autoputa? (zaokružiti)

1. Da, znam
2. Ne, ne znam kome se obratiti
3. Pokušaću da se informišem

Ako znate, naznačite kome biste se mogli obratiti i zašto

24. Da li ste imali razloga da se žalite na pripremu radova na izgradnji autoputa do sada?
DA **NE** (zaokružiti)

Ako je odgovor DA, navedite o čemu se radilo?

Molimo vas da dodate sve komentare u vezi sa pripremnim radovima za izgradnju autoputa

Hvala na saradnji!

Upitnik popunio _____ Datum i vreme intervjuja _____

III - 2: DODATNA PITANJA KOJA SE POSTAVLJAJU SAMO VLASNICIMA KOJI PLANIRAJU DA PROŠIRE STAMBENI OBJEKAT

Ime vlasnika _____

25. Površina parcele gde je smešten stambeni objekat _____ m²

26. Svrha objekta (Molimo vas da označite odgovarajuće):

- Za stalno prebivalište vlasnika i/ili članova njegovog/njenog domaćinstva
- Za odmor i rekreaciju
- Za poljoprivredne poslove
- Za iznajmljivanje
- Ne koristi se, nije zauzeta

27. Bruto površina zgrade je _____ u kvadratnim metrima

28. Godina izgradnje /rekonstrukcije objekta _____

29. Građevinski materijal (zaokružiti): **čvrsti materijal**; **ručno napravljen materijal**

30. Opremljenost objekta (označite odgovarajuće i dodajte po potrebi): kuhinja, kupatilo,
priključak za vodu / hidro; priključak na kanalizacioni sistem ili septička jama, struja,
garaža, drugo: _____

31. Da li planirate da kupite ili izgradite novi stambeni objekat? **DA** **NE** (Molimo vas da

označite odgovarajuće)

Ukoliko je odgovor DA, recite nam gde će objekat biti smešten (naziv naselja/grada):

(Molimo vas da označite odgovarajuće)

- Nismo još odlučili
- U istom naselju
- U centru opštine
- U gradu van ove opštine
- Ne planira da kupi ili izgradi novi stambeni objekat

Dodatak 4 – Excel tabela sa sveobuhvatnim podacima za one koji su ekspropriisani

Napomena: Potpuni podaci sa iznosima naknada dati su u posebnoj Excel tabeli i neće biti deo paketa otkrivanja jer sadrže lične podatke

Dodatak 5– Obrazac za prijavu pritužbi

Referentni broj:

Puno ime

Napomena: ako želite, možete ostati anonimni ili zahtevati da ne otkrivate svoj identitet trećim licima bez vašeg pristanka. U slučaju anonimnih pritužbi, odluka će biti objavljena na vebajtu projekta: www.koridorisrbije.rs

Ime _____

Prezime _____

Želim da podnesem pritužbu anonimno

Pol podnosioca žalbe (popunjavanje ovog polja nije obavezno)

Muški Ženski Drugo _____ (navедите)

Zahtevam da ne otkrivam svoj identitet bez mog pristanka

Kontakt informacije Obeležite kako biste želeli da budete kontaktirani (poštom, telefonom, elektronskom poštom).

Poštom: Navedite adresu za pošiljku:

Telefonom: _____

Elektronskom poštom _____

Pratiću odluku na vebajtu i želim da ostanem anoniman

Jezik na kome želim da se odvija komunikacija srpski drugi (navедите)

Opis incidenta ili pritužbe (*Šta se dogodilo? Gde se to dogodilo? Kome se dogodilo? Šta je rezultat problema? Datum incidenta/pritužbe?*)

Jednokratni incident/pritužba (datum _____)

Desilo se više od jednog puta (koliko puta? ____)

Traje (trenutno postoji problem) Šta biste želeli da se dogodi da reši problem?

Potpis: _____ Datum: _____

Vratite ovaj formular: Koridori Srbije d.o.o.

Dodatak 6 – REZIME PLUM MARK ISPITIVANJA

Istraživanje socio-ekonomiskog ispitanja Osoba pogođenih projektom u Merošini sa vlasnicima parcela koje podležu eksproprijaciji sprovedeno je u julu i avgustu 2020.

U 8 katastarskih opština, prema planu, sprovedene su 302 ankete sa vlasnicima parcela. Anketa je sprovedena kombinovanom metodom terenske i telefonske ankete.

Anketari su kontakte predsednika mesnih zajednica dobili od zamenika predsednika opštine Merošina sa idejom da ih kontaktiraju i da organizuju sastanke sa vlasnicima parcela. Nažalost, ovaj pristup se nije pokazao efikasnim i predsednici mesnih zajednica nisu bili raspoloženi da se potruđuju da organizuju sastanke. Na primer, u selu Brest, predsednik mesne zajednice izjavio je da naš anketar nije toliko važan da zbog njega organizuje sastanak. Stoga su ove metode napuštene.

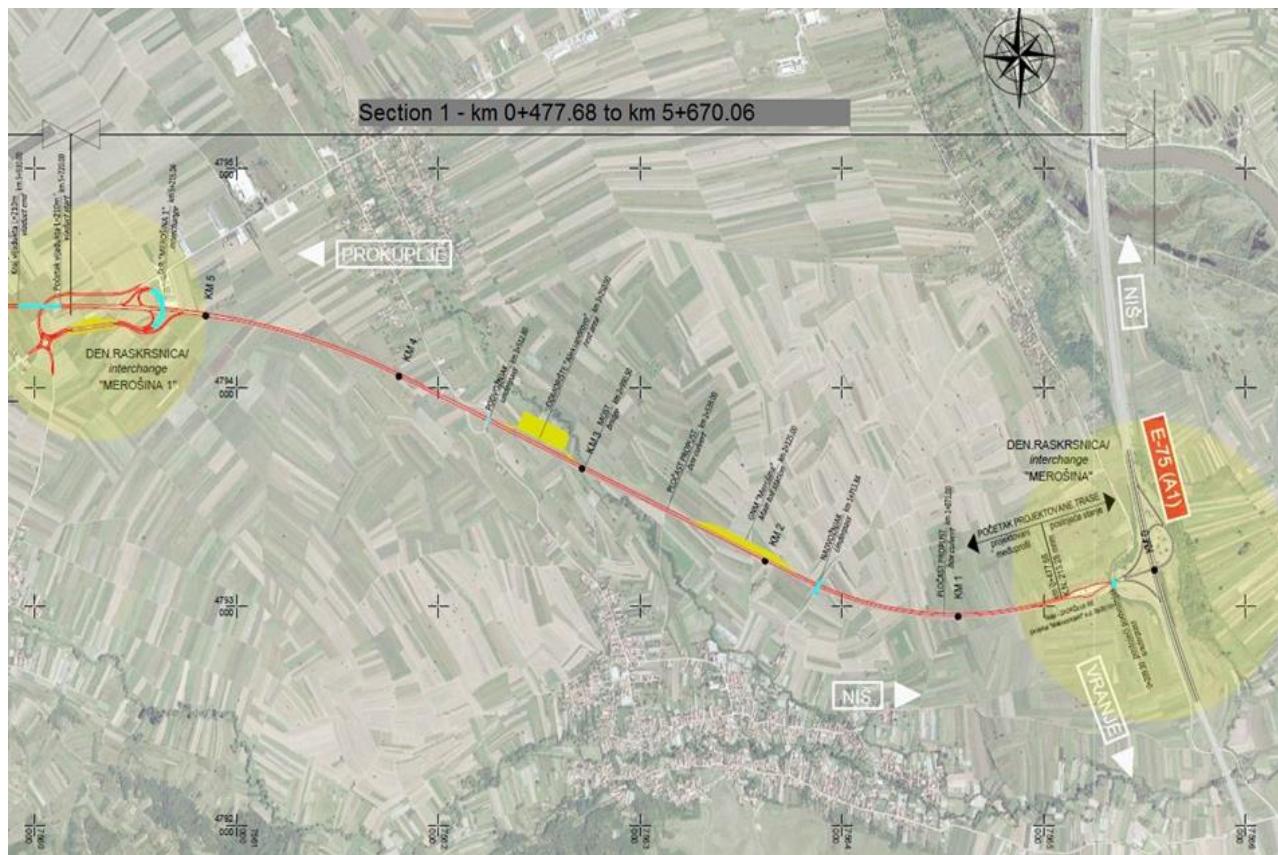
Zbog proglašenog vanrednog stanja u nekoliko katastarskih opština (Balajnac, Gradište, Brest ...), telefonska anketa je sprovedena. Anketari su neke brojeve telefona dobili od opštine Merošina (od gospode Mire Vukman i njenih saradnika), ali su sami anketari većinu telefonskih brojeva pronašli na belim stranicama.

Radimo veliki broj anketa na terenu, od vrata do vrata i licem u lice (Arbanasce, Belotinac, Merošina). Ljudi koji su učestvovali u istraživanju (vlasnici ili njihova punoletna deca) pružali su našim anketarima kontakte o drugim ljudima koji poseduju zemljišne parcele pored njihove, pa su anketari našli kontakte, adrese ili brojeve telefona i ljudi koji ne žive u selima koja su posetili. Ovo je svojevrsna metodologija grudve snega kako bi se došlo do željenih ispitanika.

Ispitanici su, u većini slučajeva, bili raspoloženi da učestvuju u anketi. Postoje i primjeri onih koji su rekli da ne žele da učestvuju jer su im to rekli advokati koji su prošli kroz selo..

Dodatak 7 – GLAC

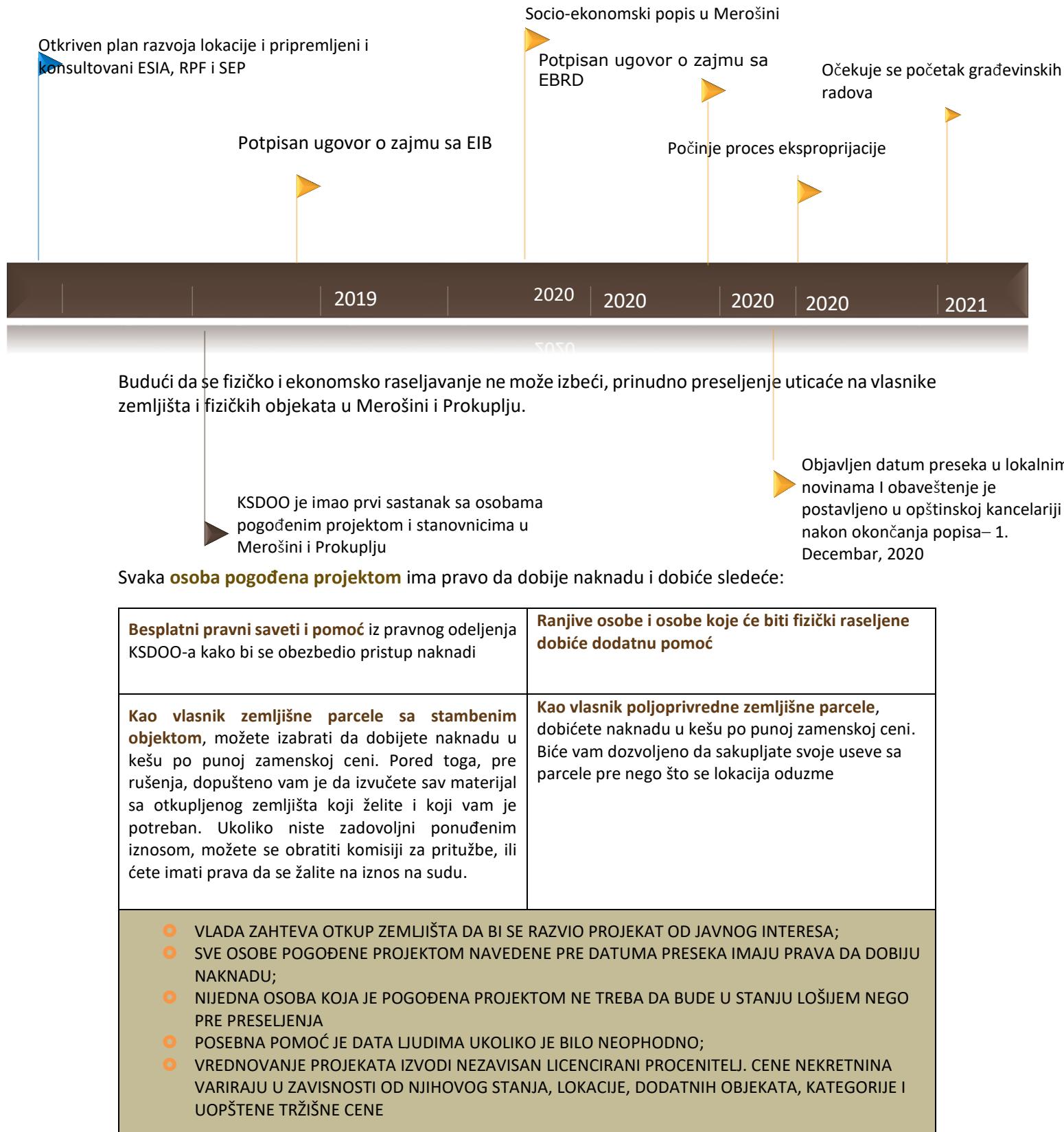
VODIČ ZA OTKUP ZEMLJIŠTA I DOBIJANJE NAKNADE ZA IZGRADNJU 37,5 km DUGOG PUTA OD MEROŠINE DO BELOLJINA

KSDOO - Koridori Srbije d.o.o. – Privredni subjekt zadužen za implementaciju

EBRD – Evropska banka za obnovu i razvoj – Međunarodne monetarne institucije koje podržavaju Vladu Srbije u razvoju projekta

EIB Evropska investiciona banka - Međunarodne monetarne institucije koje podržavaju Vladu Srbije u razvoju projekta

Korak 1

- Dobićete pismeno obaveštenje od opštine u kojem se izražava potreba Republike Srbije da kupi vašu imovinu.

Korak 2

- Opština će vas kontaktirati kako bi odredila datum i vreme za pojedinačni sastanak. Tokom ovog sastanka možete izraziti svoje specifične potrebe u vezi sa preseljenjem, kao što je pomoć u popunjavanju dokumenata, pravna podrška itd.

Korak 3

- Bićete pozvani da dostavite **dokument o vlasništvu**, **potvrdu o nasleđivanju** (u slučaju da je imovina nasleđena), **raspored imovine**, punomoće (ukoliko je potrebno), **svoj popis višegodišnjih biljaka** (ukoliko ih imate na vašem posedu), **ličnu kartu** (za sve vlasnike), ili **potvrdu o nezvaničnom korišćenju**. Svi specifični i/ili dodatni dokumenti koje treba dostaviti biće navedeni u pismu obaveštenja.

Korak 4

- Možda ćete zahtevati eksproprijaciju i nadoknadu za neiskoristive delove pogodjenog zemljišta koje treba ekspropriisati i nadoknaditi. Možete odlučiti da predate odmah takvu zemlju, kad se izvrši eksproprijacija zemlje neophodne za put ili u neko drugo vreme, Možete proveriti da li je to zemljište stvarno ekonomski neisplativo. Takav zahtev za predaju može se podneti nekoliko puta, bez predrasuda, **a najkasniji datum podnošenja dve godine nakon završetka građevinskih radova**

Korak 5

- Kada se procena završi, ponuda vam se zvanično dostavlja i ostaviće vam dovoljno vremena za dalje razmatranje.
- U slulaju sporazuma zaključuje se ugovor o naknadi.

Korak 6

- U slučaju neslaganja sa ponudom, čak i nakon što je revidirana tako da odražava vaše komentare i nedoumice, slučaj će biti prosleđen sudu da odluči o naknadi

Korak 7

- Nakon postizanja sporazuma, uplata će se izvršiti u roku od 15 dana nakon što navedete detalje o bankovnom računu

KONTAKT DETALJI ZA PRITUŽBE:

Ako vi kao vlasnik, korisnik imovine ili kao osoba pogođena projektom imate zahteve, pritužbe, sugestije, izveštaje ili upite u vezi sa postupkom preseljenja ili otkupa zemljišta, možete ih podneti Komisiji za pritužbe putem telefona, faksa, e-pošte ili štampanom kopijom.

Poželjno je da pritužbu potpisuje osoba koja je ispunjava, umesto da je podnosi anonimno, da bi dobila odgovor.

KORIDORI SRBIJE D.O.O.

KRALJA PETRA 21

11000 BEOGRAD

E-MAIL: OFFICE @KORIDORISRBIJE.RS

+381 11 3344 174

Jednom prijavljena CFD će sprovesti brzu procenu da utvrди prirodu pritužbe i utvrdi njenu težinu.

U roku od 3 dana od prijave, CFD će potvrditi da je slučaj registrovan i pružiti podnosiocu žalbe osnovne informacije o sledećem koraku. CFD će zatim izvršiti istragu pokušavajući da razume pitanje iz perspektive podnosioca žalbe i razume šta on/ona zahteva.

U slučaju da niste zadovoljni odgovorom koji ste dobili; možete podneti pritužbu timu za upravljanje projektima u okviru Koridora Srbije. Pošaljite kopiju originalnog pisma pritužbe i kopiju primljenog odgovora u prilogu pisma pritužbe upućenog Timu za upravljanje projektima na gore navedenu adresu. Tim za upravljanje projektima delovaće kao druga instanca i raspravljaće, razgovaraće sa vama o činjenicama slučaja i izdaće pismeni odgovor.

Ukoliko se ne slažete sa odgovorom, ili u bilo koje drugo vreme, možete se obratiti nadležnom sudu da donese odluku o vašoj pritužbi.